

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

Biblioteca Jud. Huned. Deva
SALA DE LECTURA

BILANTURILE ENERGETICE ȘI ECONOMISIREA ENERGIEI

REUNIUNEA SOLEMNĂ CONSACRATĂ ÎMPLINIRII A 15 ANI DE LA CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

„Pentru mine nimic nu este mai presus decit interesele poporului, cauza libertății sale, a progresului său, a realizării socialismului și comunismului, a asigurării unui nivel de viață, material și spiritual tot mai înalt, a dezvoltării continue a patriei, a întăririi independenței și suveranității României socialiste”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvintarea rostită la reuniunea solemnă consacrată împlinirii a 15 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român)

M E S A J U L

adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Mult stimată tovarășe Nicolae Ceaușescu,

La împlinirea a 15 ani de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, întregul nostru partid și popor apreciază, cu deplină îndreptățire, că acest Congres a constituit un moment de însemnătate crucială în viața social-politică a țării noastre, a inaugurat o perioadă de dinamism fără precedent în dezvoltarea societății socialiste românești, de uriaș avânt creator al maselor populare, înscriindu-se drept epoca cea mai fertilă și mai rodnică în împliniri din întreaga istorie a patriei. Cu prilejul jubileului acestui glorios Congres — care poartă inconfundabila pecete a gândirii și acțiunii dumneavoastră revoluționare, a spiritului profund înnoitor pe care l-ați introdus în viața partidului și a întregii noastre societăți — dorim să vă exprimăm, mult iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, înalta noastră cinstire și prețuire, stima și recunoștința întregului partid și popor.

Astăzi, cînd facem, cu legitimă mîndrie, bilanțul marilor realizări dobîndite în ultimii 15 ani de poporul nostru sub conducerea încercată a partidului, apare mai evident ca oricînd că, prin hotărârile și orientările sale cutezătoare, cu adevărat științifice — la elaborarea cărora ați avut un rol hotărîtor — cel de-al IX-lea Congres al partidului, ca și celelalte congrese care i-au urmat, a determinat schimbări radicale atît în baza materială, în nivelul și calitatea forțelor de producție, cit și în structura socială, în caracterul relațiilor de producție, asigurînd consolidarea modului de producție socialist, ridicarea substanțială a gradului de civilizație materială și spirituală al întregului popor.

Făcînd o profundă analiză critică și autocritică a unor stări de lucruri necorespunzătoare din trecut, partidul nostru, în frunte cu dumneavoastră, a elaborat obiectivele și sarcinile accelerării procesului de edificare socialistă, în deplină concordanță cu cerințele și legitimitățile obiective ale progresului istoric, cu realitățile concrete din România, asigurînd punerea deplină în valoare a resurselor materiale și umane ale țării, a superiorității noii orînduirii sociale. În această perioadă a fost elaborat și adoptat, sub conducerea nemijlocită și cu oporul dumneavoastră hotărîtor, mult stimată tovarășe Nicolae Ceaușescu, Programul partidului — document de însemnătate istorică în viața partidului și poporului nostru — care a stabilit obiectivele fundamentale ale edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate și a conturat orizonturile înaintării, în perspectivă, a României spre comunism.

Un rol hotărîtor în ridicarea economico-socială a patriei, în această perioadă a avut accelerarea procesului de industrializare socialistă a țării. Atît la Congresul al IX-lea, cit și la congresele ulterioare, în strălucitele Rapoarte pe care le-ați prezentat, ați fundamentat teoretic și practic, într-un spirit profund științific, realist, necesitatea alocării unei părți însemnate din venitul național pentru dezvoltarea unei puternice și moderne baze tehnico-materiale — factor hotărîtor al progresului multilateral al țării și creșterii nivelului de trai al poporului, al întăririi independenței și suveranității naționale. Această orientare a fost pe deplin însușită de întregul partid și popor. Ca urmare, în această perioadă, producția industrială a sporit de peste 5 ori, într-un ritm anual mediu de peste 11 la sută, ajungînd să dețină, în prezent, o pondere de

peste 60 la sută din venitul național. Au fost create și s-au dezvoltat ramurile industriale de vîrf, de înaltă tehnicitate, care valorifică în mod superior resursele materiale și forța de muncă a poporului. Progresul impetuos al industriei a determinat creșterea puternică a numărului clasei muncitoare și ridicarea nivelului ei științific, tehnic și profesional, afirmarea ei tot mai viguroasă drept clasă conducătoare a societății noastre socialiste. A fost promovată o politică fermă de dezvoltare și omplasare rațională a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, ceea ce a ridicat la o viață nouă, înfloritoare județele și localitățile rămase în urmă, a făcut să pulseze în zone, în trecut complet lipsite de industrie, ritmul activității economice moderne. Aceasta a asigurat ridicarea nivelului de trai al maselor populare, crearea, într-o măsură tot mai mare, a unor condiții egale de muncă și de viață pentru toți cetățenii patriei.

Congresul al IX-lea a marcat, de asemenea, o cotitură în politica agrară a partidului și statului nostru, în dezvoltarea și modernizarea agriculturii, redînd acestei importante ramuri de producție locul ce i se cuvine în ansamblul economiei românești. A fost creată o bază tehnico-materială puternică, s-a înfăptuit o profundă reorganizare a agriculturii, s-a extins aplicarea în producție a cunoștințelor agrozootehnicii moderne. Este deosebit de ilustrativ pentru progresele obținute în agricultură faptul că în această perioadă producția agricolă a României a crescut de mai bine de două ori.

O caracteristică de bază a întregii activități desfășurate în toți acești 15 ani o constituie preocuparea susținută a partidului, a dumneavoastră personal, pentru dezvoltarea puternică a gândirii științifice românești, pentru afirmarea tot mai largă a revoluției tehnico-științifice în țara noastră. Încă de la Congresul al IX-lea ați subliniat importanța hotărîtoare pe care o are punerea la bază a întregii noastre opere de edificare socialistă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii — ceea ce s-a confirmat pe deplin în întreaga desfășurare a activității economico-sociale din această perioadă.

Ultimii 15 ani au fost, de asemenea, o perioadă de continuă înflorire a învățămîntului. S-a asigurat generalizarea școlii de 10 ani, s-a dezvoltat și modernizat învățămîntul mediu și superior, în concordanță cu cerințele economiei și vieții sociale, s-a aplicat tot mai ferm în viață concepția dumneavoastră revoluționară cu privire la imbinarea organică a învățămîntului cu cercetarea și practica; învățămîntul românesc asigură astăzi cu succes pregătirea la un înalt nivel științific și tehnic a forței de muncă necesare construcției socialismului în patria noastră. Un progres remarcabil au înregistrat arta și cultura nouă, a căpătat o amploare deosebită întreaga viață spirituală a poporului, s-a îmbogățit patrimoniul nostru cultural cu noi opere pătrunse de idealurile socialismului, asigurîndu-se totodată valorificarea științifică a bogatei moșteniri a trecutului și punîndu-se larg în circulație marile valori spirituale ale celorlalte popoare.

Viața, realitățile de fiecare zi ale țării au confirmat și confirmă permanent teza — pe care ați dezvoltat-o încă de la Congresul al IX-lea — potrivit căreia eforturile pentru sporierea bogățiilor materiale și spirituale ale societății constituie temelia sigură, unica sursă de satisfacere tot mai bună a cerințelor de viață ale po-

porului. Creșterea de circa 2 ori a veniturilor reale ale populației, ca și sporirea substanțială a cheltuielilor sociale demonstrează cu putere faptul că esența noii orînduirii pe care o edificăm este asigurarea unei vieți mai bune și fericite pentru toți cei ce muncesc.

În toată această perioadă, în spiritul orientărilor Congresului al IX-lea, partidul nostru a desfășurat o vastă activitate de educare revoluționară, patriotică a oamenilor muncii, de ridicare a conștiinței lor socialiste. În spiritul tezelor pe care le-ați promovat cu atîta fermitate, partidul a acționat consecvent pentru aplicarea în viață a principiilor eticii și echității socialiste, pentru combaterea mentalităților retrograde și cultivarea nobilelor idealuri ale comunismului, ale umanismului revoluționar. Schimbările produse în nivelul de gîndire și conștiință al poporului își găsesc expresie în răspunderea cu care el acționează pentru îndeplinirea Programului partidului, pentru mersul înainte al construcției socialiste. S-a întărit unitatea poporului în jurul partidului, al dumneavoastră, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, coeziunea societății noastre socialiste, hotărîrea de nestrămutat a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, de a dezvolta continuu cuceririle noastre revoluționare, de a da viață pe pămîntul României idealurilor înălțătoare ale comunismului.

Congresul al IX-lea, ca și cele care au urmat, cuvîntările și lucrările dumneavoastră au determinat un profund reviriment în gîndirea social-politică a partidului și poporului nostru. S-au evidențiat cu putere originalitatea soluțiilor concrete adoptate de partid și statul nostru în rezolvarea problemelor de bază ale organizării și conducerii societății, aplicarea creatoare a socialismului științific, a concepției materialismului dialectic și istoric, a adevărurilor universale-valabile la condițiile social-istorice concrete din România, aprofundarea fenomenelor și aspectelor noi apărute în procesul transformării revoluționare a societății. În această ordine de idei, putem spune, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, că operele dumneavoastră — bogat tezaur de idei profund novatoare — reprezintă o înaltă școală a gîndirii socialiste, revoluționare, pentru toți comunistii din patria noastră, pentru întregul popor.

Perioada care a trecut de la cel de-al IX-lea Congres al partidului se caracterizează, totodată, printr-un proces constant de perfecționare a organizării și conducerii societății. O importanță deosebită pentru dinamizarea economico-socială a întregii țări, în special a zonelor rămase în urmă, a avut reorganizarea administrativ-teritorială îndeplinită din inițiativa dumneavoastră. S-au ridicat la un nivel mai înalt rolul și activitatea statului nostru, s-a întărit legalitatea socialistă, întreaga activitate a societății s-a așezat pe temelia sigură a legilor, s-au promovat ferm principiile muncii și activității colective la toate nivelurile. Apreciem în mod deosebit atenția și preocuparea dumneavoastră neslăbită pentru creșterea rolului maselor în viața social-politică a țării, pentru dezvoltarea continuă a democrației muncitorești, a autoconducerii și autogestionării, a democrației socialiste în general, pentru crearea tuturor condițiilor în vederea participării active și nemijlocite a clasei muncitoare, tărînimii, intelectualității, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, la conducerea activității economico-sociale, a întregii societăți. O măsură cu caracter revoluționar, inițiată de dumneavoastră, a fost crearea consiliilor oamenilor muncii, ca organisme colective de conducere a tuturor întreprinderilor economice și unităților social-culturale, în care, alături de cadrele de partid și de stat, sint reprezentate nemijlocit oamenii muncii ce lucrează direct în producție. Făcînd bilanțul acestei perioade, putem spune cu deplină satisfacție că dispunem astăzi de un larg cadru organizatoric — la toate nivelurile, de jos și pînă sus — care permite oamenilor muncii, întregului popor, să ia parte efectiv la adoptarea deciziilor, la dezbaterile hotărîrilor care privesc mersul înainte al patriei, la elaborarea și îndeplinirea politicii de construcție socialistă. Condițiile create de partidul nostru, noua noastră democrație, superioară oricărei democrații burgheze, asigură manifestarea și afirmarea plină a personalității umane, imbinarea armonioasă a intereselor personale ale fiecărui cetățean cu interesele generale ale societății.

Pornind de la faptul că națiunea are și va continua să aibă, și în condițiile socialismului, pentru o lungă perioadă de timp, un rol decisiv în dezvoltarea societății pe calea progresului, ați fundamentat științific căile — înscrise și în Programul partidului — dezvoltării și înfloririi națiunii noastre socialiste și, totodată, ale asigurării deplinei egalități în drepturi ale naționalităților conlocuitoare din patria noastră. Este unanim apreciată contribuția remarcabilă pe care ați adus-o la dezvoltarea și aplicarea neabătută a politicii juste, marxist-leniniste a partidului nostru în problema națională. Astăzi, toți oamenii muncii — români, maghiari, germani, sîrbi și de alte naționalități — acționează, într-o strînsă unitate și solidaritate, pentru îndeplinirea politicii partidului, pentru progresul și înflorirea patriei comune — Republica Socialistă România — pentru viitorul lor liber, demn și fericit.

Congresul al IX-lea — ca și celelalte congrese următoare — a proclamat cu putere necesitatea obiectivă a exercitării la un nivel tot mai înalt a rolului conducător al partidului în societate. În această perioadă, în viața partidului nostru au fost instaurate principiile muncii și conducerii colective, s-a întărit puternic democrația de partid, creîndu-se condiții pentru participarea tuturor comunistii-

lor la viața partidului, la elaborarea politicii sale, la adoptarea tuturor deciziilor, s-a dezvoltat un climat de stimulare a inițiativei creatoare, de valorificare largă a experienței și înțelepciunii comunistilor, a maselor de oameni ai muncii. Ați imprimat un stil de muncă nou în activitatea partidului, caracterizat prin spirit combativ, critic și autocritic, cu adevărat revoluționar, prin cunoașterea realităților la fața locului și prezența permanentă în mijlocul oamenilor muncii, prin legătura și dialogul permanent cu masele largi de constructori ai socialismului. Putem spune cu satisfacție că partidul nostru, care numără astăzi peste 3 milioane de membri, se bucură de un prestigiu cum n-a mai avut niciodată, este înconjurat de încrederea deplină a poporului care aplică cu abnegație politica sa internă și externă. Partidul Comunist Român reprezintă cu adevărat centrul vital și forța dinamică a societății noastre, îndeplinindu-și cu cinste misiunea istorică în conducerea destinelor patriei, în unirea eforturilor poporului pentru edificarea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Anii care au trecut de la Congresul al IX-lea au fost ani de intensă și rodnică activitate desfășurată de partid și statul nostru pe plan internațional, în slujba marilor idealuri ale păcii și colaborării, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră. Încercăm cu toții un sentiment de legitimă mîndrie pentru faptul că România socialistă este larg apreciată, stimată și prețuită în întreaga lume, atît pentru realizările obținute în dezvoltarea economico-socială, cit și pentru politica sa consecventă de pace și prietenie. Niciodată țara noastră n-a avut atîția prieteni pe toate meridianele globului, ocupînd un asemenea loc de cinste în marea familie a națiunilor lumii. Întregul nostru partid și popor apreciază în mod deosebit aportul dumneavoastră neobosit, tovarășe Nicolae Ceaușescu, la dezvoltarea prieteniei și colaborării României cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, la lărgirea relațiilor cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, la intensificarea participării țării noastre la cooperarea mondială, la diviziunea internațională a muncii. În anii ce au trecut de la Congresul al IX-lea, de cînd vă aflați în fruntea partidului și statului, v-ați afirmat cu strălucire ca militant ferm și neobosit pentru dreptul la viață liberă și independentă a tuturor națiunilor, pentru securitate și colaborare pe continentul european și în întreaga lume, pentru îndeplinirea marilor deziderate ale dezarmării, lichidării subdezvoltării și instaurării unei noi ordini internaționale, pentru abolirea forței și soluționarea tuturor problemelor litigioase dintre state numai pe calea tratatelor politice, pentru promovarea unor relații cu adevărat noi între națiuni, bazate pe deplină egalitate, respectul independenței și suveranității, stimă și respect reciproc.

Dorim, de asemenea, să exprimăm aprecierea noastră deosebită pentru activitatea pe care ați desfășurat-o în vederea dezvoltării legăturilor de prietenie și solidaritate cu partidele comuniste — care au cunoscut în această perioadă o amploare fără precedent — pentru întărirea unității și coeziunii mișcării comuniste și muncitorești, depășirea divergențelor și promovarea normelor noi de relații, bazate pe deplină egalitate și respect al autonomiei fiecărui partid. Totodată, s-au dezvoltat larg relațiile partidului nostru cu celelalte detașamente ale clasei muncitoare, cu partidele socialiste și social-democrate, cu mișcările de eliberare națională, cu forțele democratice, progresiste și antiimperialiste din întreaga lume, în lupta pentru progres social, independent, destindere și pace.

Punînd în evidență uriașa activitate desfășurată în această perioadă de partidul nostru, de întregul nostru popor — deplin stăpin al bogățiilor naționale, făuritor conștient al propriului destin — mărețele îndeplinite dobîndite atît pe planul construcției socialiste, cit și pe tărîmul vieții internaționale, comunistii, oamenii muncii, noi toți vă exprimăm, din adîncul inimii, mult iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, stima și prețuirea noastră deosebită pentru tot ceea ce ați făcut și faceți pentru binele și înflorirea națiunii noastre, pentru gloria României socialiste. Acest deceniu și jumătate de cînd vă aflați în fruntea partidului nostru s-a înscris cu litere de aur în marea noastră carte a construcției noastre socialiste și comuniste.

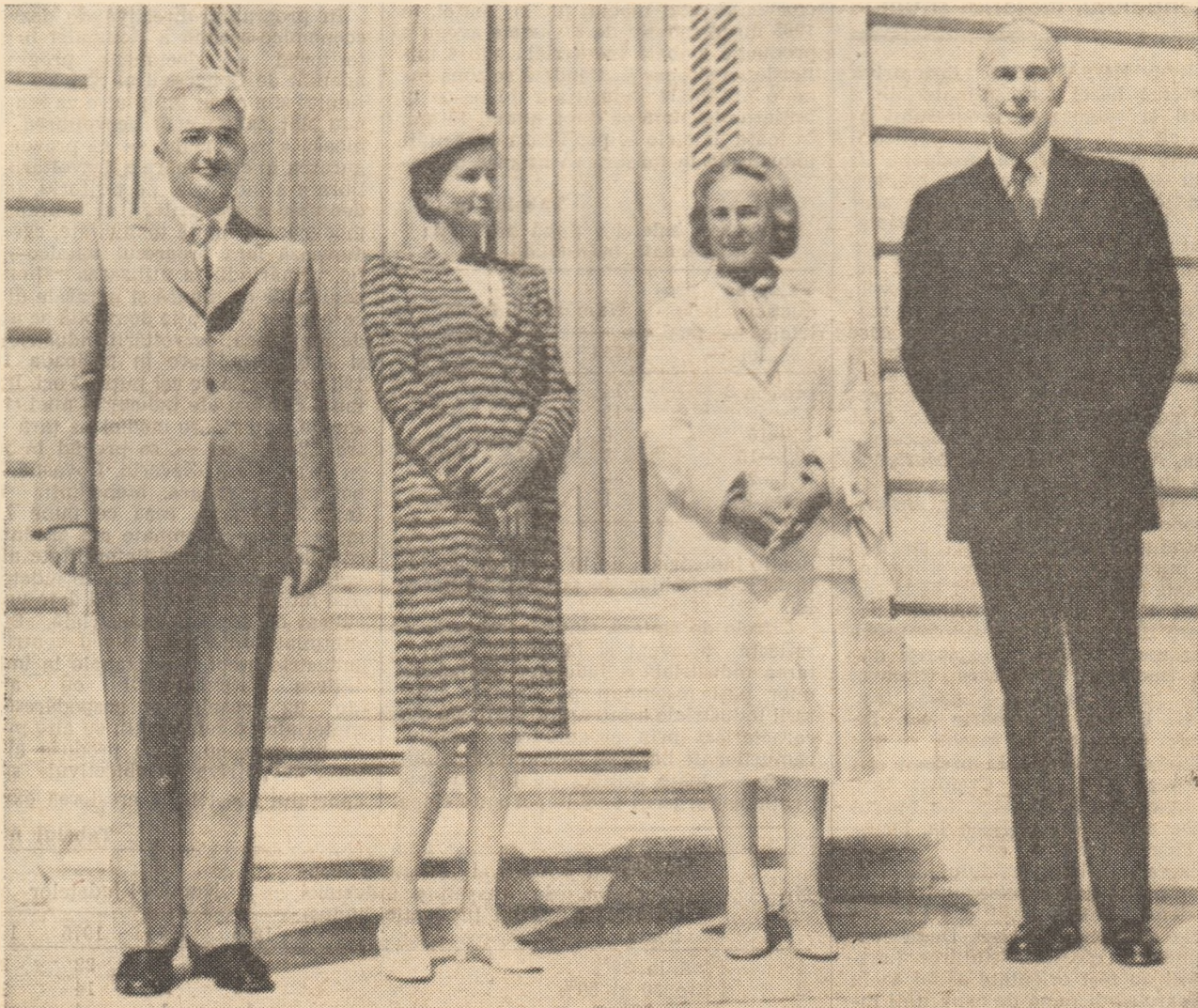
Sintem conștienți de importanța și complexitatea sarcinilor și obiectivelor ce stau în continuare în fața partidului și statului nostru, a întregului popor, pentru asigurarea triumfului deplin al mărețelor idealuri ale socialismului și comunismului pe pămîntul României. Sub conducerea gloriosului nostru partid comunist, în frunte cu dumneavoastră, iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu, poporul nostru va îndeplini cu succes hotărîrile istorice ale Congresului al XII-lea, Programul partidului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Făcînd bilanțul mărețelor succese pe care partidul și poporul nostru le-au obținut în acești 15 ani, subliniînd rolul uriaș pe care l-ați avut și îl aveți în desfășurarea măreței ctitorii socialiste și comuniste în patria noastră, vă dorim cu toții, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, ani mulți și fericiți, multă sănătate și putere de muncă, pentru ca, în fruntea partidului și statului, să conduceți întregul nostru popor pe culmi tot mai mărețe de civilizație și progres, de bunăstare și pace!

**COMITETUL POLITIC EXECUTIV
AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN**

Vizita oficială a președintelui Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Franța

— eveniment cu
profunde
semnificații pentru
dezvoltarea
tradiționalelor
relații de prietenie
și colaborare româno-
franceze, pentru
cauza destinderii
și înțelegerii
în Europa și în lume

ANVERGURA ECONOMICĂ ȘI SOCIALĂ A DEZVOLTĂRII ECHILIBRATE ÎN PROFIL TERITORIAL

ÎN CADRUL STRATEGIEI dezvoltării economiei românești un loc însemnat ocupă concepția originală privind dezvoltarea economico-socială armonioasă a întregii țări — condiție esențială pentru asigurarea în fapt a egalității depline în drepturi a cetățenilor din toate județele României. Așa cum este cunoscut, cursul innoitor, dinamic imprimat vieții economice și sociale românești după anul 1965 s-a reflectat și se reflectă puternic și în domeniul dezvoltării teritoriale — componentă de seamă a politicii și strategiei partidului nostru de asigurare a progresului multilateral al patriei — prin elaborarea și aplicarea unei strategii unitare și de largă perspectivă de înflorire a tuturor județelor țării.

Pe baza concepției partidului nostru, dezvoltarea în profil teritorial se identifică cu materializarea, la nivelul întregului teritoriu al României, a unor ample prefaceri economice și sociale determinate de procesul edificării societății socialiste, al făuririi socialismului multilateral dezvoltat și înaintării spre comunism, prefaceri organic integrate în dezvoltarea de ansamblu a țării. Amplificarea participării tuturor lo-

calităților și județelor la progresul general al economiei se înscrie ca o acțiune de largă respirație, care subsu-mează o serie de opțiuni privind valorificarea completă și complexă a resurselor materiale, asigurarea corespunzătoare a ponderii diverselor ramuri în economia fiecărui județ, utilizarea mai bună a forței de muncă etc. În acest cadru se constituie condiții de întărire a potențialului economic al fiecărei unități economice și, pe această bază, pentru ridicarea continuă a nivelului de trai și a calității vieții, premise certe de creștere a eficienței și competitivității economiei românești, de sporire a avuției naționale. Dezvoltarea economică complexă a tuturor zonelor țării prin amplasarea rațională a forțelor de producție pe teritoriu, prin accentuarea factorilor calitativi în utilizarea resurselor umane și materiale, prin extinderea acțiunii de sistematizare și modernizare a rețelei de localități urbane și rurale asigură, așa cum aminteam, ca egalitatea în drepturi de care se bucură toți cetățenii patriei noastre socialiste să se întemeieze pe un fundament real, viguros.

Valorificarea superioară a potențialului material și uman

UN ROL HOTĂRÎTOR deopotrivă în creșterea bazei tehnico-materiale a societății și asigurarea progresului acesteia, cit și în asigurarea repartizării echilibrate a forțelor de producție în teritoriu — odată cu afirmarea pleneră a factorilor de eficiență în toate sectoarele activității economico-sociale. I-a avut și il are industria, dezvoltarea acesteia. În acest cadru, un accent însemnat s-a pus și se pune pe dezvoltarea mai accelerată a zonelor — respectiv județelor rămase în urmă, care dispun de forță de muncă ce se impune utilizată superior: continuându-se acest proces, în viitorul cincinal, producția industrială a unor județe cum sint Ialomița, Botoșani, Suceava, Vrancea, Vâlcea, Teleorman, Maramureș, va spori de 1,8—2,6 ori, nivel superior creșterii prevăzute pe ansamblul economiei, de 1,5 ori.

În lumina acestei orientări au fost create puternice platforme și centre industriale în ramurile de vîrf pe întreg teritoriul țării. Astfel, industria producătoare de mijloace de automatizare și electronică nu se mai regăsește numai în București, Timișoara, Craiova, Brașov, ci și la Cluj-Napoca, Iași, Botoșani, Birlad, Alexandria etc. De asemenea, producția de mașini și utilaje grele se realizează în prezent atît în București cit și la Craiova, Iași, Cluj-Napoca. Pe harta țării au apărut puternice centre metalurgice la Tîrgoviște, Tulcea, Călărași etc.

Aplicarea politicii partidului de dezvoltare armonioasă a întregului teritoriu a determinat mutații esențiale în geografia economică a țării. După cum este cunoscut, eforturile tuturor județelor țării au fost orientate astfel ca în 1980 fiecare să dispună de capacități industriale pentru o producție de cel pu-

țin, 10 miliarde lei. Față de nivelul anului 1965, realizările în acest sens apar elocvente (vezi tabelul nr. 1). Astfel, în 1965 nu mai puțin de 27 județe aveau o producție globală industrială sub 4 miliarde lei și doar în 4 județe se consemna o producție industrială de peste 10 miliarde lei. Iată că după numai 15 ani, în toate județele se profilează capacități industriale în măsură să asigure o pro-

Tabelul nr. 1
Gruparea județelor după producția globală industrială

Valoarea producției industriale — mrd. lei —	Numărul județelor		
	1965	1975	1980
pină la 2	14	1	—
2,1—4	13	4	—
4,1—10	9	14	—
10,1—15	3	7	16
15,1—25	—	10	12
peste 25	1	4	12

ducție industrială de 10 miliarde lei, iar în 24 județe chiar de peste 15 miliarde lei.

Cifrele de sinteză sint în măsură să reflecte elocvent și faptul că dezvoltarea industrială a județelor, realizarea unor pași însemnați pe drumul creșterii industriale a întregului teritoriu s-a caracterizat prin accentuarea rolului ramurilor de bază, al subramurilor moderne — toate acestea punînd în evidență parcurgerea unei importante etape

pe drumul dezvoltării armonioase a forțelor de producție (vezi tabelul nr. 2).

În programul-directivă de dezvoltare economico-socială a României în profil teritorial — document programatic adoptat de Congresul al XII-lea al partidului și a cărui îndeplinire va marca un nou salt calitativ în dezvoltarea armonioasă a teritoriului — se prevede asigurarea în continuare a dezvoltării echilibrate a industriei pe teritoriu, în mod deosebit a ramurilor și subramurilor moderne de înaltă tehnicitate, care promovează larg progresul tehnico-științific, urmărindu-se utilizarea rațională a resurselor de muncă și naturale din fiecare zonă. O atenție deosebită se acordă, de asemenea, dezvoltării industriei mici și artizanale, care în perioada 1981—1985 va crește de cel puțin 2 ori. Importante creșteri ale industriei mici și artizanale, superioare mediei pe țară — între 2,2—2,4 ori —, se prevăd în județe ca Arad, Caraș-Severin, Covasna, Dâmbovița, Hunedoara, Mehedinți, Sălaj, Iași, Teleorman, ceea ce pune în lumină repere însemnate ale gradului de complexitate și multilateralitate al dezvoltării industriei din aceste județe, cele mai multe dintre ele avînd deja un grad ridicat de creștere industrială. Sint de subliniat proiecția creșterii contribuției industriei mici și artizanale la îmbunătățirea aprovizionării cu articole de uz casnic și gospodăresc, cu materiale de construcții, cu alte produse tradiționale, cu unele produse alimentare, deopotrivă cu obiectivul sporirii aportului acesteia la creșterea exportu-

Tabelul nr. 2

Nr. crt.	Fonderea producției industriei construcțiilor de mașini și industriei chimice în totalul producției industriale	Numărul județelor			
		1965	1970	1975	1980
1.	Pină la 30%	27	27	22	16
2.	Între 30 și 50%	12	15	14	16
3.	Peste 50%	1	1	4	8

rilor. Este deci evidentă îmbinarea activității unităților de producție din domeniile de vîrf ale tehnicii cu activitatea întreprinderilor locale ce utilizează anumite resurse existente în zonă. Ca urmare, realizarea politicii de dezvoltare rațională, echilibrată și armonioasă a tuturor zonelor geografice ale țării se înscrie ca o expresie hotărîtoare a procesului de optimizare a valorificării resurselor materiale și umane necesare dezvoltării.

Premise ale unei creșteri echilibrate

O DEZVOLTARE susținută în toate județele a cunoscut agricultura, datorită unui program susținut de creștere a producției agricole, de realizare a unor ample lucrări de amenajări funciare și irigații, de accelerare a procesului de chimizare și mecanizare. Dacă în anul 1965 numai 13 județe înregistrau o producție agricolă mai mare de 2 miliarde, la sfîrșitul anului 1980 numărul acestora va fi de 27.

În continuare, pentru îmbunătățirea rezultatelor din această ramură de bază a economiei se prevăd modificări structurale importante, în funcție de posibilitățile reale ale fiecărei zone geografice. Creșterea producției agricole, modernizarea agriculturii județelor și ridicarea tuturor parametrilor calitativi din agricultură — de exemplu, în anul 1985, pe ansamblul agriculturii se va ajunge la un volum de activitate de circa 11 500 lei pe locuitor — urmează să fie realizate în condițiile unei mai bune și mai complete utilizări a suprafeței agricole, a mijloacelor tehnice cît și a forței de muncă. Prin aceasta se urmărește însăși modernizarea satului românesc, revitalizarea și remodelarea acestuia, proces de mare amplitudine și cu efecte însemnate în planul civilizației noastre socialiste.

Reflectînd tocmai cerința dezvoltării complexe și multilaterale a economiei județelor, în viitor aprecierea dezvoltării județelor se va face potrivit unui **indicator nou**, mai expresiv pentru planificarea și comensurarea activității lor economice: producția pe locuitor. Stabilindu-se realizarea pînă în anul 1985 a unei producții globale anuale de cel puțin 70 000 lei pe locuitor, în care sînt incluse activități din industrie (cu o producție de cel puțin 50 000 lei), agricultură (cu o producție de minimum 10 000 lei), construcții, transporturi, servicii și din alte ramuri, se va stimula puternic dezvoltarea echilibrată a forțelor de producție în cadrul județelor, asigurîndu-se nemijlocit ridicarea gradului de civilizație al tuturor zonelor țării. Amploarea sarcinilor de perspectivă, precum și anvergura remarcabilă a progreselor deja înfăptuite apar și mai relevante dacă ținem seama că în anul 1965 valoarea medie pe țară a indicatorului respectiv era de 18 328 lei, unele județe avînd sub 2 000 lei/locuitor, iar mai multe sub 5 000 lei/locuitor; în 1975 valoarea medie pe țară a acestui

indicator s-a ridicat la 42 682 lei, urmînd ca în 1980 să atingă 63 344 lei/locuitor.

Creșterea prevăzută în anii 1981—1985 pentru producția pe locuitor a județelor are în vedere înfăptuirea în primul rînd a unui echilibru optim între diferite sectoare ale producției materiale atît pe ansamblul țării cît și în fiecare județ. Sînt elemente care relevă corelația obiectivă ce se stabilește între creșterea economică, creșterea populației și sporirea bunăstării oamenilor muncii.

Elementele novatoare integrate în conceptul de dezvoltare echilibrată a teritoriului țării determină schimbări cantitative în structura populației și în repartiția acesteia în rețeaua de localități, influențînd favorabil gradul de stabilitate al populației; pe de altă parte dezvoltarea, în dimensiunile la care ne referim, determină mutații esențiale calitative în modul de viață și în calitatea vieții oamenilor. În ceea ce privește primul aspect se va înregistra o creștere a numărului populației ocupate în toate județele țării — de exemplu, în anul 1985, numărul județelor cu peste 500 de persoane la 1 000 de locuitori va fi de două ori mai mare (10 județe) față de anul 1980 — îmbunătățirea structurii populației pe ramuri de activități deopotrivă cu creșterea populației ocupate în activități neagricole și în servicii, o ocupare mai largă a femeilor etc. Se prevăd schimbări esențiale în ceea ce privește rolul unor categorii de orașe în cadrul rețelei urbane naționale. Așa cum se relevă în documentele Congresului al XII-lea al partidului, se va ridica pe o treaptă superioară rolul orașelor în dezvoltarea social-economică a țării, specificîndu-se tendințele din cadrul fiecărei categorii de mărime a acestora și cu deosebire sporirea rolului economic și social al orașelor mici și mijlocii.

În anii 1981—1985 vor fi astfel realizate în continuare prevederile „Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale”. Urmează ca în această perioadă să fie transformate în orașe agroindustriale încă 140 centre comunale, asigurîndu-se astfel condiții pentru înfăptuirea prevederilor potrivit cărora pînă la sfîrșitul anului 1990 să se creeze circa 300—400 de noi centre orașenești. Pînă la finele anului 1985, în fiecare județ vor exista cel puțin 9 centre urbane, ceea ce exprimă o repartizare echilibrată a acestora pe întreg teritoriul național (vezi și tabelul nr. 3).

Tabelul nr. 3

Clasificarea județelor după numărul de orașe

Numărul de orașe	Număr de județe		
	1975	1980	1985
între 2—4	12	—	—
între 5—8	22	15	—
între 9—12	4	21	17
peste 12	1	3	22

Va avea loc o intensificare a legăturilor dintre orașe și sate, fiecărui oraș revenindu-i în medie un număr de 4—6 comune înconjurătoare pe o zonă de 15—20 km. În același timp va crește gradul de urbanizare al populației țării la aproape 55%, față de 52,2% în 1980.

★

DEZVOLTAREA ARMONIOASĂ, echilibrată a tuturor zonelor țării determină mutații de amploare în domeniul bunăstării populației și creșterii calității vieții locuitorilor din toate orașele și satele noastre. Pe fondul amplificării procesului de modernizare și urbanizare a localităților rurale, al diminuării diferențelor esențiale dintre rural și urban, dintre modul de viață orașenească și cel de la sate se creează premisele satisfacerii în măsură tot mai însemnată a unor nevoi fundamentale materiale și culturale ale populației din toate județele țării, asigurării creșterii susținute a bunăstării oamenilor muncii. Urmează să se extindă echiparea tehnico-edilitară a localităților și să se dezvolte în continuare baza materială a sectorului social-cultural. În aceste domenii se va asigura o apropiere a nivelurilor de dotare pe județe, ca o expresie concludentă a politicii partidului și statului nostru de ridicare generală a gradului de bunăstare și civilizație al tuturor cetățenilor, în spiritul profundului umanism al societății noastre socialiste. În înfăptuirea acțiunilor de sistematizare teritorială și urbanizare, de înfrumusețare a localităților, de păstrare și punere în valoare a locurilor și monumentelor de valoare istorică deosebită, vor fi antrenate toți cetățenii — beneficiarii direcți ai condițiilor tot mai bune de trai și de civilizație.

Înfăptuirea exemplară a Programului-directivă de dezvoltare economico-socială în profil teritorial se înscrie ca o sarcină de mare răspundere pentru toate organele, pentru toate unitățile și verigile economiei, pentru toți oamenii muncii. Așa cum sublinia secretarul general al partidului în raportul prezentat Congresului al XII-lea, realizarea acestor însemnate obiective: „**va accelera procesul dispariției deosebirilor esențiale dintre sat și oraș, dintre activitatea agricolă și industrială, va determina omogenizarea crescîndă a societății noastre, crearea unui fundament trainic pentru afirmarea deplinei egalități între toți cetățenii patriei, fără deosebire de naționalitate, pentru ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale, a gradului general de civilizație al întregului nostru popor**”.

Barbu Gh. PETRESCU

SPORIREA EFICIENȚEI ECONOMICE — COORDONATĂ ESENȚIALĂ A POLITICII PARTIDULUI

ÎN STRATEGIA politicii partidului de făurire a noii orinduirii, sporirea continuă a eficienței economice ocupă un loc esențial. U analiză atentă a evoluției preocupărilor pentru asigurarea condițiilor de sporire a eficienței economice pune în evidență faptul că, în special în perioada de după Congresul al IX-lea al partidului, problematica eficienței economice a constituit și constituie, în mod statornic, un program viu de acțiune pentru înlăptuirea căruia sînt antrenate, pe plan național, toate forțele de care dispunem. Hotărîrile adoptate după 1965 de congresele și conferințele naționale ale partidului, de plenarele Comitetului Central, prevederile altor documente de partid, legile țării și mai cu seamă rezultatele obținute, sînt mărturii elocvente ale fermității cu care partidul, toți oamenii muncii, acționează neabătut pentru sporirea eficienței economice, pentru gospodărirea rațională a resurselor economiei naționale și utilizarea tuturor fondurilor materiale și bănești în scopul dezvoltării și înfloririi continue a economiei noastre socialiste. Este meritul istoric al partidului nostru că a transformat imperativul esențial al sporirii eficienței economice într-un criteriu suprem care primează în activitatea tuturor organelor de partid și de stat, de sus pînă jos, pe toate treptele și la toate nivelele organizatorice.

Rolul hotărîtor în promovarea conceptului de eficiență economică aparține secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui gândire profund științifică, revoluționară, și-a pus puternic amprenta pe întreaga teorie și practică economică românească contemporană. Opera tovarășului Nicolae Ceaușescu, indicațiile și orientările date permanent de conducătorul partidului și statului nostru reliefează necesitatea obiectivă a accentuării laturilor calitative ale activității economice, obținerii unei eficiențe cit mai mari în toate sectoarele, realizării echilibrului economic, financiar și valutar. De la înalta tribună a Congresului al IX-lea al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat faptul că problema eficienței economice nu a stat întotdeauna în centrul preocupărilor organelor din e-

conomie, subliniind că „o preocupare centrală pentru organele noastre de partid și de stat va trebui să fie creșterea eficienței economice a investițiilor, a întregii activități din economie — factor esențial al realizării ritmului de creștere prevăzut în economia noastră și al îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor muncii. În acest scop trebuie să mărim productivitatea muncii, să reducem prețul de cost și cheltuielile de circulație, să organizăm mai bine producția, să gospodărim mai economic mijloacele materiale și bănești de care dispunem”.

Gîndirea economică revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu, indicațiile și orientările permanente pe care le-a dat cu privire la căile de sporire a eficienței economice în toate domeniile de activitate și-au găsit reflectarea într-o serie de documente de partid, în legile țării, adoptate în perioada ultimilor 15 ani de cînd în fruntea partidului nostru a fost ales cel mai iubit fiu al poporului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Directivele Congresului al IX-lea al partidului au prevăzut printre sarcinile de bază ale planului economic pe anii 1966—1970 continuarea neabătută a industrializării socialiste a țării, și ca o condiție a asigurării sporirii eficienței, exprimată în modul cel mai sintetic prin creșterea simțitoare a venitului național. Demn de subliniat este faptul că în cadrul acestor sarcini de bază figurează în mod expres și cele care vizează în mod nemijlocit sporirea eficienței economice, cum sînt: mobilizarea susținută a rezervelor din economie; îmbunătățirea calității produselor, ridicarea caracteristicilor tehnice și economice ale acestora prin perfecționarea proceselor tehnologice; promovarea progresului tehnic în toate domeniile de activitate, extinderea mecanizării și automatizării, înzestrarea economiei cu instalații la nivelul tehnicii moderne, în vederea ridicării productivității muncii și reducerii în continuare a cheltuielilor de producție.

Documentele Congresului al X-lea al partidului consemnează de asemenea, faptul că unul din factorii fundamentali care condiționează progresul economic îl constituie realizarea unor indici tot mai înalți de eficiență în toate sectoarele de activitate. În raportul

prezentat la congres de tovarășul Nicolae Ceaușescu sînt examinate multiplele aspecte ale problematicii sporirii eficienței economice, indicîndu-se căile de urmat, măsurile de luat în acest domeniu. „Una din condițiile fundamentale ale perfecționării activității economice, ale creșterii eficienței sale, sublinia secretarul general al partidului, este aplicarea pe scară largă a științei conducerii și organizării moderne a producției și a muncii... Organele și organizațiile de partid, conducerile ministerelor, vor trebui să se preocupe permanent de perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii”. Pornind de la imperativul sporirii eficienței economice, în Directivele Congresului al X-lea al partidului, figurează în mod expres sarcina creșterii permanente a eficienței economice — ca factor hotărîtor al dinamismului economic — care trebuie să stea la baza întregii activități.

CU PRILEJUL celui de-al XI-lea Congres al partidului, în raportul prezentat la congres, tovarășul Nicolae Ceaușescu a fundamentat în mod strălucit o serie de teze cu privire la accentuarea laturilor calitative ale întregii activități; a fost limpede relevată condiționarea hotărîtoare dintre promovarea progresului tehnic în întreaga economie și alinierea performanțelor noastre de economicitate a producției la nivelul celor mondiale, pe de o parte și asigurarea progresului economico-social al țării, pe de altă parte. „Ținînd seama de progresul tot mai rapid al științei și tehnicii contemporane, se subliniază în raport, este necesar ca cincinalul viitor să devină cincinalul revoluției tehnico-științifice, al afirmării largi a euceririlor celor mai avansate ale cunoașterii în toate ramurile și sectoarele industriei românești”. Sînt necesare măsuri hotărîte în vederea reducerii, în cincinalul următor, a cheltuielilor de producție — sublinia, de asemenea, secretarul general al partidului. În mod deosebit, vor trebui urmărite reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie, utilizarea integrală a capacităților de producție și a timpului de lucru, gospodărirea judicioasă a tuturor mijloacelor materiale și financiare”.

Aceste orientări și-au găsit o deplină reflectare în directivele congresului care au prevăzut că în cincinalul

1976—1980, pe lângă dezvoltarea în ritmuri rapide a producției materiale, un obiectiv esențial să-l constituie sporirea eficienței producției, ridicarea la un nivel calitativ înalt a întregii activități economico-sociale, tocmai acestea fiind procesele apte să dinamizeze dezvoltarea țării. Aceasta va impune, se menționează în directive, să se acționeze cu hotărâre pentru creșterea productivității muncii, reducerea costurilor de producție, îmbunătățirea calității produselor și folosirea cu randament sporit a fondurilor fixe, a tuturor resurselor materiale și financiare ale țării. O atenție deosebită se va acorda reducerii cheltuielilor materiale de producție.

DEOSEBITĂ SEMNIFICAȚIE o are faptul că în Directivele Congresului al XI-lea și al partidului au fost înfățișate în mod concret căile principale de ridicare continuă a eficienței activității economice. Se sublinia astfel necesitatea realizării unei creșteri substanțiale a productivității muncii, nu prin sporirea efortului fizic, ci prin modernizarea continuă a activității de producție, perfecționarea tehnologiilor de fabricație, introducerea pe scară largă a mecanizării și automatizării, stimularea gândirii creatoare a oamenilor muncii, accentuarea muncii de concepție tehnică, prin valorificarea inițiativei, inteligenței și spiritului novator ale celor ce muncesc.

Deopotrivă s-a pus un deosebit accent pe valorificarea cu maximum de randament a potențialului tehnic și a resurselor materiale; s-a evidențiat cerința ca întreprinderile, centralele și ministerele să acționeze pentru perfecționarea organizării producției și a muncii, pentru îmbunătățirea continuă a normării muncii, pentru introducerea pe scară largă a metodelor și formelor înaintate, eficiente de conducere și organizare. De asemenea, s-au indicat măsuri concrete pentru creșterea gradului de concentrare și specializare a producției, tipizarea pieselor, subsamblelor și produselor, organizarea rațională a fluxurilor tehnologice, folosirea eficientă a timpului de lucru: delimitarea precisă a sarcinilor și atribuțiilor tuturor oamenilor muncii, organizarea rațională a locurilor de muncă. În toate unitățile trebuie asigurată întărirea ordinii și disciplinei în muncă, eliminarea pierderilor de timp de lucru și a intreruperilor nejustificate în producție.

De asemenea s-a subliniat cerința utilizării cât mai judicioase a personalului, a stabilirii unui raport just între personalul din producția materială și personalul care lucrează în alte activități, specialiștii trebuind să fie cu deosebire orientați spre activitățile productive.

Un eveniment cu totul deosebit, de anvergură hotărâtoare pentru întregul proces de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, îl constituie aprobarea de către Congresul al XI-lea a Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Congresul a

dat o înaltă apreciere contribuției nemijlocite, de inestimabilă valoare, a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la fundamentarea teoretică și la elaborarea Programului, la stabilirea liniei generale și a direcțiilor principale de acțiune în vederea transformării revoluționare a societății, a edificării cu succes a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecerii la construcția comunismului pe pământul României. Demn de subliniat este faptul că Programul, care prezintă într-o formă încheagată, unitară, gândirea teoretică, ideologică și politică a Partidului Comunist Român, prevede că înfăptuirea societății socialiste multilateral dezvoltate presupune, printre alte direcții de acțiune, „creșterea continuă a eficienței economice, reducerea cheltuielilor materiale, folosirea cât mai eficientă a mijloacelor materiale și a forței de muncă”.

Efectele politicii consecvente a partidului nostru, de sporire continuă a eficienței economice, sînt remarcabile. În perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului s-a asigurat dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a crescut susținut avuția națională, întreaga societate a cunoscut profunde transformări, s-a asigurat ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregului popor. Așa cum se menționează în raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al XII-lea Congres al partidului, la principalii indicatori prevederile Directivei Congresului al XI-lea se realizează cu depășiri importante. Volumul producției industriale se prelungește să crească în întregul cincinal cu circa 70 la sută, într-un ritm mediu anual de 11 la sută. Ritmuri medii anuale de creștere superioare celor din Directive se prelungește și la alți indicatori: 5,4—6,0 la sută la producția globală agricolă; 15 la sută la volumul comerțului exterior; 8,8 la sută la productivitatea muncii în industria socialistă; 9,5 la sută la produsul social; 10,4 la sută la venitul național. Creșterea economică a permis sporirea simțitoare a veniturilor oamenilor muncii. Față de prevederile Directivei Congresului al XI-lea, de creștere pe cincinal a retribuției reale cu 18—20 la sută, în acest cincinal se prelungește să se realizeze în acest sens o creștere superioară, de 30—32 la sută. Creșteri superioare se prelungește și în privința veniturilor reale ale țărănimii provenite din producția agricolă și anume de circa 30 la sută față de 20—25 la sută cât s-a prevăzut. Toate aceste realizări confirmă justetea politicii partidului nostru, realismul programelor de dezvoltare aprobate de congresele partidului.

O etapă nouă, calitativ superioară, în ceea ce privește politica partidului nostru în domeniul sporirii eficienței economice o constituie introducerea noului mecanism economico-financiar pe baza hotărârilor adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978. „Hotărârile adoptate de plenară, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită cu acel prilej, au deci în primul rînd scopul de a pune în con-

cordanță cadrul organizatoric democratic cu mecanismul economico-financiar, astfel ca metodele de planificare și conducere să deschidă drum larg manifestării neîngrădite, active a tuturor organelor colective pe care le-am creat, a inițiativei maselor de oameni ai muncii. Măsurile de perfecționare a conducerii și planificării pornesc de la principiul îmbinării, dirijării unitare, pe baza planului național unic, a activității de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate cu autonomia economico-financiară a unităților administrative și de producție, cu principiul autogestirii muncitorești, cu autogestiuinea întreprinderilor”.

NOUUL MECANISM economico-financiar situează pe primul plan crearea condițiilor pentru îndeplinirea exemplară a prevederilor planului la producția fizică, creșterea producției nete, a rentabilității, a beneficiilor, a eficienței întregii activități. Autogestiuinea economică a întreprinderilor, care constituie suportul material al autoconducerii muncitorești, implică desfășurarea unei activități eficiente care să permită acoperirea integrală a cheltuielilor efectuate din veniturile proprii și realizarea unui surplus cât mai mare sub forma beneficiului.

Consecvența cu care Partidul Comunist Român situează pe primul plan problemele creșterii eficienței economice este ilustrată de hotărârile istorice ale Congresului al XII-lea al partidului. Congresul a stabilit ca obiectivul fundamental al cincinalului 1981—1985 să fie continuarea, pe o treaptă superioară, a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a întregii activități economico-sociale. Trecerea la o nouă calitate vizează în mod nemijlocit întreaga problemă de accelerării sporirii eficienței economice. Ca urmare, Congresul al XII-lea a stabilit ca sporirea mai rapidă a productivității muncii sociale, gospodărirea cu maximă eficiență a resurselor materiale și financiare, aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economico-financiar în toate sectoarele și unitățile să constituie un obiectiv esențial al viitorului cincinal.

Cele arătate, deși înfățișează numai o parte din aria preocupărilor constante în domeniul asigurării sporirii eficienței economice, ilustrează elocvent clarviziunea politicii Partidului Comunist Român, modul strălucit în care acționează pentru soluționarea problemelor fundamentale ale economiei românești. Sintetizînd în mod magistral însemnătatea eficienței, recent, la ședința Plenei lărgite a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu menționa: „Este necesar să înțelegem bine că nu există sector de activitate, de producție materială și, în general, activitate umană, care să nu se desfășoare pe baza principiului eficienței maxime, inclusiv al eficienței economice și rentabilității”.

Decebal URDEA

Cerințe ale realizării sarcinilor de plan

Repararea în condiții optime a fondurilor fixe

ANALIZA eficienței înregistrate în utilizarea fondurilor fixe pune în evidență însemnătatea deosebită pe care o au întreținerea și repararea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor pentru obținerea unor producții fizice suplimentare, pentru reducerea eforturilor țării de construire de noi capacități de producție în respectivele domenii de activitate. Aceasta cu atât mai mult cu cât cercetând cauzele nivelului scăzut al irifidelului de utilizare a mașinilor-unelte în unele întreprinderi rezultă că din fondul de timp maxim disponibil de lucru se pierde între 5—8% (în unele cazuri chiar mai mult) ca urmare a intreruperilor accidentale în funcționarea mașinilor și utilajelor — determinate de între-

ținerea necorespunzătoare — precum și a depășirii duratei normale de execuție a reparațiilor capitale.

În acest context, pentru evitarea perioadelor de lucru „în asalt” de la sfârșit de perioadă, când fondurile fixe sînt supra-solicitate pentru recuperarea restanțelor generate de perioadele de stagnare a utilajelor, în vederea reducerii necesității de dotare suplimentară cu mașini și utilaje, apare necesară o sporire a preocupărilor în vederea asigurării din vreme a pieselor de schimb, încărcării și exploatării optime a capacităților productive, efectuării unor reparații de calitate în timpul afectat prin plan pentru astfel de lucrări.

Piese de schimb — între cerințe și realizări

DEPĂȘIREA duratei de execuție a lucrărilor de reparații capitale are drept cauză principală, în numeroase unități economice (așa cum s-a constatat și cu prilejul unei analize efectuate la întreprinderea „Autobuzul” din Capitală) lipsa stocului normal de piese de schimb. În fișele tehnologice ale reparațiilor capitale efectuate la această unitate se consemnează că, din totalul orelor de lucru consumate pentru execuția acestor lucrări, circa 22 pînă la 45% îl reprezintă timpul necesar execuției pieselor de schimb. Faptul că aproape în toate cazurile de reparații capitale se consemnează acest timp, se datorează nelivrării în termen de către întreprinderile producătoare de utilaje a pieselor de schimb contractate, motivindu-se lipsa de capacități. Așa, de exemplu, deși întreprinderea „Autobuzul” a solicitat în anul 1979 piese de schimb pentru utilaje din producția indigenă, în valoare de 2,1 milioane lei, furnizorii respectivi (I.M.U.A.B. „Progresul”-Brăila, „Unio” Satu-Mare ș.a.) au acceptat contracte numai pentru o valoare de 1,3 milioane lei, onorînd totodată mai puțin de jumătate din valoarea contractată. Ca urmare întreprinderea „Autobuzul” a fost nevoită să execute, în regim de unicat, piese de schimb pe care unitățile specializate în producția utilajelor respective le-ar fi fabricat în serie, de calitate superioară și cu costuri mai mici.

Este de remarcat totodată că unitățile furnizoare de utilaje au acceptat contracte numai pentru circa 60% din necesarul de piese de schimb solicitate de întreprinderea „Autobuzul” și datorită faptului că nomenclatorul pieselor de schimb a căror execuție cade în sarcina unităților producătoare de utilaje este — după părerea noastră mult prea limitat. Așa se face că unele

● Circa 45% din durata reparațiilor capitale este afectată execuției pieselor de schimb: de ce? ● Un nomenclator mai larg pentru piesele de schimb a căror execuție este în sarcina producătorului de utilaje ● O activitate organizatorică sporită pentru ca reviziile și reparațiile curente să prevină, să atenueze și să anticipeze necesarul de piese de schimb ● Perfecționarea evidenței timpului real de funcționare a mașinilor prin luarea în calcul a stăgărilor

reper de mare uzură solicitate ca piese de schimb sînt neacceptate de către întreprinderile producătoare pentru a face obiectul contractelor de livrare. De pildă, țija căzătoare pentru ciocanul de matrișare de 3150 kg forță, utilaj fabricat de întreprinderea „Progresul”-Brăila, nu este prevăzută în nomenclatorul pieselor de schimb, deși este un reper care în exploatare necesită frecvente înlocuiri, iar execuția lui de către unități nespecializate reclamă un timp de lucru de cel puțin 100 de ore, un cost ridicat și rezolvarea dificilă a unor probleme tehnologice (forjare, prelucrări mecanice, tratament termic). Șirul unor exemple similare poate fi continuat cu: capul turbinei pentru mașina de sablat cu alică și lanțul cu zale pentru banda metalică de transport, aflate în producția întreprinderii metalurgice Baia Mare; surubul de forță cu cap sferic de la presa cu excentric executată de întreprinderea metalurgică Sibiu; șuruburile conducătoare de la mașinile de frezat universale fabricate de întreprinderea „Înfrățirea”-Oradea ș.a.

Și totuși, după părerea noastră, chiar și în aceste situații, specificația „timp pentru confecționarea pieselor de schimb” nu ar trebui să se regăsească la beneficiar în fișa tehnologică a reparațiilor capitale. Pentru că apariția acestui „timp” înseamnă că, abia după demontarea utilajelor și constatarea necesarului de piese care trebuie înlocuite (în loc ca acestea să fie preluate din stocul aflat la magazie), serviciul mecano-energetic întocmește desenele de execuție a reperelor respective, stabilește tehnologia și lansează comanda în producție. Evident, într-o asemenea organizare a muncii se consumă un însemnat volum de timp cu execuția pieselor de schimb, ceea ce mărește durata de efectuare a reparațiilor.

În acest caz se poate pune întrebarea — dacă întreprinderile utilizatoare știu că sînt nevoite să-și execute prin efort propriu piesele de schimb necesare, de ce nu-și creează din vreme și stocurile minime (baze fundamentate și justificabile economic) de reper și subsanșabile pentru schimb? Poate că la această problemă se pot găsi fel de fel de explicații, dar principala cauză decurge din faptul că, după opinia noastră, în ce privește reparațiile capitale, încă nu se lucrează previzional, în sensul că reviziile periodice și reparațiile curente și activitatea organizatorică de pregătire a celor capitale, nu își au în practică acel caracter profilactic necesar, capabil să prevină, să atenueze și să anticipeze necesarul de piese și materiale. O asemenea opțiune — e adevărat comodă — se cere operativ înlocuită cu o activitate perfecționată în cadrul căreia lucrările de revizie a fondurilor fixe să asigure evitarea intreruperilor accidentale și să faciliteze previzionarea necesarului de piese de înlocuit sau de recondiționat. Desigur, traducerea în fapt a acestui deziderat impune un efort organizatoric sporit, o calitate superioară a echipelor de revizie care

se cer alcătuite din muncitori cu foarte bună calificare, competenți pentru a diagnostica cu anticipație uzurile care vor face obiectul principalelor lucrări de reparații capitale. Dar, nu trebuie uitat că numai așa se poate asigura din timp realizarea stocului optim de piese de schimb și, pe această cale, scurtarea duratei de execuție a lucrărilor de reparații capitale.

Fundamentarea riguroasă a perioadei optime de reparare

LA reducerea timpilor de întrerupere din funcțiune a mașinilor și utilajelor o contribuție substanțială o poate aduce și stabilirea cât mai judicioasă a momentului intrării în reparații a fondurilor fixe. Or, din investigațiile întreprinse la întreprinderea „Autobuzul” reiese că **sunt frecvente cazurile când se efectuează lucrări de reparații capitale fie mai târziu, fie mai devreme, față de condiția impusă de uzura reală a fondurilor fixe respective, ceea ce conduce la creșterea perioadei lor de staționare.**

Cauza o constituie nu numai nerespectarea prevederilor planului de reparații ca urmare a muncii în asalt, ci

și — uneori — cazurile de denaturare, în evidență, a numărului de ore efectiv lucrate cu mașinile, instalațiile și utilajele existente. În acest din urmă caz din observațiile noastre rezultă că **în evidența primară a utilizării timpului maxim disponibil al mașinilor-unelte — în fișa „U” — nu se consemnează cu exactitate timpul real efectiv lucrat, nesocotindu-se unele ore de nefuncționare cauzate de întreruperi accidentate, lipsă de forță de muncă, lipsă de energie etc.** Astfel se ajunge la situația când potrivit evidenței defectuos ținută, utilajele ating norma de timp prevăzută pentru intrarea în reparație, dar în realitate numărul orelor de funcționare efectivă este mult mai mic. În astfel de cazuri, constatate cu prilejul unei cercetări efectuate și la întreprinderea de mașini grele București, momentul prevăzut pentru intrarea în reparații nu este corespunzător condiției de fapt a utilizării reale.

Pentru înlăturarea neajunsurilor ce decurg de aici ar fi de dorit ținerea unei evidențe mai exacte a timpului efectiv lucrat al fondurilor fixe prin luarea sistematică în considerare și a perioadei de staționare generate de cauzele amintite. Mai mult decât atât. Știut fiind că cerințele reducerii consumuri-

lor energetice impun modernizarea mașinilor, instalațiilor și utilajelor — lucrări care de regulă presupun scoaterea vremelnică din funcțiune a mijloacelor fixe respective — ar fi util ca acestea să fie prevăzute chiar în planul reparațiilor capitale, pentru ca realizarea lor să intre sub incidența sarcinilor ce decurg dintr-o secțiune a planului întreprinderii. Facem această propunere deoarece actualmente modernizarea fondurilor fixe nu face obiectul unor indicatori de plan, astfel că unele întreprinderi (printre care și „Autobuzul”) nu au evidențiat în anul 1979 sarcini de plan în această privință, deși s-au dovedit și aici absolut necesare multe lucrări de modernizare care de altfel până în prezent au fost și executate. Și pentru că lucrările de modernizare sînt prin înseși conținutul și modul lor de finanțare lucrări cu caracter de investiții, se impune, după părerea noastră ca ele să fie urmărite ca oricare obiectiv de investiție sub aspectul eficienței economice, respectiv al atingerii parametrilor proiectați, al duratei recuperării cheltuielilor ș.a.

**Aureliu IONESCU
Gheorghe PĂUN**

Institutul de economie industrială

COMENTARIU LA UN GRAFIC

Producția netă la nivelul sarcinilor stabilite prin plan

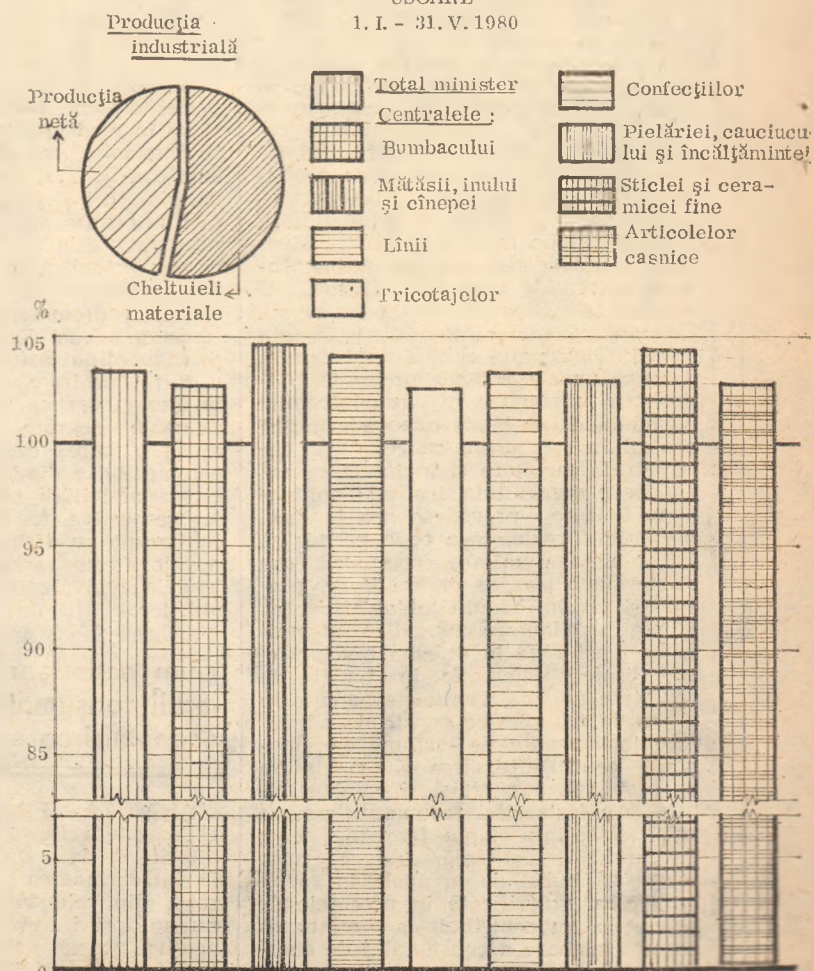
PLANUL producției nete la Ministerul Industriei Ușoare în perioada 1 ianuarie—31 mai a.c. a fost depășit, pe ansamblu, cu peste 670 milioane lei. Cu toate acestea, trebuie remarcat că 14 întreprinderi nu au îndeplinit planul la acest indicator (întreprinderile de confecții din Suceava și Tulcea, întreprinderile de tricotaje „Ceahlăul”-Piatra Neamț, cele din Cîmpeni și Caracal etc.). După cum se știe, realizarea sarcinilor la producția netă este strîns legată de reducerea cheltuielilor materiale. Semnificativ în această privință este că, la acest minister, unitățile amintite dețin așa cum rezultă din grafic, mai mult de jumătate din valoarea producției industriale. Reducerea cu 1% a ponderii cheltuielilor materiale în to-

talul producției industriale echivalează cu un plus de producție netă de 1,8% la Centrala industriei confecțiilor.

Concluzia care se desprinde din analiza datelor pe întreprinderi și centrale este că acestea trebuie să-și concentreze eforturile îndeosebi pentru îndeplinirea ritmică a planului la toate sortimentele fizice — condiție esențială a folosirii integrale a capacităților de producție și forței de muncă. De asemenea, eforturi susținute se cer depuse pentru realizarea planului la indicatorul cheltuieli materiale la 1000 lei producție marfă prin reducerea consumului specific de materii prime, materiale, combustibili și energie, utilizarea rațională, întreținerea și exploatarea corespunzătoare a mașinilor și utilajelor.

INDEPLINIREA PLANULUI PRODUCȚIEI NETE INDUSTRIALE LA MINISTERUL INDUSTRIEI USOARE

1. I. - 31. V. 1980

BILANȚURILE ENERGETICE ȘI ECONOMISIREA ENERGIEI

GOSPODĂRIREA RAȚIONALĂ a resurselor energetice, reducerea consumurilor pe unitatea de produs, în general economisirea fiecărui kilowatt-oră de energie electrică și gram de combustibil constituie obiective majore ale dezvoltării economiei noastre naționale în perioada actuală și în perspectivă. „Este necesar să se înțeleagă, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta ședință plenară lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, că nu mai putem merge în continuare cu risipa, cu tehnologii mari consumatoare de energie. Aceasta presupune sarcini mari pentru ministerele economice în ceea ce privește înlocuirea tehnologiilor vechi cu cele mai avansate — și avem în țară tehnologii cu consumuri mici de energie și combustibil — presupune intensificarea cercetării pentru elaborarea de noi tehnologii care să consume cât mai puțină energie și combustibil.“

În ridicarea gradului de gospodărire a resurselor energetice, în diminuarea sau preîntâmpinarea pierderilor, de un real folos s-a dovedit a fi, în ultimii ani, întocmirea de bilanțuri energetice. Acestea au devenit instrumente utile de lucru în analiza detaliată a modului în care este utilizată energia în toate formele și la toți consumatorii prin-

cipali din contur (secții, ateliere, agregate, instalații), evidențiind energiile utile și pierderile aferente diverselor procese energo-tehnologice, precum și măsurile ce se impun pentru înlăturarea risipei, recuperarea și valorificarea resurselor energetice refolosibile.

Pe temeiul unor asemenea bilanțuri în cursul anului trecut au fost efectiv recuperate, la nivelul economiei naționale, resurse energetice refolosibile echivalente cu peste 6 milioane tcc. De asemenea, prin modernizarea a 32 600 arzătoare, 876 cazane și 1 347 cuptoare, consumul energetic a fost redus simțitor, numeroase întreprinderi încadrându-se în cotele repartizate de energie și combustibil, sau chiar obținând importante economii. La aceasta a mai contribuit și faptul că au fost introduse o serie de tehnologii avansate în locul celor cu consumuri costisitoare, mai ales în unitățile industriei construcțiilor de mașini, materialelor de construcții, chimiei, metalurgiei, construcțiilor industriale. Cu toate rezultatele remarcabile obținute, activitatea pe linia întocmirii bilanțurilor energetice și de realizare a măsurilor stipulate în ele lasă încă de dorit, ceea ce face ca un volum important de resurse energetice, inclusiv refolosibile, să nu fie valorificate în mod corespunzător și eficient. Ce elemente determină o asemenea stare de lucruri ?

Exigențe sporite în elaborarea bilanțurilor

SÎNT NUMEROASE întreprinderi în care grija pentru gospodăria rațională a energiei și combustibilului este strins împletită cu preocuparea pentru înlăturarea măsurilor preconizate în bilanțurile energetice, pentru stimularea inițiativei creatoare a oamenilor muncii în vederea găsirii a noi soluții și modalități de evitare a risipei și de economisire într-o proporție din ce în ce mai însemnată a resurselor energetice. La Combinatul siderurgic Reșița, Combinatul de produse sodice — Ona Mureș, Întreprinderea minieră Dobrești (județul Bihor), Combinatul de lianți Cimpulung Muscel, Întreprinderea minieră Anina, Întreprinderea de tractoare Brașov, „23 August“ și „Republica“ din București, Combinatul metalurgic din Cimpia Turzii, Combinatul chimic Făgăraș etc., datorită unor asemenea preocupări bilanțurile energetice au fost întocmite cu înaltă exigență de către specialiștii proprii în colaborare cu cei de la institute de cercetare și inginerie tehnologică de specialitate, institute politehnice. Fiecare prevedere are la bază măsurători reale, ceea ce a permis să fie stabilite și măsuri corespunzătoare cu termene precise de realizare, precum și nivelul cuantificat al eficienței. Sutele de bilanțuri energetice întocmite în acest mod la diferite niveluri și actualizate sistematic în funcție de condițiile noi intervenite pe parcurs în procesele tehnologice constituie adevărate instrumente de acțiune permanentă pentru utilizarea cu maximum de economie a energiei și combustibilului. Au fost astfel recuperate resurse refolosibile importante (gaze de cocs de furnal, de la faclă, căldura unor produse, aburul de la apele în răcire etc.) care, valorificate în procesele de producție, au contribuit la diminuarea corespunzătoare a consumului de energie primară.

Din păcate însă, sint numeroase întreprinderi unde întocmirea bilanțurilor energetice nu s-a încheiat nici până în prezent (deși au trecut aproape 7 ani de la inițierea acțiunii); în altele, această activitate are un caracter formal, bilanțurile nefiind întocmite pe bază de măsurători reale. Sint, de asemenea, numeroase cazuri când, deși au fost stabilite măsuri bune în direcția ridicării gradului de gospodărire a energiei și combustibilului, acestea nu se realizează (în multe situații au trecut peste termene 1—2 ani) sau se apreciază în mod greșit că bilanțurile, odată întocmite, nu mai trebuie actualizate etc. În anul trecut din circa 29 000 de bilanțuri energetice necesare au fost întocmite doar 23 000. De asemenea, din cele 16 000 bilanțuri ce se cereau actualizate, numai circa 5 000 au parcurs acest proces. Situația se menține aproape neschimbată și după trecerea primei jumătăți din acest an. S-au menținut astfel în funcțiune, fără a fi modernizate, un număr mare de arzătoare, cazane și cuptoare cu randamente scăzute, care au consumat inutil o mare cantitate de energie și combustibil, diminuând simțitor eficiența activității productive a unităților respective. În total în cursul anului trecut au rămas nerecuperate și nevalorificate resurse energetice refolosibile echivalente cu mai bine de 2 mil. tcc.

Cum acționează marii consumatori pentru economisirea energiei

ANALIZA PE CAUZE a situației prezentate reflectă poziții și atitudini diferite de la o unitate la alta. Astfel, la întreprinderea „Danubiana“—București, din cele 265 bilanțuri necesare, nu au fost întocmite decât 52. Dar și acestea poartă, în bună măsură, pecetea formalismului, întrucât nu conțin

măsuri de îmbunătățire a randamentelor unor instalații sau utilaje. Totodată aici nu se recuperează circa 630 tcc/an resurse energetice refolosibile, dar în schimb se consumă în plus mari cantități de energie primară. La Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia au fost elaborate 174 bilanțuri energetice din cele 292 necesare. Multe din acestea nu sint complete, întrucât nu conțin măsuri de îmbunătățire a randamentelor unor instalații. De asemenea, nu au fost stabilite acțiuni pentru recuperarea a peste 23 000 tcc/an de resurse energetice refolosibile și a aproape 500 tcc/an de gaze de proces ce sint eșapate în atmosferă. Ca urmare a neluării de măsuri corespunzătoare, combinatul a înregistrat în trimestrul I 1980 consumuri suplimentare de 750 MWh energie electrică și peste 10 000 tcc. La Combinatul de produse sodice Govora, din lipsa de preocupare pentru înlăturarea măsurilor bune cuprinse în bilanțurile energetice, continuă să nu fie recuperate peste 32 000 tcc resurse refolosibile, consumându-se în schimb (numai pe 4 luni din 1980) peste 8 000 tcc și 882 MWh energie electrică.

În alte unități, fie ca urmare a neîntocmirii bilanțurilor energetice, fie a nerealizării măsurilor prevăzute în cele întocmite, continuă să fie menținute în producție instalații cu randamente scăzute și consumuri mari de combustibil și energie. Așa este cazul Trustului petrolului din Pitești, care are în dotare 143 cazane de abur cu funcționare pe hidrocarburi cu randament de 0,5—0,6, ceea ce conduce la consumuri suplimentare între 37 și 64 la sută. Tot aici nu au fost luate măsuri pentru recuperarea a peste 11 000 tcc de resurse folosibile. Această situație se datorează și faptului că până acum unitățile trustului nu au reușit să întocmească decât 125 bilanțuri energetice din cele 150 necesare. De asemenea, Trustul petrolului din Tirgu Jiu nu recuperează peste 26 000 tcc/an resurse refolosibile, deși pentru 15 650 tcc/an

are pregătite studiile tehnico-economice. Cauze: întâzieri în lansarea unor comenzi de utilaje specifice, neasigurarea din vreme a unor fonduri de investiții necesare etc. Tot aici se mențin în funcțiune cazane de abur cu randamente de 0,5—0,6 (ceea ce conduce la o risipă de combustibil de peste 6 000 tcc/an), iar condensul se evacuează la canal (circa 4 000 tcc/an) etc.

Lipsă de răspundere se manifestă și sub alte forme, cu aceleași consecințe negative. Astfel, la Exploatarea minieră Bălan continuă să fie folosite utilaje cu aer comprimat (ventilatoare tubulare, trolii împingătoare, instalații de producere de energie electrică pentru iluminat etc.) deși în țară există utilaje acționate direct electric. Această situație a condus numai în trimestrul I 1980 la un consum suplimentar de energie electrică de circa 3 000 MWh. Deși problema a mai fost sesizată, se constată în continuare lipsă de răspundere în accelerarea înfăptuirii măsurilor stabilite de organele de specialitate cu ocazia unor controale asupra consumurilor energetice în această unitate.

La Combinatul siderurgic Galați au fost scoase din plan investițiile prevăzute pentru conductele de transport al gazului de cocs și de furnal (de la noul furnal nr. 6, care va intra curând în probe tehnologice, și noile baterii de cocs nr. 7 și 8), fapt ce va conduce la o pierdere de resurse re folosibile echivalente cu peste 80 000 tcc/an. Este nejustificată o asemenea măsură, întrucât potrivit normelor în vigoare orice nouă investiție trebuie să fie prevăzută și cu instalațiile necesare de recuperare a resurselor folosibile. La Galați se pare că se trece cu ușurință peste asemenea prevederi legale. Altfel nu se poate explica de ce noul laminor de tablă groasă nr. 2, laminorul de semifabricate, noile cuptoare de propulsie cu vatră pășitoare, deși erau prevăzute cu instalații de recuperare a căldurii, cu conducte pentru transportul gazelor reziduale — acestea nu au fost executate odată cu obiectivele respective. După unele calcule, numai la noile obiective intrate în funcțiune în ultimul an sînt irosite peste 300 000 tcc resurse re folosibile. Combinatul gălățean continuă să consume în plus față de cotele repartizate, lună de lună, mii de metri cubi de gaz metan și kWh de energie electrică.

Exemple asemănătoare mai pot fi date. Ele nu fac însă decît să confirme pe deplin că în unitățile industriale, în unitățile miniere și petroliere etc există încă mari posibilități de economisire și gospodărire mai bună a energiei și combustibilului, că sînt încă mari și importante rezerve nevalorificate. Experiența unor întreprinderi atestă că, în multe cazuri, se poate ajunge la reducerea accentuată a consumurilor prin simple măsuri organizatorice, prin promovarea de noi tehnologii, prin modernizarea unor instalații și utilizarea de recuperatoare. Dar pentru aceasta se cer inițiativă, răspundere, urmărirea permanentă a modului în care se înfăptuiesc propriile măsuri. Iată de ce bilanțurile energetice se cer întocmite cu maximum de atenție, pe bază de studii și analize concrete la fiecare utilaj și loc de muncă de către specialiștii în materie, avînd colaborarea fiecărei formații de lucru.

Firește, sînt și situații cînd unele

măsuri nu pot fi realizate din lipsa unor aparate și utilaje. De multă vreme, de pildă, se solicită sporirea capacității industriei constructoare de mașini în direcția asigurării necesarului de cazane recuperatoare, de oale de condens, de aparatură de măsură, control și reglare a arderii în cazane și cupatoare, de contoare pentru urmărirea consumului de energie termică etc. Lipsa de capacități corespunzătoare conduce la nerespectarea unor contracte, la aminarea livrărilor diferitelor aparaturi solicitate de beneficiari cu 1—2 ani. Întîrziind execuția și livrarea acestora, unitățile care au nevoie de ele își acoperă, la rîndul lor, lipsurile, pe motivul că nu găsesc aparatură necesară. Considerăm că atît organele de planificare, de aprovizionare tehnico-materială, cît și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini ar trebui să găsească soluții optime de rezolvare cît mai operativă a cererilor, astfel încît solicitările reale să fie în întregime acoperite. Astfel de aparatură (spre deosebire de cea pentru valorificarea altor surse energetice) poate fi amortizată repede de fiecare întreprindere (circa 1 an).

Acțiuni necesare pentru recuperarea și utilizarea eficientă a resurselor disponibile

CU PRIILEJUL INVESTIGAȚIEI efectuate în rîndul specialiștilor din întreprinderi, centrale industriale, institute de cercetări și inginerie tehnologică privitoare la creșterea rolului bilanțului energetic în gospodărirea resurselor energetice și de combustibil s-au conturat o serie de propuneri pe care le redăm în cele ce urmează:

● **critériul energetic să fie luat mai mult în considerare încă din faza de proiectare a noilor obiective sau de dezvoltare și modernizare a celor existente, în vederea alegerii tehnologiilor și utilajelor celor mai corespunzătoare;**

● **dotarea corespunzătoare cu instalații de recuperare a resurselor energetice re folosibile și aparate de măsură pentru agenți energetici pe întreprindere, secții și principalii consumatori. Pentru obiectivele noi, dotarea cu instalații de recuperare a resurselor energetice re folosibile și aparatură de măsură și control ar trebui să devină o condiție de recepție;**

● **planificarea corespunzătoare a reparațiilor capitale la utilajele mari consumatoare de energie, aceste reparații urmînd a fi executate cu precădere în perioadele de solicitare mai intensă a sistemului energetic național;**

● **stabilirea de grafice (programe) de lucru, avizate de energetician și tehnolog, care să permită concentrarea funcționării unor cuptoare în numai cîteva zile pe săptămînă, în această perioadă asigurîndu-se cerințele producției pentru întreaga săptămînă;**

● **analiza posibilităților de colaborare pe plan local (zone industriale, cartiere) privind utilizarea resurselor energetice secundare disponibile de la o anumită întreprindere care, din lipsă de consumatori, nu le poate utiliza.**

În ce privește creșterea rolului bilanțurilor energetice ca instrumente de

lucru, au fost propuse, de asemenea, o serie de îmbunătățiri.

1) **Metodica de întocmire a bilanțurilor, în special a părții referitoare la bilanțurile electrice, corectă din punct de vedere tehnic, este greoaie și reclamă un volum mare de lucru ce nu este totdeauna compensat prin economiile realizabile pe care le evidențiază** (în cazul motoarelor electrice de acționare, metoda implică determinarea pierderilor în cupru, pierderilor în fier și mecanice, deși asupra acestora nu se poate interveni separat, ele fiind caracteristice motoarelor respective). S-ar putea proceda ca în cazul energiei utilizate pentru iluminat, ținîndu-se seama de randamentul nominal al motorului (eventual de variația randamentului în funcție de sarcină). Simplificările metodice ar face întocmirea bilanțurilor energetice mai accesibilă colectivelor de energeticieni din întreprinderi și ar reduce perioada de elaborare propriu-zisă a bilanțului în favoarea perioadei de analiză a acestuia și de stabilire a măsurilor de reducere a consumurilor energetice.

2) **În sens invers, metoda este posibilă de îmbunătățiri de așa natură încît să lege efectiv bilanțul energetic al unui agregat (instalație) de producția fizică pe care acesta o realizează în perioada de bilanț;** această legătură poate fi evidențiată printr-un indicator de consum specific de energie, care rezultă ca raport între energia intrată în contur (minus energia ieșită din contur și folosită în mod util în altă instalație) exprimată în unități de energie și producția corespunzătoare (exprimată în unități fizice). Asemenea indicatori pot fi determinați pentru agregate sau faze ale unui proces tehnologic, ei permițînd comparabilitatea rezultatelor obținute pe agregate de același fel din cadrul unei întreprinderi, din întreprinderi diferite sau chiar din străinătate. Utilizarea unor indicatori de consum specific determinați prin raportarea la expresia valorică a producției — de exemplu, kWh 1 000 lei — pe lîngă că nu permite comparația cu realizările din alte țări, este nestimulativă, reducerea nivelului indicatorilor respectivi putînd fi realizată prin schimbarea structurii producției respective, prin utilizarea unor materiale mai scumpe, fără a se realiza însă o reducere reală a consumului de energie.

3) **Trecerea la elaborarea de bilanțuri energetice pe zone, platforme industriale, grupuri de întreprinderi vecine — indiferent de forul tutelar al acestora — bilanțuri prin analiza cărora pot fi puse în evidență posibilitățile de utilizare în comun a unor instalații mari consumatoare de energie (de exemplu, stații de compresoare), de valorificare a unor resurse energetice de la o întreprindere în alta etc.)**

4) **Analiza bilanțurilor energetice succesive întocmite în ultimii ani pentru o anumită întreprindere, adică trecerea de la faza de „fotografie” la faza de „film”;** se apreciază că aceasta poate pune în evidență influența favorabilă sau nefavorabilă a unor măsuri tehnice și organizatorice, schimbări în profilul de producție sau în dotare, reorganizări sau alte evenimente din viața întreprinderii.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

MAXIMĂ CONCENTRARE PENTRU FINALIZAREA RECOLTĂRII GRÎULUI

- Terminarea recoltării grîului – prioritatea absolută a momentului
- Transportul și depozitarea, sincronizate cu ritmul recoltatului
- Eliberarea operativă și completă a terenurilor de paie
- Atenție sporită semănatului rapid al culturilor duble și succesive

ÎN ACESTE ZILE, oamenii muncii din agricultură își intensifică eforturile pentru a încheia cu succes lucrările specifice campaniei agricole de vară. *Prioritatea absolută a momentului o reprezintă finalizarea cit mai grabnică a recoltării grîului în toate județele și unitățile agricole cultivate.*

Așa cum reiese din datele centralizate la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în toate județele (11) din sudul țării, la 22 iulie recoltarea grîului era încheiată; în celelalte două județe (Arad și Timiș) ce fac parte din zona I, lucrarea este încă rămasă în urmă față de programul stabilit. În zona a II-a, un număr de 9 județe au recoltat mai bine de jumătate din suprafețele cultivate cu grîu, dar județele Satu Mare, Iași și Vaslui nu au realizat încă nici un sfert din programul prevăzut.

În zona a III-a, practic lucrarea se află la început, doar județul Hunedoara fiind ceva mai avansat, dar încă departe de cerințe. Aceasta face ca, pe total țară, grîul să fie strîns doar pe 56% din suprafață, ceea ce indică clar că în cele 4-5 zile ce urmează, eforturile trebuie înzecite, pentru a duce la bun sfârșit această lucrare capitală din cadrul campaniei de vară.

strangulări pe fluxul recoltare-transport-depozitare, nu se folosește operativ orice oră bună de muncă în câmp etc.

Totodată, eliberarea de paie a terenului nu decurge în ritm corespunzător, ceea ce împiedică asupra desfășurării lucrării de însămînțare a culturilor duble. Este de neadmis ca și în acest an, multe unități agricole să justifice ne-realizarea ritmică a acestei lucrări prin lipsa de... sirmă și sfoară pentru balotat. Este cel puțin paradoxal să ai suficiente tractoare și mașini agricole pentru lucrări și să-ți gituiască fluxul și ritmurile insuficiența unor materiale auxiliare...

La recoltatul propriu-zis, principalul factor de intensificare, vizînd încheierea grabnică a lucrării, îl constituie realizarea și depășirea vitezelor zilnice programate la recoltat în toate unitățile agricole și județele rămase în urmă. La nivelul țării, în ultimele 5 zile, viteza zilnică de lucru la recoltatul grîului nu a depășit 55% din cea programată, fapt care atestă ce mari rezerve sînt încă neutilizate.

Deși restrînse ca volum total de lucru, lucrările de recoltare la orzoaica, rapiță și mazăre boabe nu sînt realizate

iulie doar pe 52% din suprafețele prevăzute. Această lucrare depinzînd în mod strict de alte două, „anterioare pe flux“ (eliberarea de paie a terenului și pregătirea lui pentru însămînțări), realizate doar în proporție de 57%, respectiv 56%, rezultă că pentru a o intensifica se impune accelerarea la maximum a celorlalte două lucrări; dar însuși ritmul ca atare al semănatului culturilor duble și succesive trebuie îmbunătățit, deoarece el nu ține încă pasul nici cu cele ale celorlalte două lucrări de care este strîns legat.

Totodată, se impune ca livrările la fondul de stat să fie mult mai puternic impulsionate, stadiul realizărilor actuale (40% la grîu și 62% la orz-orzoaică) fiind necorespunzător, chiar destul de departe de stadiul recoltărilor propriu-zise.

O atenție sporită trebuie să se dea în continuare unor lucrări de care depinde foarte mult asigurarea bazei furajere (recoltatul finețelor naturale, depozitul finului și însilozatul furajelor) și care se găsește actualmente într-un stadiu de realizare cuprins între 52% și 80%.

Pe măsura încheierii lucrărilor de recoltare, transport și depozitare a culturilor amintite, în special a grîului, se impune sporirea tot mai accentuată a arăturilor de vară, lucrare de mare volum (aproape 2 mil. ha), realizată în prezent doar în proporție de 3%.

Deși atenția este concentrată acum asupra lucrărilor de recoltare la păioase, nu trebuie neglijate sub nici un motiv udările la culturile ce au acum nevoie de apă, în special la porumbul boabe, de aceasta depinzînd într-o măsură hotărîtoare producțiile culturilor ce vor fi recoltate în toamnă.

Folosind exemplul unităților și județelor fruntașe, valorificînd propria experiență pozitivă din anii precedenți, unitățile agricole și județele rămase în urmă la recoltarea grîului și la semănatul culturilor duble și succesive trebuie să-și mobilizeze plenar forțele mecanice și umane, pentru a încheia în cel mai scurt timp și cu rezultate superioare lucrările din actuala campanie agricolă.

M. SAVU

Stadiul realizării lucrărilor la 22 iulie a.e.

Lucrări	Total țară	din care		
		Zona I	Zona II	Zona III
Recoltarea grîului	56	93	27	1
Eliberarea terenului de paie	57	57	58	57
Însămînțatul culturilor duble și succesive	52	51	60	36
Recoltarea finețelor naturale	62	73	73	57
Însilozat furaje	79	78	82	80

Chiar dacă în bună parte unele ne-realizări se datorează condițiilor obiective (gradul de coacere a grîului, condițiile climatice nefavorabile), trebuie arătat că au existat și mai există o serie de neajunsuri în ce privește organizarea muncii de recoltat: nu se lucrează pretutindeni cu întreaga capacitate mecanică și umană disponibilă, se produc

pînă în prezent decît pe 60—90% din suprafețele cultivate, ceea ce subliniază că și la aceste culturi se impune accelerarea ritmurilor de recoltare pînă la maximum posibil, astfel ca lucrarea să fie complet încheiată în următoarele zile. O altă lucrare capitală din campania de vară o constituie semănatul culturilor duble și succesive, realizată pînă la 22

CERINȚELE AGRICULTURII — CRITERIU PRIORITAR ÎN TIPIZAREA TRACTOARELOR ȘI MAȘINILOR AGRICOLE

MECANIZAREA completă și complexă a lucrărilor agricole reprezintă unul din factorii de bază ai creșterii producției și productivității în această ramură de bază a economiei naționale.

Concepția care a stat la baza înzestrării agriculturii noastre cu mijloacele mecanice necesare a fost elaborată și expusă încă la Congresul al IX-lea al P.C.R. de către secretarul general al partidului, care preciza: „O parte importantă din investițiile statului va fi folosită pentru extinderea și diversificarea mecanizării lucrărilor agricole. Unitățile socialiste din agricultură vor fi dotate cu o gamă variată de tractoare și mașini cece ce va asigura mecanizarea completă a culturii griului, porumbului, cartofilor și sfecei de zahăr, extinderea mecanizării în producția și pregătirea furajelor, în legumicultură, viticultură, pomicultură, precum și la lucrările pe terenurile în pantă“.

Urmare a promovării conceptive a acestei concepții, numărul de tractoare aflate în dotarea agriculturii a crescut de la 81 000 tractoare fizice de putere mică câte erau în 1965, la circa 138 000 tractoare de puteri sporite în 1979, iar pentru 1985 se vede ca numărul lor să atingă aproape 145 000 bucăți. În aceeași perioadă (1965—1979) numărul combinelor autopropulsate pentru recoltat cereale a crescut de la 200 la 34 470, urmînd ca în 1985 să ajungă la aproape 42 000 bucăți; numărul plugurilor a crescut de la 86 000 la 107 000, al cultivatoarelor mecanice de la 23 000 la circa 40 000, cel al mașinilor de stropit și prăfuit de la 5 400 la circa 22 000 etc. Totodată se află în exploatare și în fabricația de serie mașini de împrăștiat îngrășăminte chimice, freze purtate pentru pășuni, freze pentru legumicultură și vie, și altele.

În ultimii 15 ani, suprafața arabilă ce revine pe un tractor a scăzut de la 121 ha la 68 ha. Ca urmare a extinderii mecanizării, ponderea populației ocupate în agricultură a scăzut de la 60% în 1965 la circa 28% în prezent, iar producția totală de cereale a crescut de la 12 milioane tone la aproape 20 milioane tone.

Sarcinile actuale privind mecanizarea agriculturii au drept scop principal, după cum rezultă din documentele Congresului al XII-lea al P.C.R. și din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. din 29—30 mai a.c. dotarea cu tractoare, combine și alte mașini agricole la un asemenea nivel cantitativ și calitativ încît să permită „realizarea lucrărilor de însămînțat în 15 zile, recoltarea griului în 8—10 zile și a porumbului în cel mult 25—30 zile, precum și executarea în bune condiții a lucrărilor în legumicultură, pomicultură, viticultură, a stringerii furajelor“.

În aceste condiții creșterea numerică a numărului de mașini agricole va fi însoțită obligatoriu de o diversificare tipodimensională a lor, generată pe de o parte de necesitatea extinderii treptate a mecanizării la unele lucrări executate înainte exclusiv manual (spre exemplu în viticultură, pomicultură, pe terenuri în pantă greu accesibile pentru utilaje etc.), iar pe de altă parte de funcționarea în paralel atît a mașinilor nou asimilate cît și a tipurilor mai vechi care continuă să se afle în exploatare o perioadă de timp, pînă la casarea lor. Această situație, pe lîngă aspectele pozitive cunoscute are și implicații negative întrucît diversitatea prea mare de modele generează cheltuieli sporite la exploatare, la reparații și la procurarea pieselor de schimb, mărește substanțial perioadele de staționare a agregatelor, complică procesul de școlarizare și pregătire a mecanizatorilor.

Aplicarea principiilor tipizării în construcția de mașini agricole și a agregatizării unui număr restrîns de tipuri de bază din acestea cu o multitudine de echipamente de lucru este una din căile principale de soluționare a dilemei diversitate-simplificare a fabricației și întreținerii tehnicii agricole. De aceea, examinarea structurii tipodimensionale și a modelelor de mașini de care dispune agricultura cu desprinderea unor constatări practice prezintă un mare interes, în special în momentul de față cînd se definitivează sistemele de mașini pe culturi și specii de animale — acțiune încadrată în tipizarea generală pe economie a materialelor și produselor.

Metode de tipizare a tractoarelor și mașinilor agricole

TIPIZAREA, activitate de o deosebită importanță economică și tehnică subliniată ca o necesitate prioritară de secretarul general al P.C.R. cu prilejul analizelor profunde de la Comitetul Central al partidului și al vizitelor de lucru în marile unități industriale, printre care și cea de la Întreprinderea „Semănătoarea“ din București, în luna aprilie a.c., de parte de a constitui un scop în sine sau o problemă de conjunctură, este orientarea care rezultă, din înșeși principiile de bază ale oricărei activități economice industriale conform cărora un proces de producție modern nu-și demonstrează virtuțile de eficiență decît în momentul cînd realizează un indice înalt de productivitate, pierderi tehnologice minime, consum energetic și de materii prime redus. În sensul acestor cerințe considerăm că tipizarea tehnicii agricole din țara noastră trebuie să fie

orientată în următoarele direcții de perfecționare și de creștere a eficienței economice:

- Reducerea numărului de modele și tipodimensiuni de mașini, diminuarea numărului de puteri intermediare, eliminarea din fabricație a o serie de modele învechite și înlocuirea lor printr-un număr mic de tipuri cu caracteristici tehnice și performanțe superioare;

- Realizarea unui număr restrîns de modele noi cu aplicabilitate largă de utilizare prin adaptarea lor la mai multe lucrări cu specific asemănător. În acest scop trebuie realizate, pe grupe de lucrări, tipuri de mașini de bază cu echipamente de schimb ușor adaptabile, răspunzîndu-se astfel cerinței de obținere a unor utilaje combinate în domeniul largi de utilizare;

- Crearea unor seturi de mașini cu care să se execute simultan mai multe operații, urmărind prin aceeași creșterea vitezei de execuție a lucrărilor agricole, îmbunătățirea calității lor și reducerea consumului de carburanți. Calculul bilanțului puterii tractorului-agregat cu o mașină agricolă oarecare arată că, circa 30% din putere se consumă pentru autodeplasarea mijlocului energetic (tractorul) restul de 70% rămînd ca putere disponibilă la cîrlig unde este atașată mașina de lucru. Pe măsură ce numărul mașinilor agricole agregate simultan crește (o dată, de două ori, de trei ori) posibilitatea apariției curselor în gol ale tractorului se diminuează corespunzător, mărindu-se raportul dintre puterea utilă și cea consumată, respectiv randamentul tractorului;

- Realizarea combinelor-agregat multifuncționale pentru grîu, porumb și alte culturi care să asigure concomitent cu stringerea produsului de bază și recuperarea masei vegetale, astfel ca după o singură trecere a combinei-agregat, terenul să rămînă complet degajat.

În cele ce urmează se vor urmări aspecte privind posibilitatea aplicării direcțiilor de tipizare menționate, la tractoare și grupe de mașini agricole diferențiate pe principalele genuri de lucrări.

a) PRELUCRAREA SOLULUI.

SE POATE AFIRMA că puterea necesară tractoarelor este condiționată în primul rînd de gama lucrărilor de bază necesare unei prelucrări corespunzătoare a solului — arat și discuit; restul lucrărilor agricole pentru care în prezent se folosesc mașini simple (grăpat, fertilizat, semănat, ierbicidat, cosit, greblat, etc.) executate cu actualele mașini, în general de productivitate redusă,

nu solicită integral puterea disponibilă a tuturor tipurilor de tractoare.

În prezent gama puterilor la tractoare se extinde de la 45 CP la 180 CP, între aceste extreme existând puteri intermediare de 55 CP, 65 CP și 80 CP; acest număr mare de tipodimensiuni de tractoare ridică probleme dificile atât pentru furnizorul de mașini cât și pentru beneficiari. Ca o consecință a diversității tractoarelor apare și diversitatea mare de pluguri destinate lucrărilor obișnuite de arat, unde se întâlnesc circa 15 tipuri. Calculele arată că se poate renunța la tractorul de 65 CP, care în prezent ocupă o poziție de bază în agricultura noastră, având în vedere atât numărul de bucăți aflate în exploatare, cât și genurile de lucrări unde se folosește acest tractor. S-a dovedit că pentru lucrările grele de arătură adâncă și discuit, tractorul de 65 CP nu are o putere suficientă, în foarte multe cazuri fiind necesară realizarea cuplurilor de cite două asemenea tractoare — de exemplu la tractarea grapelor cu discuri. Pe de altă parte, la executarea lucrărilor cu mașini agricole purtate, de pildă cu semănătoarea SPC-6, tractorul de 65 CP nu oferă o stabilitate suficientă pe terenurile în pantă. În același timp, pentru executarea lucrărilor de grăpat, cosit, greblat etc., tractorul de 65 CP nu este rațional folosit rămânând o mare parte din putere neîntrebuțată.

Remunțarea la tractorul de 65 CP și înlocuirea acestuia cu cel de 80 CP dă posibilitatea executării în bune condiții a unor lucrări complexe, printr-o singură trecere, de tipul: discuit + grăpat + semănat; semănat + erbicidat, cultivat + fertilizat etc. În ceea ce privește utilizarea tractorului de 65 CP, în fermele viticole, pomicole, legumicole și chiar zootehnice din aceleași considerente de folosire a puterii instalate, apare rațională înlocuirea lui completă cu tractoare din gama de 45 CP.

Sintetizând cele afirmate anterior rezultă că înlocuirea tractorului de 65 CP cu cel de 80 CP oferă agriculturii următoarele avantaje tehnico-economice:

- reducerea consumului de carburanți cu circa 30% pe unitatea de suprafață, datorită posibilității ce se creează de a lucra cu unele mașini-agregate care permit executarea simultană, printr-o singură trecere, a mai multor operații;
- reducerea termenului de execuție a lucrărilor agricole, deci posibilități mai mari de încadrare a duratei de execuție a lucrărilor în timpul optim;
- reducerea numărului de mecanizatori cu peste 20%;
- îmbunătățirea calității lucrărilor pe terenurile în pantă, cu consecințe favorabile asupra producției la unitatea de suprafață;
- reducerea, prin eliminarea puterii intermediare de 65 CP, a numărului de tipodimensiuni de mașini agricole, respectiv creșterea mării seriilor de fabricație;
- folosirea rațională a gamei de puteri la tractoarele ce vor rămâne în fabricație (cele de 45—80—180 CP).

b) FERTILIZAREA TERENULUI

ÎN PREZENT se folosesc șase tipuri principale de mașini pentru împrăștierea amendamentelor, îngrășămintelor chimice și organice. Una din mașini (tipul MIC-1) are un buncăr de alimen-

tare de 450 kg și este destinată numai pentru împrăștierea îngrășămintelor chimice. Dată fiind productivitatea garantată a mașinii (de circa 30 ha/schimb în cazul îngrășămintelor sub formă de praf și de maximum 60 ha/schimb în cazul celor granulate), rezultă o creștere a numărului de cicluri de lucru pentru aceeași suprafață de teren, odată cu creșterea cantității de îngrășămintă ce se administrează pe unitatea de suprafață.

Celelalte tipuri de mașini sînt mai mari: două tipuri (MA-3,5 și MIA-12) sînt destinate transportului și administrării îngrășămintelor chimice și amendamentelor, avînd însă ca organ activ de lucru tipul de distribuitor folosit la MIC-1, iar alte trei tipuri de mașini (MIG-2,2 MIG-5 și MIG-12) sînt pentru îngrășămintă organice.

La principalele tipuri de tractoare ce ar urma să rămînă în fabricație pentru agricultura noastră (45—80—180 CP) se poate adopta soluția de folosire a numai trei tipuri de echipamente de bază — unul pentru legumicultură + pomicultură + viticultură agregat cu tractorul de 45 CP, altul pentru condiții mai grele de lucru agregat cu tractorul de 80 CP, și al treilea tip pentru tractorul de 180 CP, destinat terenurilor cu întindere mare din zonele de câmpie și ses. Toate aceste trei tipuri de bază avînd drept element comun distribuitorul (care constituie organul activ de lucru) realizat în două variante — pentru îngrășămintă chimice și respectiv organice — identice pentru cele trei tipuri de mașini.

c) RECOLTAREA PĂIOASELOR

ÎN MOMENTUL DE FAȚĂ, după recoltare, paiele rămîn pe teren și sînt strînse prin balotare cu presele PPF, aceeași suprafață de teren fiind tasată de trei ori: de către combina autopropulsată de recoltat, agregatul de balotat (tractor + presă) și agregatul de adunat și transportat baloți (tractor + remorcă + transportor încărcător de baloți).

Soluția preconizată, realizabilă prin tipizare și agregate, constă în echiparea combinelor autopropulsate cu echipament de balotat și aruncător de baloți, la combină atașându-se în timpul lucrului și remorcă pentru colectarea baloților. Rezultă avantaje în ceea ce privește evitarea tasării suplimentare a terenului și economii de combustibil, acest sistem de lucru presupunînd o bună organizare a lucrului.

d) RECOLTAREA PORUMBULUI BOABE.

CA ȘI RECOLTAREA păioaselor, recoltarea porumbului reprezintă pentru agricultura noastră o lucrare de foarte mare importanță, cu consecințe directe și imediate pentru producția de cereale ce se obține pe unitatea de suprafață. În prezent recoltarea porumbului se execută cu combina autopropulsată, fie

sub formă de boabe (cînd aceasta este prevăzută cu echipamentele de recoltare RI sau culegătorul de știuleți CS4M și echipamentul de treer ET, fie sub formă de știuleți depănușați (cînd la combină se atașează culegătorul de știuleți CS4M și depănușătorul de știuleți ED).

În ambele cazuri tulpinile de porumb rămîn pe teren, tocate cu echipamentul TIT, sau de cele mai multe ori netocate, așa cum se găsesc după trecerea combinei. Aceasta reprezintă pierderea unei mari cantități de masă vegetală ce poate fi folosită cu bune rezultate în hrana animalelor. Spre exemplu, la 1 ha suprafață cultivată cu porumb boabe rezultă 4000 kg. coceni (tulpini) care echivalează cu 560 unități nutritive cu care se pot obține 1400 l lapte sau 70 kg de carne. Asupra acestor aspecte a insistat pe larg și în mod critic secretarul general al partidului la recenta consfătuire de lucru cu cadrele din zootehnie, preconizînd măsuri clare de ameliorare a situației.

Este adevărat că agricultura noastră dispune în prezent de unele utilaje cu care tulpinile de porumb pot fi recuperate, dar de cele mai multe ori acest lucru se face numai parțial. Recuperarea se execută prin treceri succesive, aceasta însemnînd lucrări suplimentare, folosindu-se prese de balotat, combine de recoltat furaje (CSU și CAF) sau, mai recent, mașini pentru adunat și căpițat (MAC-6) și platforme autoîncărcătoare pentru căpițe (PAC-6). Principalele dezavantaje ale procedeelor practice constau în folosirea unor mașini de productivitate redusă (CSU), tasări repetate ale aceleiași suprafețe de teren, consum suplimentar de combustibil și mari pierderi de masă vegetală. Chiar în condițiile unei organizări corespunzătoare a activității de recuperare, în situația de dotare actuală nu se poate recupera mai mult de 50% din masa vegetală obținută pe unitatea de suprafață.

Soluția care se impune constă în dotarea combinelor autopropulsate cu echipamente tipizate de lucru adecvate pentru operații de strîngerea tulpinilor concomitent cu recoltarea știuleților. Prin aceasta pierderile de producție se reduc la minim, masa vegetativă se va recupera în întregime, iar terenul va rămîne liber pentru executarea arăturilor adînci de toamnă în timpul optim.

DIN cele cîteva exemple prezentate rezultă că aplicarea tipizării, unificării și agregatizării în construcția de tractoare, combine și alte mașini agricole în diferitele ei forme — ordonarea și optimizarea șirurilor tipodimensionale de mașini, eliminarea tipurilor intermediare, realizarea mașinilor polivalente și ale combinelor agregat multifuncționale pentru diferite culturi, se pot moderniza într-un timp cît mai scurt asigurîndu-se astfel agriculturii mașini perfecționate de mare randament, de calitate superioară și cu o eficiență economică sporită.

Hera C. BUCUR
Ion Hera BUCUR

PROGNOZA ÎN FUNDAMENTAREA PLANULUI LA NIVEL DE ÎNTREPRINDERE

PENTRU ca în relațiile industrie-comerț contractele economice să-și poată îndeplini rolul sporit în fundamentarea actelor de planificare se cere ambelor părți desfășurarea unei ample cercetări de piață, finalizată prin elaborarea de prognoze privind capacitatea de absorbție a pieței în perioada următoare de plan. Acesta presupune ca relațiile dintre producție și consum să formeze obiectul unui studiu permanent, care să permită evaluarea anticipată a consecințelor tuturor modificărilor intervenite în evoluția fenomenelor și proceselor social-economice.

În acest sens Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. din martie 1978 cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare precizează în mod expres că: „în vederea încadrării propunerilor de plan în echilibrul și opțiunile generale ale dezvoltării economiei naționale se vor elabora niveluri orientative și normative de plan pe toate treptele organizatorice... În determinarea nivelurilor orientative și normativelor de plan se va porni de la studiile de prognoză și programele speciale, analiza critică a rezultatelor obținute în perioadele precedente, studierea cerințelor pieței interne și externe, evidența capacităților de producție și gradul de utilizare a acestora, asigurînd mobilizarea tuturor rezervelor existente, creșterea eficienței economice“. Prezentăm în continuare activitatea desfășurată la nivelul unei mari întreprinderi comerciale cu amănuntul (I.C.S. Romarta București), pe linia fundamentării științifice a prevederilor de plan, elaborării unor studii de prognoză de utilitate practică, concretă.

În elaborarea prognozelor putem utiliza eficient puterea de calcul de care dispunem

În elaborarea prognozelor putem utiliza eficient puterea de calcul de care dispunem

PREVIZIUNEA, ca proces, reprezintă întreaga muncă de calcul și analiză desfășurată în vederea anticipării evoluției fenomenelor și proceselor viitoare, folosind analiza științifică. Prefigurînd starea viitoare a fenomenelor respective, prognozele se integrează ca moment important în procesul de conducere a sistemelor dinamice, complexe. Este vorba despre acel moment în care informația nouă este comparată cu cea memorată și din această interacțiune se desprind diverse variante care reflectă comportarea viitoare posibilă. Delimitarea variantelor optime de comportare a fenomenului — în cazul nostru: vânzările — presupune un proces de selectare a opțiunii dintre mai multe soluții posibile, fiecare din acestea oferind noi elemente de cunoaștere a comportării viitoare a fenomenului.

Ca instrument de conducere a întreprinderii comerciale, previziunea trebuie să răspundă următoarelor cerințe:

- cercetarea și descoperirea tendințelor proceselor economice care dau contextul pieței (cererea, oferta, prețul etc.);
- stabilirea posibilităților, condițiilor, mijloacelor de realizare a unor programe care să se încadreze în tendințele pieței;
- estimarea nivelurilor și tendințelor viitoare, elaborarea în mai multe variante a obiectivelor de înscris în plan;
- punerea la dispoziția celor care lucrează în munca de planificare a unor parametri esențiali necesari în analiză.

Transpunerea acestor cerințe în practica activității de prognoză a cererii de mărfuri am conceput-o ca un proces în care am parcurs mai multe etape succesive: analiza evoluției în trecut a cererii de mărfuri (vânzările) și a principalilor factori de influență; stabilirea relațiilor între evoluția cererii și a unor factori principali de influență; identificarea și alegerea metodelor și modelelor statistico-matematice pentru efectuarea calculelor de prognoză; elaborarea programelor de calcul și efectuarea propriu-zisă a calculelor; analiza economică complexă a rezultatelor calculelor de prognoză.

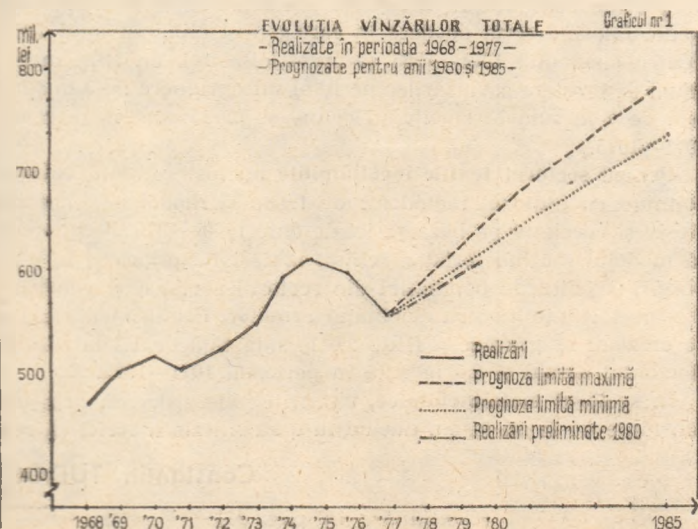
Alegerea metodelor și modelelor de prognoză am făcut-o în raport cu specificul cererii de mărfuri a populației pentru un produs sau altul, pentru o grupă de produse sau alta, precum și în funcție de acțiunea diferiților factori de influență ai cererii, (metode care reflectă, cu abaterile cele mai mici, tendința de bază; care au capacitatea de a surprinde cât mai fidel aspectele semnificative ale evoluției cererii, precum și de a comensura cât mai aproape de realitate raporturile dintre vânzări și factorii de influență). Pentru prognoza vânzărilor de mărfuri la I.C.S. Romarta—București, am colaborat cu Institutul de economie comerțului interior și turismului, care folosește un sistem de prelucrare a datelor caracterizat prin posibilități largi de alegere și aplicare de metode și indicatori variați de analiză, dintre care am folosit: metoda trendului, modelul autoregresiv și modelul corelativ.

Pachetul de programe utilizat pentru metoda trendului conține 9 titluri de funcții ce pot fi prelucrate automat de calculatorul electronic, respectiv: ecuația lineară, ecuația exponențială și forme modificate ale acestora prin semilogaritmare și logaritmare, ecuația parabolică, ecuația hiperbolică, ecuația de putere, ecuația logistică etc., din care în aplicațiile noastre am utilizat 5. Alegerea curbei optime de ajustare duce la rezultate cu posibilități de realizare cât mai apropiate de realitate, în condițiile în care complexul conjunctural de dezvoltare a fenomenului nu se schimbă pentru perioada prognozată. Deși reflectă, într-un mod sintetic, influența agregată a diferiților factori care acționează asupra vânzărilor în perioada pentru care s-a constituit seria de date, metodele de trend nu permit cunoașterea directă a legăturii și dimensiunii acestei influențe. De aceea, am considerat necesar să utilizăm și alte metode matematice, cum sînt cele autoregresive, care permit exprimarea perspectivei vânzărilor în funcție de evoluția în trecut a vânzărilor la produsul respectiv, pe baza efectului de autostimulare a cererii, în sensul că vânzările de la un an la altul sînt interdependente și că, în condiții de piață normală, realizarea unui anumit nivel al vânzărilor nu poate fi sub nivelul anului precedent. Aplicarea modelului presupune existența unui tip de cerere în care predomină un comportament de cumpărare bazat pe deprinderi ce se formează și se mențin în decursul timpului. Un tip de modele cu valoare deosebită, pe care le-am utilizat, sînt cele exogene sau corelative, prin care vânzările în perspectivă se stabilesc în funcție de evoluția în viitor a principalilor factori de influență, ținînd seama de corelațiile ce s-au statornicit în perioada anterioară între vânzări și factorii respectivi. Aplicarea modelelor corelative face necesară asigurarea seriilor de date și pentru evoluția factorilor de influență considerați ca semnificativi.

Alegerea variantelor optime

ÎN ELABORAREA prognozei vânzărilor de mărfuri ne-am folosit de setul de date privind vânzările și factorii de influență din perioada 1968—1977, care se referă la activitatea unităților permanente cu amănuntul.

În perioada luată ca bază au existat atât momente de creștere constantă, cât și momente de stagnare și declin al vânzării.

lor; pe întregul interval 1968—1976 acestea au crescut cu aproape 28 la sută, într-un ritm mediu anual de 2,3 la sută. Aspectele esențiale care se desprind din analiza acestei evoluții sînt: înregistrarea unor creșteri moderate ale vânzărilor, pe total și la grupe de mărfuri ca: tricotate, confecții și încălțăminte, paralel cu frecvente oscilații ale acestora, îndeosebi la nivelul grupelor de mărfuri, determinate, în principal, de parametrii calitativi ai fondului de mărfuri, de modificarea capacităților proprii de vânzare și creșterea continuă a rețelei comerciale în Capitală și în țară, de calamitățile naturale din această perioadă; manifestarea pregnantă a tendinței de scădere a vânzărilor de țesături: dublarea vânzărilor la grupele de galanterie-marochinărie și cosmetice, printr-o creștere continuă de la un an la altul.

Folosirea sistemului de analiză și prognoză prezentat, care prin concepția sa alege automat factorii esențiali de influență.

Metode și modele utilizate

Metoda și modele	Variante calculate*)	Caracteristici
1. Trend (exponențială, parabolă, parabolă centrată, putere, hiperbolă)	V ₁ (1968-1976) V ₅ (1968-1977)	Extrapolează în viitor tendința constatată în evoluția vânzărilor într-o perioadă anterioară (datele de vânzări pe o serie de ani), fără a lua în considerare în mod distinct factorii de influență asupra vânzărilor
2. Model autoregresiv	V ₂ (1968-1977) V ₃ (1968-1977) V ₄ (1968-1977) V ₆ (1968-1976)	Permite exprimarea perspectivei vânzărilor în funcție de evoluția în trecut a acestora, pe baza unei serii de timp decalată cu 1, 2, 3 ani
3. Model corelativ	V ₇ (1968-1976)	Efectuează prognoze de tip exogen (factorial) în 3 variante: modele unifactoriale, modele plurifactoriale cu delimitarea anterioară a factorilor de influență și modele plurifactoriale cu alegerea și ordonarea automată a factorilor (selecționează un număr limitat de 3—4 factori dintr-un ansamblu de 10—17 factori, după mărirea coeficientului de corelație multiplă și valoarea unor teste de semnificație).

*) Cele 7 variante de prognoză au fost calculate pe fiecare grupă de mărfuri desfășurată de întreprindere, ca și pe total general și parțial, respectiv 84 de variante calculate.

ne-a permis să obținem cu rapiditate și exactitate datele de prognoză (poate chiar mai ușor decât în varianta clasică, „manufacturieră” de elaborare a planului), avînd în schimb mai mult timp pentru analiza în amănunt a variantelor de prognoză.

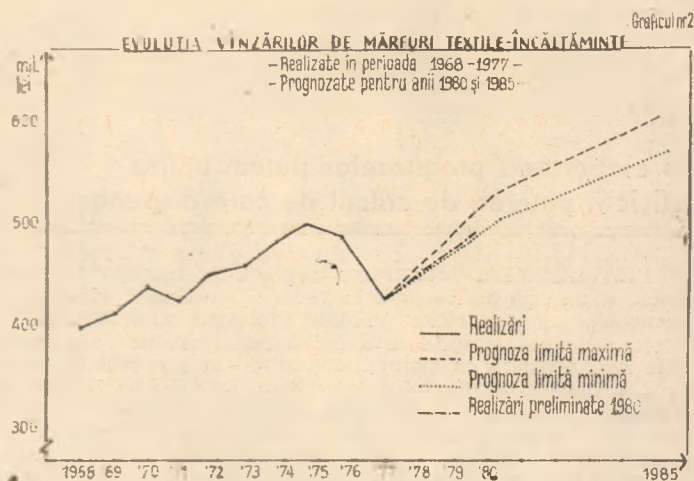
Aplicarea în calculul de prognoză a acestui sistem automat nu elimină analiza logică ce trebuie făcută în fiecare moment al etapelor procesului de previziune.

În cadrul metodelor de trend, alegerea uneia sau alteia dintre formulele reprezentînd funcția de ajustare și extrapolare se bazează pe evoluția în trecut a vânzărilor pe fiecare grupă de produse (creșteri cu ritmuri constante; creșteri cu ritmuri continuu ascendente; creșteri cu ritmuri care se încetinesc; evoluție cu tendință de plafonare). În esență, alegerea tipului de funcție de către calculator s-a realizat prin comparații succesive ale ajustării analitice a seriei de date a vânzărilor, reținînd varianta care a redat cel mai bine tendința centrală în evoluția vânzărilor, respectiv funcția care a ajustat datele reale cu gra-

dul cel mai mic de abatere. După cum reiese din tabelul nr. 2 această metodă a furnizat variante optime pentru cele mai multe grupe de mărfuri.

Cu ajutorul modelului autoregresiv au fost elaborate patru variante de prognoză. Rezultatele obținute cu ajutorul acestui tip de model ne-au înlesnit înțelegerea evoluției oscilatorii a vânzărilor întreprinderii „Romarta”, privite în structura lor (spre exemplu, un pas esențial în dimensionarea seriei de istoric l-a constituit eliminarea din serie a anului 1977 și elaborarea de noi variante de prognoză în aceste condiții). Aplicarea modelului autoregresiv de tipul Ct—2 și Ct—3 a permis eliminarea etapei de mediere a fenomenului cu ajutorul mediilor mobile de diferite momente, considerînd că acest lucru estompează alura curbei.

Un ultim model — și cel mai complex — prin care am stabilit vânzările în perspectivă pe baza seriei de date 1968—1976 este modelul corelativ (multifactorial selectiv). În utilizarea lui am considerat o serie de factori, atît specifici sistemului Ro-

marța (evoluția suprafeței de vânzare pe total și în structură, pe grupe de produse; evoluția volumului stocurilor finale; evoluția prețului mediu la câteva produse), cît și generali, influențînd evoluția de ansamblu a comerțului socialist (creșterea populației totale și a populației urbane, veniturile populației obținute din sectorul socialist, construcții de locuințe), întrucît raza de atracție a întreprinderii este extinsă la nivelul întregii țări.

Cu ajutorul metodelor de trend și modelului autoregresiv, am stabilit variante ale dezvoltării în perspectivă (momentele 1980 și 1985) a factorilor endogeni, specifici sistemului Romarta, corelat cu dezvoltarea de ansamblu a întreprinderii, reflectată în modul corelativ. Variantele reținute ca rezultat al unei analize economice complexe, au fost înscrise ca limite (minimă și maximă) intervalul nedepășind 6—7 la sută — nivel admis de altfel în lucrările de specialitate din domeniul prognozei.

Pentru vânzările totale pe întreprindere am reținut valorile prognozate cu ajutorul modelului autoregresiv și modelului de trend, folosind seria de date în care a fost eliminat anul 1977. Pentru cincinalul 1981—1985 se prevede, astfel, un ritm mediu anual de creștere a vânzărilor pe total întreprindere de 3 la sută, față de 2 la sută în cincinalul actual și 3,5 la sută în perioada 1971—1975.

Pentru sectorul textile-încălțăminte au fost reținute valorile obținute cu ajutorul metodelor de trend și modelelor autoregresiv și corelativ pe baza seriei de date 1968—1976. Menționăm că modelul multifactorial a reținut aceiași factori ca și la total vânzări: veniturile populației din sectorul socialist și construcțiile de locuințe. Pentru cincinalul următor, ritmul mediu anual de creștere se prevede a fi de 2,6 la sută față de 1,2 la sută în cincinalul actual și 2,5 la sută în perioada 1971—1975.

În sectorul metalo-chimice, vânzările înregistrează creșteri constante de la an la an, ducînd la o stabilitate a seriei și, res-

Constantin TUDOȘE

(Continuare în pag. 18)

Adunările generale ale oamenilor muncii

CONCENTRAREA EFORTURILOR ASUPRA REALIZĂRII TUTUROR INDICATORILOR DE PLAN

„Să înfăptuim în mai bune condiții principiile democrației muncitorești și socialiste prin angajarea mai activă a maselor populare, a oamenilor muncii, a adunărilor generale, în dezbaterile aprofundate a tuturor problemelor.”

ACEST INDEMN, formulat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită din iunie a Consiliului Național al Oamenilor Muncii, călăuzește întreaga pregătire și desfășurare a forurilor democrației muncitorești — adunările generale; ce au loc în această perioadă, pînă la 10 august, în întreprinderile din industrie, construcții, transporturi, comerț, prestări de servicii, în institutele de cercetare și proiectare.

Analiza rezultatelor din semestrul I în îndeplinirea planului și a angajamentelor, stabilirea măsurilor care să garanteze îndeplinirea în bune condiții a sarcinilor pe întregul an, abordarea principalelor probleme legate de pregătirea condițiilor activității din 1981 se fac, în adunările generale ale oamenilor muncii sau ale reprezentanților acestora, în lumina indicațiilor cuprinse în recentele cuvîntări ale secretarului general al partidului, privind aplicarea strictă a principiilor mecanismului economico-financiar, realizarea producției fizice contractate cu beneficiarii interni și la export, creșterea producției nete, economisirea resurselor materiale și energetice, mărirea productivității muncii, concentrarea eforturilor în investiții asupra capacităților care au condiții pentru punerea în funcțiune în cel mai scurt timp, ridi-

carea eficienței economice. Este o arie tematică de cel mai larg interes, cu implicații la fiecare loc de muncă și care solicită, deci, o amplă și consistentă participare la dezbaterile a celor care, ca proprietari, producători și beneficiari, poartă răspunderea colectivă pentru angajarea întregului potențial al unităților în încheierea cu succes a anului, a cincinalului.

Deosebit de important este, de asemenea, ca analiza să poarte în mod organic și asupra modului în care consiliile oamenilor muncii, birourile executive, reprezentanții oamenilor muncii în conducerea colectivă își îndeplinesc atribuțiile conferite de lege, sarcinile desprinse din documentele de partid și de stat, obligațiile rezultate din hotărârile precedentelor adunări. Exercițiul acestui drept de control constituie o latură insepărabilă a participării maselor la conducere, dezvoltă inițiativa și responsabilitatea, contribuie la unirea eforturilor oamenilor muncii pentru soluționarea optimă a problemelor actuale și de perspectivă ale colectivului fiecărei unități.

Actuala rundă a adunărilor generale trebuie să marcheze un salt calitativ în activitatea acestor organe de deliberare și decizie, înlăturarea hotărîtă a oricăror aspecte de formalism în desfășurarea lor, concentrarea asupra chestiunilor de esență, stimularea ideilor valoroase și declanșarea acțiunilor pentru punerea lor în practică, în folosul îmbunătățirii în ansamblu a rezultatelor economice ale întreprinderilor, al dezvoltării economico-sociale accelerate a patriei socialiste.

Caracter concret, de lucru

SECȚIA II laminare de la întreprinderea de țevi „Republica” din Capitală. Adunarea generală a oamenilor muncii consemnează bilanțul producției fizice pe semestrul I: 1,3% peste plan la laminorul de 6” și 1,6% la cel de 3”. Rezultat obținut cu eforturi deosebite — ținînd seama că s-a lucrat cu un minus de efective față de numărul de muncitori normat; acordul global a constituit însă temeiul organizatoric și stimulentele autodepășirii, iar cîștigurile au crescut și ele în mod corespunzător.

Ca buni gospodari, participanții la dezbateri nu ocolesc însă neajunsurile care mai dăinuie; ei insistă asupra acelor laturi calitative ale activității în care se cere intervenția hotărîtă — a lor, a altor secții și sectoare, a conducerii colective a întreprinderii, a furnizorilor. Și numeric, dar mai ales ca esență, ponderea principală a celor 19 propuneri făcute în adunare de către muncitori, maiștri, ingineri se înscrie în domeniul reducerii cheltuielilor materiale. Măsurile stabilite, pe această bază, la nivelul secției au în vedere un mai riguros control și autocontrol al aplicării tehnologiilor prescrise, al reglajelor, raționalizarea debitării etc. Au rezultat probleme, de rezolvat și pentru consiliul oamenilor muncii: intervenție la Combinatul siderurgic Hunedoara, în vederea livrării țagelilor la dimensiuni modulate corespunzător nevoii unei croiri economice a țevilor din oțel aliat comandate, de către beneficiari, la lungimi fixe; programarea în schimb I a fabricației țevilor speciale, cu grad ridicat de dificultate în execuție, astfel ca pentru probleme neprevăzute ce apar

să se beneficieze de o asistență tehnică înalt calificată, ce nu poate fi asigurată în toate schimburile; urgențarea studiului pe care îl efectuează un colectiv, însărcinat de către C.O.M., pentru a determina cauzele uzurii rapide a sculelor de laminare și a propune furnizorului (Întreprinderea de țevi Roman) măsuri de îmbunătățire a calității; reglementarea producerii și consumului aerului comprimat, în așa mod încît cu un timp minim de funcționare a compresoarelor (deci cu un consum minim de energie electrică) să se asigure presiunea necesară acțiunilor pneumatice etc. Totodată, delegații la adunare din partea serviciilor funcționale au obținut propunerile care intră în competența de soluționare a acestora.

Caracterul concret, de lucru al adunării laminoriștilor nu a fost întîmplător. Ca și la celelalte secții, el a reflectat modul responsabil în care consiliul oamenilor muncii a pregătit întreaga acțiune.

O școală a autoconducerii și autogestiei

SPRE DEOSEBIRE de alte date, cînd problematica propusă spre dezbateri îmbrățișa nediferențiat toate aspectele activității economico-sociale, nereușind de aceea să focalizeze atenția asupra chestiunilor prioritare, actuala rundă a adunărilor beneficiază de un ghid extrem de prețios — analiza făcută și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntările la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. și la Plenara lărgită a Consiliului Național al Oamenilor Muncii: în referirile la industrie din aceste documente se re-

găsește sintetizată întreaga arie a preocupărilor majore ale colectivului de muncă de la „Republica”.

Ca atare, odată cu stabilirea comisiilor pentru întocmirea dărilor de seamă la nivelul secțiilor și al întreprinderii, C.O.M. le-a dat o tematică orientativă în care a inclus **esențialul etapei actuale**: realizarea producției nete, a planului pe sortimente, a sarcinilor la export, aplicarea noului mecanism economico-financiar, ordinea și disciplina în muncă și tehnologică, productivitatea muncii, calitatea produselor, reducerea consumului de metal, alte materiale și energie, respectarea graficelor de întreținere și a termenelor de reparare a agregatelor. Selecție pe deplin justificată, deoarece, dacă primul semestru s-a încheiat cu rezultate bune la unii indicatori (producția fizică — 102%, livrări la export — 103%, investiții — 118%), o serie de alte laturi ale activității impun, în perioada rămasă pînă la finele anului, o îmbunătățire substanțială, care nu se poate obține fără aportul fiecărui lucrător, la locul său de muncă.

Tocmai despre acest aport necesar s-a discutat, de altfel, la modul cel mai concret în adunările grupelor sindicale, care au precedat adunările oamenilor muncii pe secții. Prezența membrilor C.O.M. s-a făcut simțită prin intervenții competente, care au canalizat dezbaterile spre modul de îndeplinire a indicațiilor secretarului general al partidului, au contribuit la afirmarea unui climat de emulație, inițiativă și răspundere, bazat pe înțelegerea și însușirea obiectivelor tactice ale întreprinderii.

Adunările generale trebuie să fie o tribună și, totodată, o școală a autoconducerii și autogestiei. Conștient de aceasta, C.O.M. a indicat comisiilor

de redactare a dărilor de seamă să nu se rezume la prezentarea de cifre, ci mai cu seamă să identifice și aprofundeze fenomenele din viața întreprinderii, să lămurească implicațiile lor asupra îndeplinirii sarcinilor de plan, asupra creșterii eficienței economice, asupra viitoarei dezvoltări a întreprinderii, asupra activității sectoarelor din economie cărora le sînt destinate produsele fabricate la „Republica”. Deosebit de utilă a fost, în acest sens, participarea unor cadre din uzină la o dezbateră în legătură cu aplicarea mecanismului economico-financiar; explicațiile date de specialiști din organisme centrale de sinteză au fost preluate la fundamentarea capitolului respectiv din darea de seamă.

Este de remarcat, pe de altă parte, faptul că în grupele sindicale și în adunările pe secții s-a făcut, pe baza propunerilor participanților, și un inventar al detaliilor locale ce trebuiau soluționate, privind dotarea unor locuri de muncă, microclimatul, condițiile social-gospodărești etc. Prin multiple canale — reprezentanții oamenilor muncii în C.O.M., delegații diferitelor servicii, activul sindical — ele ajung la nivelele ierarhice competente să le rezolve. S-au creat astfel premise pentru ca la apropiata adunare generală la nivelul întreprinderii, **gidirea colectivă să se concentreze asupra elementelor de interesul cel mai larg, care comportă analize complexe.**

În sfîrșit, menționăm că, pe lângă pregătirea proiectului de completare și actualizare a programului anual de măsuri, acolo unde a fost cu putință, consiliul oamenilor muncii a și trecut la acțiune, astfel ca în cadrul dezbaterilor, participanții să poată face aprecieri asupra primelor rezultate pe calea recuperării unor rămîni în urmă ce țin nu numai de influențe din afara întreprinderii, ci și de o anumită lipsă de operativitate și de perseverență din partea conducerii colective pentru înlăturarea neajunsurilor ivite.

Treapta de pornire pentru 1981

LA 30 IUNIE, colectivul întreprinderii „Republica” înregistra o consistență depășire a cheltuielilor de producție planificate, în primul rînd a

celor materiale — și, ca o consecință firească, nerealizarea producției nete. 2,4% din contracte nu fuseseră onorate, din cauza restanțelor la unele sortimente.

Cîntărind judicios toate condițiile existente, sau care pot fi create printr-o susținută mobilizare a forțelor, C.O.M. este îndrituit să prezinte adunării generale concluzia că **pînă la sfîrșitul anului este cu putință redresarea** — înscrierea în nivelul de plan a tuturor indicatorilor.

Se așteaptă, din acest punct de vedere, efectele intrării în regim a obiectivelor de investiții (aflată în întîrziere față de termenele stabilite inițial): o secție (dotată cu echipamentul cel mai modern, inclusiv un utilaj complex — presa de extrudare — în premieră mondială) pentru țevi din oțeluri înalt aliate și inoxidabile, precum și capacități noi pentru sortimente de performanță, intens solicitate. Îndeosebi în industria petrolului: prăjini de foraj, țevi pentru extracție, burlane de foraj ș.a. De o bună bucată de vreme, pentru aceste obiective este concentrată o parte calitativ importantă din potențialul uman al întreprinderii. Lăcătuși, mecanici, electricieni au participat la montarea utilajelor, a podurilor rulante; s-au executat cu forțe proprii echipamente auxiliare; muncitorii repartizați aici au fost selecționați dintre cei mai buni de la secțiile existente, organizîndu-se ridicarea calificării celor care le-au luat locul; specialiștii au urmărit îndeaproape probele de funcționare, biruind o serie de dificultăți inerent legate de asimilarea unei tehnologii noi. Colaborarea stabilită cu întreprinderea de mecanică fină București va asigura sculele speciale necesare — și se contează pe sprijinul întreprinderii metalurgice Aiud, în ce privește devansarea livrării presei de expandare.

Potrivit graficelor, a căror realizare se urmărește săptămînal, pînă la sîrbătoarea de la 23 August va începe producția la grupul de mașini pentru țevi de extracție; se va accelera atînzarea parametrilor proiectați la celelalte capacități. Fabricarea sortimentelor superioare, cu valoare ridicată la tona de metal, nu numai că va mări producția marfă, dar va îmbunătăți considerabil situația **producției nete,**

ca și nivelul **productivității muncii** raportat la acest indicator.

O opțiune pentru creșterea productivității a fost luată și prin acțiunea de **raționalizare a folosirii personalului muncitor.** Îmbunătățirea organizării transportului intern, a depozitării și expediției a permis, într-o primă etapă încheiată cu o lună în urmă, eliberarea din activități neproductive a unui număr de muncitori care au fost cuprinși în cursul de calificare pentru finisatori de laminare trifilate. Rezultatul este însă nesemnificativ față de posibilitățile ce ar rezulta dintr-o analiză mai aprofundată.

Cît privește diminuarea cheltuielilor materiale, printre măsurile deja introduse sau care vor fi supuse spre aprobare adunării generale se numără: raționalizarea croirii eboșului pentru reducerea la minimum a cantității de capete neutilizabile în procesul de producție propriu; controlul strict al respectării tehnologiei de laminare — temperatura de încălzire a metalului, acordarea utilajelor etc.; folosirea detectoarelor cu ultrasunete pentru a determina grosimea peretelui țevii — ceea ce va îngădui, prin micșorarea lungimii capetelor (tăiate pînă acum după aprecierea operatorului), o economie de pînă la 10 kg la tona de metal. Toate acestea reprezintă resurse care puteau fi valorificate și pînă acum, ceea ce ar fi îmbunătățit nivelul costurilor de producție.

De bună seamă, propunerile din adunarea generală vor îmbogăți acest complex de măsuri. Hotărîtoare va fi însă **participarea creatoare și disciplinată a întregului colectiv la îndeplinirea lor.** Preliminările arată că pe la mijlocul lunii noiembrie, întreprinderea „Republica” își va îndeplini sarcinile din cincinal. Va fi un rezultat merituos, dar insuficient, cîtă vreme se va baza în principal pe acumulările din anii precedenți. Strădania de fiecare zi a fiecărui om trebuie concentrată asupra **realizării planului și angajamentelor pe 1980, la toți indicatorii,** căci numai de pe această treaptă vor putea fi abordate cu cele mai bune șanse de reușită obiectivele economice deosebit de exigente din primul an al cincinalului viitor.

Dan CONDREA

Prognoza în fundamentarea planului

(Urmare din pag. 16)

pectiv, la valori ridicate ale coeficienților de corelație multiplă obținuți prin toate metodele de ajustare și extrapolare. Ritmul mediu anual de creștere va fi în cincinalul următor de 4,3 la sută, față de 5,1 la sută în actualul cincinal și 8,5 la sută în perioada 1971—1975.

Comparativ cu ritmurile de creștere înregistrate și prognozate la vânzările unor produse textile-încălțăminte pe ansamblul comerțului socialist în perioada 1981—1985, ritmurile desfacerilor prin I.C.S. Romarta sînt, în general, mai mici, datorită unor cauze cum sînt:

— concepția de dezvoltare prioritar intensivă, (concretizată în maxime ale productivității muncii pe lucrător operativ și pe total personal muncitor);

— caracterul relativ constant și în special restrictiv al nomenclatorului de produse comercializate prin întreprindere;

— tendința de lărgire a gamei sortimentale comercializate și diversificarea rapidă a produselor ce satisfac în special nevoi primare și secundare, depărtîndu-se de profilul inițial;

— supraaglomerarea unor spații comerciale, care frînează posibilitățile de creștere a productivității muncii.

Analiza complexă realizată în vederea întocmirii prognozelor a evidențiat faptul că ponderea produselor de profil (cu grad ridicat de înnoire și calitate superioară) este relativ scăzută, și, ca urmare, ritmurile relativ modeste de creștere a desfacerilor reflectă o extrapolare a acestor condiții ale ofertei de mărfuri. Trecînd la elaborarea propunerilor de plan pe baza variantelor de prognoză alese ca optime, desigur că am formulat și propuneri menite să modifice condițiile din trecut cu privire, îndeosebi, la oferta de produse pe piața I.C.S. Romarta.

Deși practica activității întreprinderii noastre între anii 1978—1980 a evidențiat veridicitatea nivelelor de vânzări prognozate pe total întreprindere și pe grupe de mărfuri, totuși ne propunem ca în măsura în care factorii de influență ai vânzărilor se vor modifica, să refacem calculele respective pentru intervalul 1981—1985. Ne referim îndeosebi la creșterea ponderii, în structura vânzărilor, a articolelor cu grad ridicat de înnoire și calitate superioară, în conformitate cu indicațiile date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Consfătuirea cu activul și cadrele de bază din cooperatia de consum, cooperatia meșteșugărească, cooperatia agricolă de producție și consiliile populare.

CONTRIBUȚIA DE INESTIMABILĂ VALOARE ADUSĂ DE PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, DE TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

LA ÎMBOGĂȚIREA PATRIMONIULUI ȘTIINȚEI ECONOMICE (1)

EVENIMENTELE care au dat conținut și măreție istoriei patriei s-au înscris cu litere mari în cronicile vremii, s-au înțipărit puternic în conștiința contemporanilor și s-au transmis din generație în generație ca momente de referință și permanentă aducere aminte, ca testamente istorice pentru urmași de a continua cu pricepere și energii sporite opera de înălțare a patriei pe culmi tot mai luminoase de progres, civilizație și bunăstare.

Anul 1980 prilejuiește aniversarea unor momente de răscruce în biografia de aproape două ori milenară a poporului nostru. În acest an poporul român sărbătorește cu mândria patriotică revărsată de eroica sa istorie și cu optimismul generat de perspectivele deschise de programul și politica partidului — împlinirea unui deceniu și jumătate de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român și alegerea în fruntea partidului a celui mai destoinic și iubit fiu al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Intr-adevăr, cu 15 ani în urmă în biografia României s-a deschis un capitol nou. Conținutul său principal îl constituie munca plină de avânt și dăruire depusă de întregul nostru popor în frunte cu comuniștii pentru înfăptuirea hotărârilor Congreselor IX, X, XI și XII ale partidului.

Bilanțul celor 15 ani de istorie nouă a României atestă cu forța de convingere, ce este proprie faptelor, că ei sint anii cei mai fertili în toate domeniile creației materiale și spirituale din întreaga istorie a patriei. Realizările cu adevărat istorice, profundele prefaceri innoitoare înregistrate în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului sint indestructibil legate de activitatea științifică, politică și organizatorică desfășurată cu strălucită competență și patos revoluționar de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de înalta sa grijă față de prezentul și viitorul patriei.

Comunismul — chintesența cunoașterii științifice

și statului, din partea întregii societăți. În concepția partidului nostru, a secretarului său general știința a constituit și constituie unul din factorii cei mai importanți ai progresului social-economic. „Întreaga istorie a civilizației umane — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu —, demonstrează importanța cuceririlor gândirii științifice pentru progresul vieții sociale în toate epocile, pentru cunoașterea și transformarea de către om a naturii și societății“¹⁾.

Rolul științei a crescut odată cu dezvoltarea societății umane. În epoca noastră, știința se transformă tot mai mult într-un factor endogen al producției, iar producția devine într-o măsură tot mai mare un proces științific, o aplicare tehnologică a științei, o știință a înfăptuirii concrete. Luminele științei devin „busolă“ de orientare și acțiune în întregul univers social-economic și natural. În prezent omenirea cunoaște cea mai profundă și cuprinzătoare revoluție științifică și tehnică, știința se transformă la scară tot mai cuprinzătoare într-o forță productivă nemijlocită.

Desfășurarea acestei revoluții oferă mărturii incontestabile că ea nu se poate desăvîrși în cadrul relațiilor sociale capitaliste. Adevărata ei împlinire poate avea loc numai în climatul social al socialismului, deoarece știința și cultura înaintate sint componente organice ale acestei societăți. „Construirea socialis-

mului — operă socială de uriașă amploare și complexitate — necesită cunoașterea aprofundată a fenomenelor și cerințelor vieții, aplicarea legilor economice obiective, contribuția activă a oamenilor de știință din toate domeniile creației materiale și spirituale. Știința și cultura sint componente indispensabile ale societății socialiste, factori obiectivi ai progresului social, ai înfăptuirii idealurilor de bunăstare și fericire ale oamenilor muncii“²⁾.

Așa cum demonstra secretarul general al partidului nostru, „comunismul însuși, teoria revoluționară a proletariatului, este sinteza gândirii științifice celei mai înaintate a tuturor timpurilor, rezultatul cunoașterii în timp de către oameni a legilor naturii și societății, chintesența progresului spiritual uman; această teorie se îmbogățește și se dezvoltă continuu pe baza noilor cuceriri ale științei și culturii, ale gândirii și practicii sociale. Numai ea asigură cu adevărat victoria umanismului“³⁾.

Intr-adevăr, știința cu a sa puternică forță de pătrundere și discernămint, cu imparțialitatea și autoritatea ce îi sint proprii demonstrează necesitatea obiectivă, inevitabilitatea istorică și căile concrete ale răsturnării revoluționare a orânduirii capitaliste și ale edificării socialismului multilateral dezvoltat și comunismului deplin. Cu ajutorul științei, avangarda direct cîrmuitoare a clasei muncitoare, a popoarelor luminează căile transformării revoluționare a societății, soluționează problemele cu care societatea se confruntă în înaintarea pe calea progresului social; cu ajutorul ei se stabilesc direcțiile principale în care vor fi orientate eforturile poporului, obiectivele ce trebuie înfăptuite și mijloacele de acțiune. În felul acesta știința asigură un fundament temeinic aspirațiilor de libertate și progres pe care le aprinde și le transformă într-o flacără vie, în convingeri, idealuri și scopuri ce trebuie realizate. Știința unește energiile creatoare ale maselor și le orientează în concordanță cu mersul obiectiv al istoriei.

Personificîndu-se în oameni, în făuritorii de bunuri materiale și spirituale, știința a contribuit și contribuie la îmbogățirea și amplificarea dimensiunilor omului ca subiect în sine, pentru sine și mai ales ca subiect pentru sine și societatea sa. Cu făclia științei se avîntă în universul necunoscut pentru a-l lumina, își extinde puterea asupra naturii și forțelor ei și înaintează tot mai mult în imperiul libertății.

Reificată în mijloacele de muncă și obiectele muncii, concretizată în principii, norme și reguli de conducere, organizare și desfășurare a producției și a muncii, știința devine tot mai mult o funcție a producției materiale și unul dintre cei mai puternici factori de dezvoltare ai acesteia.

Îndeplinind atît funcții gnoseologice — cunoașterea și explicarea esenței, conținutului, legilor care guvernează fenomenele, raporturile și procesele care au loc în natură și societate — cît și funcții aplicative, știința reprezintă unul din factorii cei mai dinamici și revoluționari ai societății contemporane și imprimă caracter revoluționar conștiinței maselor de oameni ai muncii. Reflectare veridică a relațiilor din universul social și natural, cheie de boltă pentru soluționarea problemelor noi cu care se confruntă societatea, izvor de lumină care își îndreaptă razele atît spre trecut, cît și spre prezent și viitor, luminînd calea pe care omenirea înaintează de la inferior spre superior, știința transformă, împreună cu alți factori, procesele dezvoltării economico-sociale spontane în acte libere, conști-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 1. Editura politică București, 1968, p. 220

²⁾ Nicolae Ceaușescu — *România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste*, vol. 2. Editura politică, București, 1968, p. 25

³⁾ Nicolae Ceaușescu — *Op. cit.*, p. 25—26

ent dirijate ale oamenilor, devenind cea mai perfecționată bu-
solă cu care societatea se autocîrmuiește.

Aceasta înseamnă că în concepția partidului nostru, socia-
lismul și mai ales comunismul unește mișcarea revoluționară
cu știința la cea mai cuprinzătoare scară — la scara întregii
societăți și la cel mai înalt nivel. Edificarea socialismului nu
este posibilă cu un nivel scăzut de cunoștințe sau numai cu o
anumită experiență practică. Ea presupune însușirea a tot ce
a creat mai valoros și mai înaintat cunoașterea umană. Victoria
deplină a socialismului presupune realizarea sintezei dintre
revoluția și construcția socialistă pe de o parte și revoluția știin-
țifică și tehnică pe de altă parte. „Progresul continuu al știin-
ței — devenită astăzi o puternică forță materială de producție
—, menționa tovarășul Nicolae Ceaușescu, are importanță vi-
tală pentru însuși succesul operei istorice de construire a so-
cietății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintate a Româ-
niei spre noi culmi de progres și civilizație. Construirea socia-
lismului nouă în epoca celor mai mari cuceriri ale științei și teh-
nicii, a desfășurării furtunoase a revoluției tehnico-științifice
contemporane. Societatea socialistă și comunistă trebuie să fie
societatea celei mai înalte productivități, a celei mai raționale
organizări a producției și a vieții sociale, a celui mai înalt ni-
vel de civilizație materială și spirituală”¹⁾.

Cercetarea științifică, atribut esențial al rolului conducător al partidului

OPERA istorică de răsturnare
revoluționară a vechii orin-
duri sociale și de zădire a
edificiului socialismului și co-
munismului se înfăptuiește de
masele populare în frunte cu
clasa muncitoare sub condu-
cerea partidului comunist. Conducerea acestei opere de către
partidul comunist și creșterea rolului conducător în întreaga
perioadă de edificare a socialismului și comunismului, repre-
zintă o legitate obiectivă a evoluției sociale. Afirmarea parti-
dului comunist în calitate de conducător suprem al operei de
construire a socialismului multilateral dezvoltat și a comu-
nismului, în calitate de centru vital al întregului organism so-
cial-economic, presupune în mod obiectiv că el — partidul —
este teoreticianul, ideologul și organizatorul suprem, cel mai
competent în societate. În sarcina sa cade soluționarea justă a
tuturor problemelor cardinale ale dezvoltării societății. „Exer-
citarea rolului partidului de forță conducătoare în societate se
intemeiază pe studierea și cunoașterea profundă a realităților
sociale, pe consultarea neîntreruptă a oamenilor muncii și
menținerea unui dialog continuu cu poporul, pe luarea în con-
siderare a părerilor și cerințelor clasei muncitoare, țăranimii
și intelectualității, în soluționarea problemelor ridicate de pro-
gresul societății în strînsă concurență cu masele”²⁾.

Pentru a elabora programul partidului, strategia și tactica
edificării noii orînduri, pentru a elabora o linie politică justă,
realistă și a stabili măsurile organizatorice necesare realizării
în practică a liniei politice generale, se cere studierea și în-
țelegerea legilor obiective și orientarea eforturilor poporului în
concordanță cu acțiunea lor, cu mersul obiectiv al istoriei. Așa
cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Instaurarea noii
orînduri creează premisele pentru folosirea conștientă a legi-
lor sociale în vederea progresului continuu și multilateral al
societății. Punerea în valoare a acestei superiorități a socia-
lismului nu se realizează însă de la sine, ci, impune o activi-
tate susținută pentru cunoașterea temeinică a acțiunii legi-
lor, pentru studierea atentă a realităților istorice din fiecare
țară și din fiecare etapă de dezvoltare, pentru conducerea so-
cietății în conformitate cu tendințele și cerințele obiective ale
dezvoltării economico-sociale... În elaborarea politicii sale in-
terne și externe partidul nostru acționează consecvent în spiri-
tul acestor imperative, întemeindu-și întreaga activitate pe stu-
dierea legilor dezvoltării economico-sociale, pe cunoașterea rea-
lităților din țara noastră, precum și a fenomenelor și procese-
lor caracteristice epocii contemporane.”³⁾

Studierea și cunoașterea tot mai cuprinzătoare ca sferă și tot
mai profundă în conținut a proceselor, fenomenelor și raportu-
rilor din natură și societate, a legilor obiective care guvernează
înaintarea societății pe treptele scării istorice a progresului so-
cial, a condițiilor concrete în care aceste legi se manifestă și
acționează în fiecare țară și etapă istorică, reprezintă o con-
diție sine qua non a găsirii celor mai juste răspunsuri la pro-

¹⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății so-
cialiste multilaterale dezvoltate, vol. 10, Editura politică, București, 1974,
p. 929

²⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății socia-
liste multilaterale dezvoltate, vol. 3, Editura politică, București, 1971,
p. 813

³⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul construirii societății so-
cialiste multilaterale dezvoltate, vol. 7, Editura politică, București, 1972,
p. 32

⁴⁾ Nicolae Ceaușescu — România pe drumul desăvîrșirii construcției
socialiste, vol. 3, Editura politică, București, 1969, p. 486

blemele multiple și complexe pe care le ridică edificarea so-
cialismului multilateral dezvoltat și comunismului deplin în
țara noastră, la problemele cardinale ale dezvoltării țărilor so-
cialiste și ale relațiilor dintre ele, la problemele afirmării pe
arena mondială a tinerelor state naționale, la problemele pe
care le ridică evoluția țărilor capitaliste, ale istoriei contem-
porane universale.

Studiind permanent legile obiective ale dezvoltării sociale,
realitățile economico-sociale, partidul nostru comunist contri-
buie în mod activ la îmbogățirea patrimoniului științelor sociale,
naționale și universale, stabilește căile, formele și metodele de
acțiune pentru dezvoltarea economico-socială accelerată a pa-
triei, asigurînd fundamentarea științifică și realism politicii sale
economice și participă activ la soluționarea constructivă, paș-
nică a problemelor cardinale cu care se confruntă omenirea
contemporană.

De aceea, desfășurarea unei intense, bogate și permanente
activități științifice reprezintă o necesitate obiectivă, o condiție
sine qua non pentru ca partidul comunist să-și poată îndeplini
rolul său de conducător. Aceasta înseamnă că desfășurarea unei
permanente cercetări științifice reprezintă în același timp o in-
datorare fundamentală și un drept imprescriptibil al fiecărui
partid revoluționar. De aceea, nimeni nu-și poate, — firește,
îndreptățit și rațional — aroga dreptul de ultim sau singur de-
ținător al adevărului. Emiterea unei asemenea pretenții în ma-
terie de știință și politică nu înseamnă nimic altceva decît
monopolism și nihilism național, atitudinii generatoare de dog-
matism în gîndire, subiectivism în politică, șablonism în acți-
une, dezechilibru în economie, știință, cultură, inegalitate în
raporturile dintre partide, incetineală, stagnare pe toate pla-
nurile. Cedarea sau acordarea unui asemenea drept înseamnă,
după părerea noastră, subaprecierea propriei capacități, ploc-
nire și slugărnice în fața altora, dezertare din fața uneia din
indatoririle fundamentale și deci, renunțarea în fapt la înde-
plinirea rolului de conducător.

Patrimoniul învățaturii despre revoluția și construcția so-
cialistă, al științelor sociale în ansamblul său ca și cel al expe-
rienței practice de transformare înnoitoare a societății se îm-
bogătesc prin contribuția adusă de fiecare partid revoluționar.
Desfășurarea unei bogate cercetări științifice de către toate par-
tidele comuniste, participarea competentă și activă a acestora la
schimbul de idei, opinii și experiență constituie o necesitate
obiectivă și o condiție esențială a așezării relațiilor dintre par-
tidele comuniste și muncitorii pe temeiul principiului egalității
depline în drepturi, al neamestecului în treburile interne ale
altor partide, al recunoașterii rolului conducător al fiecărui
partid revoluționar.

Istoria societății omeniești, în general, istoria științei în spe-
cial atestă că teoriile formulate de știință se verifică, se con-
firmă și dobîndesc valoare de adevăr obiectiv, se întregesc și
corectează sau se infirmă prin confruntarea lor permanentă cu
practica, cu realul concret. Tot practica, viața reală, arată gra-
dul de aplicabilitate al cuceririlor științei și nivelul eficienței
folosirii lor. Aceasta înseamnă că practica, viața socială reală și
concretă reprezintă forul care atestind caracterul veridic al
teoriilor și doctrinelor le conferă „dreptul de cetățenie în știin-
ță” și nu este nevoie de nici un alt „tribunal” internațional,
sau supranațional care să decidă în materie de adevăr în știin-
ță. Aceasta din urmă recunoaște numai o singură autoritate
— adevărul obiectiv, chiar dacă mai sînt unii teoreticieni care
își arogă dreptul de a da judecăți definitive, după principiul:
„le marxisme c'est moi”. Așa cum demonstrează însă tovarășul
Nicolae Ceaușescu, „nimeni nu poate să afirme: marxismul
sînt eu. Marxism-leninismul nu este proprietatea nimănui; el
este o concepție științifică, și numai în măsura în care toți oa-
menii politici, toți oamenii de știință, toți oamenii care gîn-
desc, analizează dezvoltarea socială, bazîndu-se pe această con-
cepție, pe ideile materialismului dialectic și istoric, pot trage
concluzii juste despre dezvoltarea societății, pot găsi soluții
adevrate problemelor pe care le ridică viața.”⁴⁾

Realitatea ne demonstrează că în prezent este necesar mai
mult decît oricînd să se dea curs liber cunoașterii științifice,
gîndirii creatoare. Omenirea are nevoie de oameni care să gin-
dească profund, să reflecteze, să judece, să-și exprime liber pă-
rerea, să decidă în cunoștință de cauză în scopul progresului și
prosperității. Gîndirea științifică, originală, creatoare și apli-
carea cuceririlor științei în practică reprezintă adevărate „lo-
comotive ale istoriei” iar practica etichetărilor, injuriilor, ana-
temizării ca și pretenția de ultim judecător în materie de știin-
ță se află în contradicție flagrantă cu însăși esența metodei
folosite de știință și reprezintă obstacole atît în calea dezvoltării
științei cit și a progresului social.

Aurel NEGUCIOIU
Cluj-Napoca

ACȚIUNEA FACTORILOR CREȘTERII ECONOMICE (II)*

ÎN CELE CE URMEAZĂ, vom încerca să analizăm, într-o formă aproximativă, modul în care cele trei grupe de factori precizate în prima parte a studiului, acționează în economia noastră națională, determinând creșterea venitului național.

Bineînțeles că în această privință va trebui să pornim de la ultimul grup de factori — investițiile, eficiența lor și factorii neinvestiționali — întrucât ei sînt cei care-i determină pe ceilalți în acțiunea lor.

În ceea ce privește perioada pe care o vom supune analizei, aceasta va trebui să fie destul de lungă pentru a fi semnificativă, dar va trebui să fie aleasă în așa fel încît să fie asigurată omogenitatea ei. În general, perioada de 20 de ani, 1959—1979 pare să satisfacă aceste condiții. Începutul acestei perioade este considerat în literatura de specialitate ca fiind corespunzător ca punct de pornire al unor analize fundamentate. Perioada de 10 ani anterioară prezintă unele particularități care o deosebesc de anii care urmează.

În scopul stabilirii unei serii de date anuale privitoare la formarea fondului de acumulare, pornim de la datele publicate în Anuarul statistic pe 1979, p. 97, conform cărora ratele de acumulare au fost următoarele :

Tabelul nr. 1.

Dinamica fondului de acumulare 1959—1978*) și a venitului național**) 1962—1979

(miliarde lei)

Anii	Fond de acumulare	Venit național
1959	54,2	—
1960	67,1	—
1961	81	—
1962	88,1	23,9
1963	97	24,8
1964	114,2	29,1
1965	131,5	36,8
1966	149,2	41,0
1967	160,0	39,3
1968	171,4	38,5
1969	200,2	37,7
1970	229,6	39,4
1971	268,4	55,4
1972	298,7	65,6
1973	335,4	80,3
1974	371,7	88,7
1975	406,2	97,7
1976	440,7	107,6
1977	—	102,5
1978	—	102,4
1979	—	100,1

Surse : Anuarul statistic 1979, p. 91, 95 și 97

$$\frac{1-1}{\sum K}$$

* recalculat după formula :

$$\frac{1-1}{1-3}$$

** recalculat după formula : $Y_t - Y_{t-3}$

În anii 1956—1960 s-au repartizat pentru fondul de acumulare 10% din venitul național, în 1961—1965, 24,3% în anii 1966—1970 s-au repartizat 28,8%, în 1971—1975, 34,1%, pentru anul 1976 rata acumulării a fost considerată de 34%.

Pentru fiecare an în parte s-a luat în considerare procentul arătat în cele de mai sus cu privire la perioada cincinală res-

* Prima parte a acestui studiu a apărut în nr. 26 din 11 iunie a.c.
 *) Emilian Dobrescu, Ritmul creșterii economice, Ed. politică, București, 1974, p. 140

) Emilian Dobrescu, Corelația dintre acumulare și consum, Ed. politică, București, 1971, p. 123.

) Emilian Dobrescu, Optimumul economiei socialiste, Ed. politică, București, 1978, p. 192.

pectivă. Astfel, anul 1959 este considerat ca avînd o rată a acumulării de 16%, anul 1960 aceeași rată, anul 1961 una de 24,3% etc. Cu ajutorul cifrelor absolute privitoare la venitul național pe anii 1970, 1975—1978 (anuar 1979, p. 91) și al datelor privitoare la dinamica venitului național pe anii 1959—1978 (anuar 1979, p. 95) au fost stabilite cifrele absolute ale venitului național pe anii 1959—1978. Ratele acumulării pe ani, menționate mai înainte, au servit la stabilirea cifrelor absolute, pe ani, ale fondului de acumulare.

Cu privire la venitul național, au fost luate în considerare plusurile de venit național obținute ca efect al acumulărilor. S-a admis un decalaj de 3 ani între anul acumulării și anul obținerii plusului de venit național. Aceste plusuri s-au obținut scăzîndu-se din venitul național al anului rezultativ t venitul național al anului $t-3$. S-au obținut deci seriile de date din tabelul nr. 1.

A fost calculată apoi ecuația de regresie care leagă datele privitoare la venitul național de cele privitoare la rata acumulării. Funcția respectivă a fost considerată ca fiind liniară. S-a obținut ecuația de regresie :

$$Y = 1,26 + 0,24x$$

Această înseamnă că între anii 1959—1976 o creștere a fondului de acumulare cu un leu aduce după cîte trei ani, în perioada 1962—1979, o creștere medie a venitului național de 0,24 lei. Eficiența acumulării este deci, în perioada menționată, de 24%. în medie. (Această cifră medie pe ansamblul perioadei este mai mică decît cea de 28,5%, care a fost planificată pentru cincinalul 1965—1970°).

Se poate calcula acum modul de determinare a ritmului de creștere a venitului național. Avînd în vedere că ne-am oprit asupra unui decalaj de 3 ani între acumulare și efectul de creștere, s-a stabilit fondul de acumulare global pe anii 1959—1976, acumulara din acest ultim an arătîndu-și efectul în 1979. Această acumulare totală reprezintă 30,1% din venitul național al anilor respectivi. Pe de altă parte, venitul național obținut în anul 1979 era de 479,5 față de 1961 = 100, cu un ritm mediu anual de creștere în anii 1962—1979 de 9,10%.

Aplicînd formula $\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{\Delta K}{Y} \cdot \frac{\Delta Y}{K}$, putem scrie :

$9,10 = 30,1 : 0,24 + n$, n fiind un reziduu care exprimă efectul acțiunii factorilor neinvestiționali. n este deci egal cu 1,88. Ritmul mediu anual de creștere a venitului național de 9,10% se descompune deci în 7,22%, efect al acumulării în condițiile unei eficiențe de 24% și 1,88% efect al factorilor neinvestiționali. Efectul de creștere se datorează deci în proporție de 79% acumulărilor făcute și de 21% factorilor neinvestiționali.

În ceea ce privește contribuția factorilor de la nivelul II, adică fonduri fixe, forță de muncă și progres tehnic, se pune și aici în primul rînd problema stabilirii unor serii de date care să poată fi utilizate în calcule. Pentru fondurile fixe productive, singurele care participă la creșterea venitului național, există date în anuarele statistice numai pînă în anul 1970. Începînd din anul 1971, ele au fost calculate pornindu-se de la datele existente cu privire la investițiile în ramurile producției materiale, respectîndu-se același decalaj de 3 ani. S-a utilizat funcția $F_t = F_{t-3} = 0,440616 + 0,07084 (I_{t-3} + I_{t-2} + I_{t-1})$ calculată de Emilian Dobrescu⁷⁾ pe baza datelor pe anii 1959—1970 (deși într-o lucrare ulterioară⁸⁾, autorul ei renunță la ea, în favoarea unui calcul dezagregat). S-a obținut astfel seria de date privitoare la fondurile fixe productive, cuprinse în tabelul nr. 2.

În ceea ce privește forța de muncă ocupată în ramurile producției materiale, creșterea ei numerică a fost aproape insensibilă. De la 8 800 000 în 1959 ea a crescut în 1978 la 9 035 000. Singura modificare semnificativă a forței de muncă din punctul de vedere al efectului ei de creștere este modificarea calitativă, adică modificarea gradului ei de calificare.

Învățămîntul este principalul factor determinant al creșterii gradului de calificare al forței de muncă. (Problemele modifi-

ilor vârstei medii a muncitorilor, deci ale gradului de experiență nu pot avea deocamdată o pondere prea mare în explicarea ridicării calificării, din cauza aflului continuu de muncitori tineri, ca și al celor proveniți din mediul rural). În ceea ce privește diferitele forme de învățământ, învățământul primar cuprinde de la începutul perioadei care ne interesează până la sfârșitul ei (1959—1978) întreaga populație de vîrstă școlară respectivă, neavînd deci nici un efect de **modificare** a calificării înăuntrul acestei perioade. Numărul absolvenților de licee de cultură generală care au intrat în ramurile producției materiale este neglijabil. (De altfel, nici nu există în această privință date publicate). De asemenea, în raport cu totalul populației ocupate în producția materială, absolvenții învățământului superior tehnic reprezintă o cotă infimă din punctul de vedere al numărului. Formele de învățământ care prin ponderea absolvenților lor în populația ocupată în producția materială și prin creșterea acestei ponderi modifică în mod substanțial capacitatea acesteia de a crea venit național sînt învățământul liceal de specialitate industrială, agroindustrială, silvică, economică, școlile profesionale și ucenicia la locul de muncă (1—3 ani), școlile tehnice și de specializare postliceală, școlile de maistri. Muncitorii calificați în aceste forme de învățământ și care lucrau în 1978 în economia națională sînt în număr de 4 milioane, față de totalul de 9 milioane persoane ocupate în ramurile productive. (Numărul celor care lucrează în ramurile neproductive este neglijabil). Acești muncitori calificați erau în anul 1959 în număr de 1 990 500. În perioada dată are deci loc o dublare a ponderii lor.

Considerăm, așadar, că cea mai importantă modificare a gradului de calificare a forței de muncă ocupate în ramurile producției materiale este cea determinată de sporirea numărului muncitorilor ocupați în economia națională, calificați prin susmenționatele forme de învățământ. Apare deci justificată ponderea cifrelor privitoare la numărul forței de muncă din ramurile productive cu dinamica coeficienților care exprimă, pe ani, ponderea muncitorilor din această categorie în totalul forței de muncă ocupate în producția materială. Obținem astfel o serie de cifre privitoare la modificările atît cantitative cît și calitative ale forței de muncă, relevante pentru creșterea venitului național. Această serie este cuprinsă în tabelul nr. 2.

Tabelul nr. 2

Dinamica fondurilor fixe, a forței de muncă ocupate (privită din punct de vedere cantitativ și calitativ) din ramurile producției materiale și a venitului național (1959—1978)

1959 = 100			
Anii	Fonduri fixe	Forță de muncă	Venit național
1959	100	100	100
1960	106	103	111
1961	113	104	122
1962	119	107	128
1963	132	110	140
1964	143	115	156
1965	156	118	171
1966	172	123	188
1967	192	127	202
1968	207	132	216
Anii	Fonduri fixe	Forță de muncă	Venit național
1969	234	138	232
1970	263	144	248
1971	290	151	281
1972	325	159	309
1973	364	167	342
1974	402	174	385
1975	448	183	422
1976	502	192	470
1977	555	196	510
1978	619	206	549

Surse : Anuarul statistic, 1966, p. 106, 107, 114—115 ; Anuarul statistic, 1971, p. 115, 124 ; Anuarul statistic, 1976, p. 66, 278 ; Anuarul statistic, 1979, p. 87, 91, 95, 111, 374, 539.

Disponem astfel de seriile de date privitoare la fondurile fixe din ramurile productive ale economiei naționale și la forța de muncă ocupată în aceleași ramuri, privită atît din punctul de vedere al modificărilor cantitative cît și al celor calitative.

În ceea ce privește progresul tehnic, o parte importantă a lui

*) S-a utilizat funcția Cobb-Douglas în forma $Y = aX_1^{b_1} X_2^{b_2}$

devenită prin logaritmare $\log Y = \log a + b_1 \log X_1 + b_2 \log X_2$

efectul progresului tehnic neîncorporat (reduc, după cum s-a subliniat), fiind identificat cu reziduul calculului. În calcule s-au utilizat serii cu baza 1959 = 1.

10) Suma celor două ritmuri calculate este de 10,04% — mai mare decît ritmul mediu anual efectiv al creșterii venitului național de 9,38%. Aceasta poate însemna că creșterea reală a fost mai mică decît cea care decît cea care ar fi trebuit să se obțină.

este progres tehnic încorporat în fondurile fixe și este deci luat în considerare în datele privitoare la acestea din urmă. (Calificarea forței de muncă — în caz că o considerăm parte constitutivă a progresului tehnic — se află înglobată în cifrele privitoare la forța de muncă). Rămîne deci o parte redusă a progresului tehnic, anume cel neîncorporat nici în fondurile fixe și nici în forța de muncă. Avem astfel în față ansamblul factorilor de creștere a venitului național aflați la al II-lea nivel de determinare. Tabelul nr. 2 cuprinde și cifrele privitoare la venitul național.

Ritmul mediu anual de creștere a fondurilor fixe în perioada 1960—1978 a fost de 10,08%, cel al forței de muncă de 3,88%, iar cel al venitului național de 9,38%.

Din calculele făcute⁹⁾ rezultă ecuația de regresie : $\log Y = -0,01731 + 0,5809223 x_1 + 1,0784214 x_2$. Coeficientul de elasticitate al fondurilor fixe este de 0,580, iar cel privitor la forța de muncă de 1,078. Aceasta înseamnă că o creștere cu 1% a fondurilor fixe are ca urmare o creștere cu 0,58% a venitului național, iar o creștere (cantitativă-calitativă) a forței de muncă cu 1% determină o creștere cu 1,08% a venitului național. Coeficientul de corelație multiplă R care leagă cele două variabile independente (fonduri și forță de muncă) de variabila dependentă (venitul național) este de 0,998. Aceasta înseamnă că cei doi factori determină în proporție de 99,8% creșterea venitului național. Restul de 0,2% reprezintă (în media anilor considerați) influența celorlalți factori, care sînt reuniți sub termenul generic de progres tehnic neîncorporat.

Venitul național ce trebuie atribuit creșterii fondurilor fixe a crescut deci într-un ritm mediu anual de $10,08 \cdot 0,58 = 5,85\%$, iar cel ce trebuie atribuit creșterii forței de muncă a crescut într-un ritm mediu anual de $3,88 \cdot 1,08 = 4,19\%$. Porțiunea procentuală ce revine fondurilor fixe în crearea a 99,8% din plusul de venit

național este de $\frac{5,85}{5,85 + 4,19} \cdot 100 = 58,27\%$, iar cea care revine

forței de muncă este de $\frac{4,19}{5,85 + 4,19} : 100 = 41,73\%$. Fondurile

fixe participă deci la crearea întregului plus de venit național cu $\frac{58,27 \cdot 99,8}{100} = 58,15\%$, iar forța de muncă cu

$\frac{41,73 \cdot 99,8}{100} = 41,65\%$. Restul de 0,2% revine, după cum s-a

văzut mai înainte, progresului tehnic neîncorporat.

În ceea ce privește factorii de la primul nivel, adică forța de muncă și productivitatea ei, nu vom insista aici asupra lor în mod mai amănunțit, cu atît mai mult cu cît indicatorul productivității este un indicator în esență rezultativ, el obținîndu-se din ritmul de creștere cunoscut al venitului național și din cel, de asemenea cunoscut, al creșterii cantitativ-calitative a forței

de muncă. Aplicînd formula $\frac{\Delta Y}{Y} = \frac{\Delta L}{L} + \frac{\Delta P}{P}$, vom spune doar

că în condițiile ritmului mediu anual de creștere a venitului național de 9,38%, și ale celui al forței de muncă ocupate în producția materială de 3,88%, ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii sociale a fost de 5,5%. Aceasta înseamnă că creșterea cantitativ-calitativă a forței de muncă a determinat

$\frac{3,88}{9,38} : 100 = 41,36\%$ din creșterea medie anuală a venitului na-

țional, iar creșterea productivității muncii $\frac{5,5}{9,38} : 100 = 58,63\%$ din

această creștere medie anuală. Aceste procente corespund bine-înțeleș celor privind contribuția factorilor de la nivelul II, contribuția productivității muncii fiind practic egală cu cea a fondurilor fixe și a progresului tehnic neîncorporat.

Se înțelege că cifrele prezentate în cele ce preced nu pot avea pretenția unei precizii absolute. Dar ele sînt de natură să ne mijlocească o idee aproximativă despre contribuția cantitativă la creșterea venitului național pe care o au factorii reuniți în cele trei niveluri de grupare, precum și despre legăturile ce există între aceste niveluri.

prof. I. RACHMUTH

membru corespondent al Academiei R.S.R.

Legile economice în socialism

CUNOAȘTEREA aprofundată a legilor economice care acționează în socialism, a condițiilor și mecanismului lor de manifestare constituie o cerință de primă însemnătate a conducerii științifice a proceselor economico-sociale, a înlăturării noilor idei ale orânduirii socialiste de creștere a bunăstării poporului și împlinire a personalității umane. Prin contribuțiile sale de mare valoare și originalitate în aplicarea, în procesul conducerii și dezvoltării economiei, a principiilor generale ale concepției revoluționare a clasei muncitoare la condițiile particulare ale țării noastre, Partidul Comunist Român a făcut și face dovada unei preocupări susținute în investigarea și folosirea în practică a legilor economice. Se solicită, totodată, un intens efort de cercetare a acțiunii deosebit de complexe a acestor legi, din partea tuturor cercetătorilor în domeniul științelor sociale, a cadrelor didactice, a factorilor din economie. În această arie problematică largă, de interes atât teoretic cât și practic-aplicativ se înscrie și volumul de studii: „Mecanismul acțiunii legilor economice în socialism“ *) recent apărut la Editura Politică sub coordonarea prof. dr. docent Nicolae N. Constantinescu, membru corespondent al Academiei R.S.R.

Cunoașterea legilor și proceselor economice particulare, desprinderea elementelor noi ce le caracterizează în fiecare etapă de dezvoltare a economiei socialiste, deopotrivă cu evidențierea legăturilor multiple de intercondiționare între diferitele legi, necesită fundamentarea unui cadru metodologic și explicativ unitar. Tocmai în această perspectivă, în volum se acordă un spațiu larg explicitării și nuanțării, la nivel teoretic, a coordonatelor fundamentale pe care se desfășoară analiza materialist-științifică a naturii, esenței și sistemului legilor economice care acționează în economia socialistă. Este, de asemenea, subliniată importanța metodologică, teoretică și practică a determinării cât mai riguroase a conceptului de „categorie de condiții concret-istorice“ — a conținutului acestei categorii, relevându-se influența condițiilor respective asupra acțiunii legilor economice. În volum sînt deopotrivă aprofundate probleme ale cunoașterii caracteristicilor mecanismului general de acțiune a legilor economice.

Determinarea fiecărei etape de dezvoltare a economiei socialiste, a împrejurărilor interne și internaționale spe-

cifice etc. — considerate drept principala categorie de condiții concret-istorice —, sesizarea mutațiilor ce intervin în sistemul intereselor economice, al stimulentei economice și al formelor și metodelor socialiste de conducere a procesului economic constituie premise fundamentale în studiul acțiunii particulare a legilor; acest cadru explicativ este considerat ca apt să încorporeze fenomenele și procesele reale care se manifestă în economie.

Elementul calitativ nou ce caracterizează economia românească în momentul de față îl constituie aplicarea generalizată a măsurilor inițiate de partidul și statul nostru pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar. Situația producției nete drept indicator de bază al activității economice și utilizarea sa ca pirghie de stimulare a eficienței la nivelul fiecărui colectiv de muncă dobîndesc expresii specifice la nivelul legilor economice, atât pe ansamblu cât și pentru fiecare unitate economică în parte — probleme larg investigate în volum. Studiile în mănunchete în lucrare urmăresc tocmai să analizeze și să interpreteze conținutul și modulile de manifestare ale unor legi și procese economice particulare în lumina amplelor mutații ce caracterizează dezvoltarea economiei naționale. Sînt analizate, în această optică, legea economiei de timp, legea economică fundamentală a socialismului, legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, legea valorii și modalitățile ei de manifestare, legitățile dinamicii prețurilor, legea cererii și ofertei în socialism, legea creșterii productivității muncii. Sînt deopotrivă investigate legile ce guvernează mișcarea structurilor reproducerii sociale: legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție față de producția bunurilor de consum, conținutul și mecanismul de acțiune al legii acumulării socialiste, mecanismul acțiunii legii acumulării socialiste în agricultură, legea repartiției după muncă, caracteristicile și tendințele esențiale ale creșterii consumului populației, conținutul și sfera de acțiune a legii circulației bănești etc.

Problematika volumului, ca, de altfel, și modalitățile de tratare sînt deosebit de bogate și diversificate. Cu atât mai demn de subliniat este caracterul unitar al studiilor, aparatul metodologic riguros și cadrul explicativ coerent în care și-a desfășurat demersul analitic și a expus concluziile fiecare autor. Astfel, în lucrare se vedește o preocupare susținută pentru a trata sistemul legilor economice în trei planuri: planul legii economice obiective, al formulării legii în cadrul ansamblului de

concepte specific științei economice și în sfîrșit, în planul acțiunii practice-concrete, manifestat în politica economică a partidului și statului. Concordanța celor trei planuri, se subliniază în carte, constituie o condiție a utilizării legilor cu maximă eficiență socială. În acest fel se poate realiza o mai bună cunoaștere a relațiilor noastre economice, a legilor, a condițiilor concrete și a mecanismului lor specific de acțiune. Totodată, o cunoaștere aprofundată, care se fundamentează pe elemente științifice, oferă temeiul perfecționării metodelor și tehnicilor de conducere a activității economice în toate formele și la toate nivelurile de structurare.

Se cuvine a fi remarcată, de asemenea, atenția ce se acordă în lucrare modalităților și căilor de utilizare a legilor economice în cadrul economiei socialiste, legăturii dintre exigențele de acțiune ale legii economice fundamentale și cerințele specifice ale celorlalte legi. Această corelare este asigurată prin mecanismul complex al utilizării legii dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, lege care prin forma de mișcare a economiei socialiste pe care o determină atribuie reproducției caracteristicile proprii legilor economice care acționează în socialism.

Nu ne propunem să întreprindem o analiză a fiecăruia dintre studiile înmănunchete în volum. Vom consemna totuși că, privite sub aspect metodologic, acestea se dovedesc inegale atât în ce privește profunzimea analizei și coerența expunerii. Cele mai multe dintre studii sînt armonios echilibrate, accentul fiind pus pe toate cele trei planuri, în care este proiectată analiza legilor specifice economiei socialiste. Se remarcă însă unele studii care accentuează în mod excesiv asupra caracterului necesar al legii obiective, asupra descrierii cerințelor ei acordînd mai puțină atenție, necesității de a nuanța explicațiile la nivel conceptual, precum și importanței elucidării aspectelor practice pe care le implică utilizarea legilor respective în actuala etapă de dezvoltare a economiei românești.

Prin tematica și maniera de abordare a problemelor, lucrarea se înscrie ca un eveniment editorial și științific. Ea se dovedește utilă atât economiștilor care activează în diferite sectoare ale economiei, cât și studenților economiști, specialiștilor din alte domenii de activitate, tuturor oamenilor muncii chemați să participe activ și responsabil la conducerea și perfecționarea economiei naționale, la înscrierea sa hotărîtă pe coordonatele eficienței, calității și competitivității.

Niță DOBROTĂ

*) „Mecanismul acțiunii legilor economice în socialism“. Ed. politică, 1980. Semnatarii studiilor sînt: N. N. Constantinescu, C. Angelescu, M. Mehedintu, N. Nichita, I. Blaga, P. Iosub, Gh. Tomescu, I. Popescu, C. Enache, I. Grădișteanu, S. Costache, C. Popescu, G. Părățanu, V. Nicolau, I. Stănescu, D. Pugna, D. Ciucur, N. Bădilă, Gh. Manea,

APARTININD poporului român despărțit în mod forțat de granițe politice, cunoscutul poet și publicist transilvănean Emil Isac (1886-1954) a militat pentru dreptate socială și națională în publicații socialiste de pe ambele versante ale Carpaților: „România Muncitoare” din București ca și „Adevărul”, ziarul socialistilor români din Transilvania; se poate aprecia că anii 1917-1919 reprezintă anii celei mai intense activități publicistice anticapitaliste desfășurate de poet.

Referindu-se la lupta de eliberare națională a românilor, la dreptul lor de nețigăduit de a se constitui într-un stat unitar, publicistul ardelean a explicat faptul că formele de împilare națională, ca și așa-zisa politică iredentistă din monarhia habsburgică, aveau și un substrat social. „Nu se poate nega principiul unității naționale — scria E. Isac — ...principiul umilirii și al împilării în numele ideii de stat a dat faliment. A dat faliment pentru că stăpînitorii s-au putut convinge că conștiința poporului nu poate fi nimicită și că în van încearcă dușmanii principiului democratic să stăvilească dezvoltarea socială, deci națională a popoarelor.”¹⁾ Vorbind în numele socialistilor români, Emil Isac arăta că socializării nu acceptă iredentismul, împilarea naționalităților, aceasta constituind și un reflex al exploatarea capitaliste.

Emil Isac a descris în pagini zguduitoare consecințele nefaste ale primului război mondial cauzate de interese capitaliste, interese care de altfel au contribuit la declanșarea conflagrației; poetul avea în vedere situația mizeră materială și spirituală a celor ce muncesc, agra-

¹⁾ Prima parte a articolului a apărut în nr. 29/1960 al revistei.

PERSPECTIVA SOCIALISTĂ A ȚĂRII ÎN CONCEPȚIA UNOR GÎNDITORI TRANSILVĂNENI*)

vareo sărăciei acestora. El a arătat că în general războiul i-a făcut pe cei săraci și mai săraci, iar cei bogați au devenit și mai bogați; niciodată — scria E. Isac — capitalismul nu a reușit să ducă sărăcia și bogăția la un asemenea contrast, adîncindu-se și mai mult prăpastia dintre cei ce muncesc și exploatații. Publicistul ardelean sublinia însă faptul că cei ce muncesc nu trebuie să se resemneze cu o asemenea situație. Ridicînd glasul în apărarea celor umiliți, E. Isac îi avertiza pe cei bogați, pe „cei ce se pot ascunde lîngă sobă și-și ascund pielea în blănuri, pe cei ce beau șampanie îmbrăcați în mătase, să... nu fie fuduli de căldură, căci afară în frig, cei ce se zgribulesc nu vor suferi mult... Vor fi tot mai puține lemnele și piinea tot mai mică, nu vor avea lapte copiii și nu vor putea ședeja pe laiță, spunîndu-și povești moșnegii...” Să se gîndească cei bogați „la vetrele stinse, căci zidul ce despărte palatul de străzi

este de... cărămidă, și cărămidă a fost pusă una peste alta, de mîinile muncitorului.”²⁾ Folosind acest grai, adeseori întîlnit în poeziile sale și care „mergea la inima” muncitorilor, E. Isac sublinia limpede că stă în puterea celor ce muncesc de a dărîma zidul acelei lumi a exploataților, de a instaura o lume a dreptății.

O primă treaptă de eliberare a omului de sub dominația capitalului, poetul român o vedea în eliberarea națională, la care trebuia să se adauge reforma agrară, reforma impozitelor, reforma școlară, reforme sociale, reforme politice etc. Aceste reforme nu constituiau — după Emil Isac — punctul final al transformărilor democratice. Ele creau doar condițiile pentru a se forma „o nouă societate.”³⁾

Publicistul român considera că de această nouă societate, de societatea socialistă, este legat viitorul fiecărei țări. Exprimînd această idee, concomitent cu manifestarea simpatiei față de Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, el afirma categoric: „Nu este cu putință un alt viitor pentru fiecare stat, pentru Europa, pentru lumea întreagă, decît idealul socialist”. Numai socialismul, demonstra poetul socialist transilvănean, va asigura eliberarea omului de sub dominația socială și națională, va asigura egalitatea posibilității obținerii mijloacelor de trai, de însușire a culturii, egalitatea în exercitarea drepturilor politice, va asigura egalitatea socială, posibilitatea de a-și însuși și exprima cultura în limba națională, va asigura manifestarea tuturor capacităților creatoare ale individului. Socialismul — produs al minții și activității umane, considera Emil Isac — va aduce pacea, va crea un om nou. Societatea capitalistă va fi deci înlocuită cu o altă

FIȘE

„Viitorul mărilor și al oceanelor”

● Constituind din todeauna un element component de bază al evoluției umane, oceanul planetar se află astăzi supus unor intense și variate investigații științifice. Spre mediul acvatic se îndreaptă speranțele privind ameliorarea nivelului de alimentație al unor populații numeroase, mărilor și oceanelor lumii sînt chemate să dezvăluie noi bogății minerale, să contribuie la soluționarea problemelor energetice. Acestor aspecte de însemnătate vitală pentru lumea contemporană le este consacrat și recent tipăritul volum „VIITORUL MĂRILOR ȘI AL OCEANELOR” (coordonatorul seriei Mircea Malița, coordonatorul lucrării Mihai Băcescu), publicat în seria „Probleme globale ale omenirii”, la

Editura Academiei. Lucrarea, structurată pe cinci capitole, urmărește să acopere cit mai bine aria largă de probleme privind valorificarea complexă a potențialului marin. Mai multe studii sînt consacrate problemelor de climatologie, posibilităților de identificare și exploatare a bogatelor resurse energetice și minerale de care dispune oceanul planetar. Alte articole aprofundează aspecte ale căilor de valorificare economică a potențialului piscicol, de dezvoltare a mariculturii etc. O atenție specială se acordă în volum perspectivelor de folosire complexă — energetică, piscicolă, turistică, de tratament — a litoralului românesc a Mării Negre.

Abordare critică

● Lucrarea „ISTORIA ECONOMIEI NEMARXISTE MODERNE” publicată recent în versiune engleză la Budapesta, la editura Akadémiai Kiadó a fost concepută, potrivit afirmației autorului ei prof. Antal Mátyás, de la Uni-

versitatea Karl Marx din Budapesta — ca un instrument menit să înlesnească economiștilor marxiști din țările socialiste dialogul cu economiștii occidentali. Lucrarea continuă o tratare sistematică a unor teorii economice occidentale, moderne, a rolului acestora în istoria gîndirii economice, realizînd totodată o analiză comparativă a economiei marxiste și nemarxiste. Teoriile economice prezentate în evoluția istorică pornesc de la fundamentările făcute de Menger, Jevons și Walras în anii '70 ai deceniului trecut în ce privește teoria prețurilor și a repartiției venitului, ajungînd pînă la modelele neoclasicale ale creșterii în economia capitalistă. Volumul conține aprecieri asupra teoriilor analizate, prezintă interrelațiile dintre ele, propunîndu-și să determine și măsura în care aceste teorii reflectă realitățile din economia capitalistă. A. Mátyás urmărește, deopotrivă, ca prin analiza problemelor reale pe care le ridică teoriile nemarxiste moderne să ofere soluții și răs-

punsuri din perspectiva concepției economice marxiste.

Exportul și dimensiunea întreprinderii industriale

● Cu toate că nu pot fi stabilite corelații perfecte între dimensiunea întreprinderilor și propensiunea lor către export — afirmă J. P. Francois, E. Mathieu și H. Suberchicot în articolul „Les caractéristiques generales des entreprises exportatrices du secteur industriel en France”, inserat în numărul 1666 al revistei „PROBLEMES ECONOMIQUES” — urmărirea celor doi indicatori pe o perioadă mai lungă de timp permite detașarea anumitor regulități semnificative. Astfel, în cazul industriei franceze, analize de tip statistic arată că din cinci întreprinderi exportatoare patru utilizează un personal sub 200 de angajați. În ce privește posibilitățile de penetrare în profunzime pe piețele externe întreprinderile

societate, a dreptății și egalității în drepturi a oamenilor, o societate ale cărei trăsături se deosebesc fundamental de cele ale societății capitaliste.

În publicistica lui Emil Isac o importanță deosebită se acordă relevării necesității istorice a unirii Transilvaniei cu România, demonstrării faptului că destrămarea imperiului dualist austro-ungar a fost pregătită de cauze istorice, obiective, bine determinate. Dominați de imperiul habsburgic, exploatați prin metode care adeseori își mai păstrau caracterul feudal și prin metode pur capitaliste, românii transilvăneni nu puteau să țină pasul cu cerințele progresului realizat pe plan mondial la sfârșitul secolului trecut și începutul secolului al XX-lea; E. Isac sublinia că între progresul economic, politic, social și național există o strânsă legătură: progresul pe tărîm politic, de exemplu, facilitează pe cel economic și național, la rîndul său progresul economic facilitînd pe cel politic și social.

Referindu-se la lipsa de interes pentru progresul poporului român manifestată din partea claselor dominante ale monarhiei dualiste austro-ungare, Emil Isac scria: „Poporul român... nu își avea nici cele mai elementare drepturi politice... „liberalismul” legii de naționalități — platonism ridicol — n-a însemnat niciodată libertate”⁴⁾. Publicistul releva de exemplu un aspect al formalismului așa-zisei legi de naționalităților și anume faptul că aceasta s-a transformat în realitate într-o piedică serioasă în înaintarea în cultură a poporului român. Cultura era supusă capriciilor diferitelor guverne, care luau tot felul de măsuri; ele acordau drepturi culturale și de industrie în funcție de docilitatea minorităților de a se lăsa „maghiarizate”.

E. Isac arăta că un rol deosebit în menținerea românilor la un stadiu mai puțin dezvoltat față de cel al altor popoare ale imperiului l-au avut greutățile pe care românii transilvăneni le-au întâmpinat pe tărîm economic. Poporul român „progresul economic” i-a fost imposibil — subliniază publicistul —, progresul social nu i-a fost asigurat și astfel noi, Românii din Ungaria, n-am fost decît un coeficient de guvernare, am fost „materie brută” în minile unor stăpînitori nemiloși”⁵⁾. Emil Isac a înțeles că politica de oprire națională exercitată asupra românilor, atît de clasele dominante din Austria, cît și de cele din Ungaria, a frînat dezvoltarea forțelor de producție ale Transilvaniei și a relațiilor de producție pe cale capitalistă. Dar nu numai această politică frîna dezvoltarea Transilvaniei, ci și faptul că aceasta era ruptă de cealaltă parte a tărîi de peste Carpați cu care a format întotdeauna un tot economic, către care a gravitat viața sa economică.

Poetul și publicistul român a înțeles că premisele dezvoltării în viitor ale Transilvaniei vor fi create de: a) lichidarea politicii discriminatoare față de întreaga viață social-economică transilvăneană din partea unei puteri străine și, astfel, b) de unirea Transilvaniei cu România, determinată tocmai de unitatea lor națională și economică. Emil Isac demonstra că unirea Transilvaniei cu România apare ca obiectivă chiar dacă statul român, era, totuși, un stat burghez. Dar, și în acest caz, publicistica poetului își păstrează caracterul său anticapitalist. În concepția lui E. Isac, necesară în mod obiectiv, unirea va favoriza dezvoltarea forțelor de producție ale României chiar din punctul de vedere al capitalismului. Nu însă de dragul acestui capitalism dorea publicis-

tul unirea. E. Isac a înțeles că dispariția acelor forțe care frîna dezvoltarea României în toate provinciile sale pe cale mai accelerată capitalistă, va permite industrializarea țării în proporții mai mari față de trecut și aceasta va spori numărul clasei muncitoare, va determina adîncirea contradicțiilor social-economice proprii capitalismului. Clasa muncitoare sporită numeric se va putea organiza mai bine, apoi bucurîndu-se de libertate națională își va putea îndrepta atenția nu mai spre revendicări cu caracter social-economic și politic. Ea va lupta ca clasă în cadrul aceleiași națiuni. Unirea, deci, demonstra Emil Isac, va accelera dezvoltarea României pe cale capitalistă și aceasta va crea condiții mai bune pentru organizarea clasei muncitoare în lupta împotriva claselor exploatoare. Considerînd că Unirea va împinge România în ritmuri mai intense pe calea capitalistă, va cred un proletariat mai puternic, Emil Isac vedea în aceasta maturizarea condițiilor pentru trecerea la socialism.

conf. dr. Toader IONESCU
Cluj-Napoca

¹⁾ Emil Isac, Ideea democratică — Răspuns d-lui Oscar Iaszi, în „Adevărul”, anul XIII, nr. 11 din 17 (23) decembrie 1917.

²⁾ Emil Isac, Vine Iarna, în „Adevărul”, anul XIII, nr. 6 din 12 (25) noiembrie 1917.

³⁾ Emil Isac, Ideea democratică — răspuns d-lui Oscar Iaszi — în „Adevărul”, anul XIII, nr. 11 din 17 (30) decembrie 1917.

⁴⁾ Emil Isac, Alba-Iulia socialiștilor români, în „Adevărul”, anul XIV, nr. 51 din 23 dec. 1918 (5 ianuarie 1919).

⁵⁾ Ibidem.

mari dețin o pondere mai însemnată. Ca o concluzie generală, opinează autorii se poate susține ideea că de la o anumită talie a întreprinderii, de peste 200 de angajați — exporturile se plafonează, creșterea vânzărilor în exterior urmînd a se realiza prin înființarea de filiale pe piețele externe.

Un alt aspect însemnat, se relevă în studiu, privește domeniile prioritare ale exportului. În cazul industriei franceze, pe primul loc se situează bunurile de echipament — care asigură circa o treime din exportul total — ponderea acestui sector în structura pe ramuri a industriei vîndîndu-se însă cu mult inferioară celei pe care o dețin la export.

Prevenirea diseminării armelor nucleare

● Bine cunoscut pentru jînuta științifică a lucrărilor pe care le elaborează, Institutul Internațional de Cercetări în domeniul Păcii (S.I.P.R.I.) pune la îndemna specialiștilor un nou volum, consacrat, de această dată, posibilităților de

prevenire, prin relații și acorduri internaționale, a răspîndirii armelor nucleare: titlul cărții: „INTERNATIONALIZATION TO PREVENT THE SPREAD OF NUCLEAR WEAPONS”. Între altele, lucrarea pornește de la ideea că, în condițiile în care un număr tot mai mare de țări utilizează sau își propun să utilizeze energia nucleară în scopuri pașnice, trebuie concepute și aplicate mijloace tehnice care să prevină diseminarea armelor nucleare. Într-o măsură hotărîtoare, se subliniază în volum, neproliferarea este o problemă politică, iar o cale de reducere a riscurilor nucleare o constituie lărgirea acordurilor internaționale. Prin studiile pe care le înmănunchiază, volumul își propune să analizeze unele probleme economice, politice, tehnice și juridice ale internaționalizării acordurilor privind interzicerea diseminării armelor nucleare, exportul de materiale nucleare, independența energetică și utilizarea puterii nucleare, internaționalizarea ciclului combustibilului nuclear și rolul potențial al organismelor internaționale.

Tendențe în economia belgiană

● Sub titlul „Tendences longues de l'évolution de la production, de l'emploi et de la productivité industriels en Belgique: 1840—1978” publicat în numărul 86 al revistei „CAHIERS ECONOMIQUES DE BRUXELLES”, CHRISTIAN VANDERMOTEN sintetizează rezultatele unei investigații asupra sectorului industrial în Belgia pe o perioadă de mai bine de un secol. Producția industrială belgiană, afirmă autorul, a crescut în perioadă menționată, cu un ritm mediu anual de 2,6%. Dar această evoluție nu a avut un caracter uniform; pot fi, astfel, distinse, pe de o parte, faze de creștere accelerată — perioadele 1842—1873; 1895—1912; 1949—1974 — caracterizate prin ample mutații de structură o pondere sporită revenînd marii industrii în detrimentul industriei mici), o sporire accentuată a forței de muncă ocupate în sectorul marii industrii și evoluția favorabilă a productivității muncii. Pe de altă parte se evi-

FIȘE

dențiază perioade caracterizate printr-o creștere mai lentă — între 1837—1895, perioada interbelică și anii de după 1974 — cărora le sînt specifice reduceri substanțiale ale forței de muncă ocupate în industrie în general.

Un interes particular, opinează C. V., prezintă evoluția utilizării forței de muncă în industrie în funcție de dimensiunea întreprinderilor. Astfel, în perioada 1980—1910 expansiunea industrială nu afectează profesiunile artizanale (acestea din urmă își mențin efectivul de personal în valoare absolută). Pînă spre anul 1930 se detașează clar tendința de sporire a volumului forței de muncă ocupate în marile întreprinderi. În perioada 1930—1970 marea industrie continuă să dețină o poziție dominantă, dar categoria ce rădește un dinamism tot mai accentuat este cea a întreprinderilor mijlocii deținînd un personal între 50 și 200 lucrători.

Cooperarea economică dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate (1)

O TRĂSĂTURĂ a vieții economice internaționale în ultimele decenii o constituie dezvoltarea relațiilor economice dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate, trecerea la forme noi, perfecționate, de realizare a schimburilor reciproce, afirmarea rolului cooperării în producție,

5,8% la export și 24,5% la import în R.P. Bulgaria, 10,6% și 14,3% în R.S. Cehoslovacă, 13,7% și 16,5% în R.D. Germană, 21,8% și 39,8% în R.P. Polonă, 20,4% și 19,5% în R.S. România, 9,2% și 15,7% în R.P. Ungară, 23,1% și 30,5% în U.R.S.S. (Doc. E/1979/62/Add.3). Cifrele din tabelul nr. 1 arată rolul

Tabelul nr. 1

Ponderea țărilor capitaliste în comerțul exterior al unor țări socialiste

— în % —

	R.P.B.	R.S.C.	R.D.G.	R.P.P.	R.S.R.	R.P.U.	U.R.S.S.
1950							
Comerț total	10,4	34,8	27,7	37,6	11,4	32,2	15,5
Export	17,5	5,8	22,7	31,3	26,5	24,8	20,3
1965							
Import	23,3	21,9	25,5	27,4	34,6	28,2	22,8
Export	10,8	18,2	19,7	30,6	33,3	20,3	24,8
1978							
Import	14,8	23,2	25,5	39,9	38,4	29,1	31,9

Sursă : Le commerce international en 1977/1978, G.A.T.T., 1978.

științifică și tehnică, în comercializare și în relațiile financiar-bancare.

Expresie a caracterului accentuat și indivizibil al interdependențelor economice internaționale, dezvoltarea cooperării între țări cu sisteme social-economice și politice diferite — în condiții de egalitate în drepturi și avantaj reciproc — reprezintă în zilele noastre o condiție importantă a desfășurării procesului creșterii economice la scară națională, regională și globală, o cerință imperioasă a dezvoltării echilibrate a economiei mondiale, și, în același timp, un factor al politicii de independență națională, de destindere și pace.

Continuând pe un plan superior o îndelungată tradiție, afirmată îndeosebi în cadrul intereuropean, relațiile comerciale între cele două grupe de țări au cunoscut o dezvoltare marcantă în perioada postbelică. După cum rezultă din studiile publicate în literatura noastră^{*)}, exporturile țărilor socialiste către cele capitaliste dezvoltate au crescut în perioada 1953—1970 de peste 6 ori, iar importurile de aproape 9 ori, ritmul creșterii comerțului dintre cele două grupe de țări devansând atât ritmul exporturilor mondiale, cât și ritmul fiecărei grupe de țări în parte.

În deceniul opt dinamica schimburilor reciproce se accentuează considerabil, valoarea exporturilor crescând în intervalul 1970—1978, potrivit cifrelor GATT, de 4,2 ori, iar a importurilor de 4,8 ori. Ritmul anual maxim s-a înregistrat în prima jumătate a anilor '70 :

^{*)} Al. Puiu, Relațiile economice dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate, 1973.

important al relațiilor comerciale cu țările capitaliste dezvoltate în totalul comerțului exterior al țărilor socialiste.

Aceiași factori care au determinat creșterea volumului comerțului reciproc — imperatiile revoluției tehnico-științifice, afirmarea cursului nou spre destindere în viața internațională, dezvoltarea în ritm înalt a economiilor țărilor socialiste și interesul crescând al firmelor occidentale pentru tranzacții cu partenerii din aceste țări — au determinat transformări calitative majore în fluxurile de schimb, apariția și dezvoltarea în variate forme a cooperării economice internaționale.

Începând cu deceniul șapte, numărul și valoarea acțiunilor de cooperare cresc progresiv înregistrându-se o rată record la începutul anilor '70 (un ritm de creștere a contractelor de cooperare de peste 35% pe an). Conform estimă-

rilor Comisiei Economice O.N.U. pentru Europa (The European Economy in 1979, capitolul 3), cooperarea economică participa în anul trecut cu circa 20% la creșterea totală a volumului relațiilor economice dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate, contribuția la sporirea exportului țărilor socialiste urmînd să ajungă în acest an la 30%.

În ceea ce privește țara noastră circa 1/3 din exporturi și 20% din importuri se realizează în prezent prin acțiuni de cooperare economică internațională : se poate aprecia că schimburile internaționale și cooperarea în producție reprezintă astăzi o necesitate în vederea desfășurării în bune condițiuni a întregii activități economice.

EXTINDEREA colaborării între țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate stă sub semnul noilor condiții în care se realizează procesul creșterii economice în aceste țări, al necesității schimbării modelului tradițional al complementarităților dintre economiile naționale respective. Într-adevăr, politica de dezvoltare economică complexă, pe baza industrializării, promovată de țările socialiste a dus la transformarea radicală a structurii economiilor naționale, la înscrierea acestor țări pe traiectoria unui progres economic susținut. Pentru multe țări socialiste acest proces impune, pe planul strategiei relațiilor economice externe, o orientare durabilă pentru conlucrarea în domenii industriale de vîrf.

Analizînd structura importurilor țărilor socialiste europene din țările capitaliste dezvoltate rezultă că ponderea majoritară revine grupei mașinilor, utilajelor și mijloacelor de transport (38,5% în 1977), produselor chimice (12,2%), altor produse manufacturate (17,4%). Repartizarea pe domenii a sarcinilor de cooperare se prezenta la sfîrșitul anului 1978 astfel : 21,6% în in-

Tabelul nr. 2

Ponderea ramurilor în totalul contractelor de cooperare cu țările capitaliste dezvoltate ale unor țări socialiste

— în % —

Țara	Chimie	Mașini și utilaje	Electro-tehnică și electronică	Mijl. de transport	Meta-lurgie	Ind. ușoară	Alte ramuri
R.P.B.	—	45,5	18,2	9,1	—	27,3	—
R.S.C.	33,3	44,4	11,1	11,1	—	—	—
R.D.G.	14,3	57,2	—	14,3	—	14,3	—
R.P.P.	16,7	27,8	14,9	9,3	7,9	18,6	5,6
R.S.R.	39,3	10,7	10,7	21,4	10,7	7,1	—
R.P.U.	14,5	17,1	32,9	11,8	2,6	17,1	3,9
U.R.S.S.	24,5	19,6	17,0	11,3	7,7	15,1	3,8

Sursă : ECE/TRADE/132 p. 20.

industria chimică, 22,3% în mașini și utilaje, 17,5% în electronică și electrotehnică, 9,6% în echipamente de transport, 8,3% în metalurgie. (vezi ECE /TRADE/132).

Tabelul nr. 2 indică distribuția pe domenii și țări a contractelor care au intrat în eșantionul studiat. Cea mai mare parte a acțiunilor de cooperare sînt realizate, în toate țările din tabel, în ramurile caracterizate printr-o valorificare superioară a factorilor primari de producție, intensive în tehnologie (electrotehnică și electronică, mașini și utilaje, chimie, echipament de transport).

În ceea ce privește țara noastră, din totalul acțiunilor încheiate în perioada 1971—1978, 36,9% sînt în domeniul construcțiilor de mașini și 20,7% în industria chimică.

IMPLICAREA crescîndă a cooperării industriale și tehnico-științifice în procesul reproducției socialiste lărgite își pune amprenta și asupra formelor în care se derulează colaborarea economică dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate, manifestîndu-se tendința trecerii de la forme simple, cu puternic caracter de schimb comercial, la forme moderne de cooperare. Astfel, una din căile tradiționale ale transferului de tehnologie, cesionarea licențelor de producție, se realizează tot mai mult în contextul unor acțiuni complexe de cooperare care implică o conlucrare avansată a partenerilor, atît în activitatea de cercetare științifică (schimb de informații și documentație, asistență tehnică reciprocă), cît și în procesul aplicării și dezvoltării industriale a cunoștințelor tehnice. De exemplu, țara noastră are o bună experiență în fabricarea de produse pe baza documentației și prin cooperare tehnică cu parteneri occidentali: producerea de elicoptere ușoare cu firma SNIAS — Franța, fabricarea de compresoare cu firma Odorice — Italia, subansamble pentru mașini cu Festo Pneumatic — Austria ș.a. U.R.S.S. cooperează cu diferite țări capitaliste în circa 600 de domenii științifice importante, multe din acțiuni fiind continuate prin contracte de coproducție.

În ultimii ani o formă preferată a transferului de tehnologie în relațiile dintre cele două grupe țări a devenit construirea de obiective economice în țările socialiste prin cooperare cu parteneri occidentali (proiectare, construcții, dotare, finanțare, management etc.), creditul străin urmînd a fi rambursat prin produse obținute din obiectivul respectiv sau alte produse naționale. Astfel, de pildă, la mijlocul deceniului opt erau în vigoare 34 de acorduri încheiate de U.R.S.S. cu țări capitaliste dezvoltate (R.F.G., Japonia, Franța, Italia, Finlanda, S.U.A.) privind construirea a peste 50 de mari complexe industriale, cea mai mare parte în domeniul exploatarea resurselor naturale, al construcțiilor de mașini și chimiei, rambursarea participării occidentale realizîndu-se prin livrarea de către partenerul sovietic de gaze naturale, cărbuni, cherestea ș.a. Un acord de cooperare perfectat de Polonia cu Finlanda prevede livrarea de hule din Polonia în contrapartidă pentru participarea unor firme finlandeze cu instalații și alte prestări la acțiuni de cooperare în vederea dezvoltării industriei poloneze de celuloză și hirtie. Recent R.D.G. a încheiat un contract cu parteneri fran-

cezi, pentru realizarea prin cooperare de axe cardanice cu livrarea de produse în Franța în perioada 1981—1989. În ultimul buletin al C.E.E./O.N.U. sînt amintite circa 220 de acțiuni de cooperare bazate pe proiecte de investiții în țările socialiste (U.R.S.S., R.P.U., R.D.G., R.S.România) cu participarea unor firme occidentale mai ales din: Italia, R.F.G., Franța, Austria, Japonia.

Se apreciază că în prezent 20—25% din volumul tranzacțiilor dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate se realizează prin acțiuni bazate pe mecanisme de compensație. Atracția deosebită de care se bucură această formă de cooperare, numită în literatură și „formula românească“, se explică prin caracterul complex al tranzacției care permite „incorporarea“ unor forme mai simple de cooperare

rii sistemului de interdependențe între țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate din Europa, de la o complementaritate de tip manoperă-capital (caracteristică acțiunilor de producție la comandă), la o interconexiune în domenii intensive în tehnologie (în cazul contractelor de coproducție). Totuși, această schimbare este încă lentă, diviziunea muncii între cele două grupe de țări rămînd tributară unor modele anacronice, care nu mai corespund structurii economice și nivelului de dezvoltare atins de majoritatea țărilor socialiste. Acest lucru este ilustrat și de datele din tabelul nr. 3, expresie a unor asimetrii marcate în fluxurile comerciale reciproce.

Deși în perioada avută în vedere s-au

Tabelul nr. 3

Comerțul exterior dintre țările socialiste europene și țările capitaliste dezvoltate cu unele produse în anul 1977

— milioane dolari —

Produsul	Export	Import	Sold
— Produse energetice	8 609	254	+8 355
— Materii prime	3 630	1 364	+2 266
— Produse chimice	1 587	3 481	-1 894
— Metale și produse metalice	2 689	5 329	-2 640
— Mașini	2 395	10 988	-8 593

Sursa: Economic Bulletin for Europe, vol. 31, nr. 1

(cesionarea de licențe, asistența tehnică, producția la comandă), și eliminarea unora din neajunsurile pe care acestea le prezintă (dezechilibrul fluxurilor reciproce de inteligență, preponderența relațiilor de subordonare asupra celor de coordonare ș.a.). Este semnificativ în acest sens faptul că în prezent importul de licențe al multor țări socialiste (R.P.U., R.S.România ș.a.) se realizează în proporție majoritară (din punct de vedere valoric) în cadrul unor acțiuni de cooperare în domeniul instalațiilor complexe și construirii de obiective economice. În același timp, mecanismul de compensare a prestațiilor reciproce caracteristic formulei românești de cooperare atenuează una din restricțiile dezvoltării relațiilor economice dintre cele două grupe de țări și anume dezechilibrul comercial și presiunea pe care acesta o exercită asupra capacității de plată a țărilor socialiste în condițiile neconvertibilității externe a valurilor lor.

ALTA TENDINȚĂ care se manifestă în ultimii ani în relațiile de cooperare dintre cele două grupe de țări este trecerea de la forme de cooperare bazate pe o poziție și un aport inegal al părților (producția la comandă, subproducția), la acțiuni de cooperare în condiții de paritate (coproducția în întreprinderi separate și comune, societăți mixte). Astfel, subcontractarea, una din formele inițiale de cooperare, deține o pondere modestă în eșantionul din 1978 analizat de C.E.E./O.N.U. (3,8%), cu ponderi ceva mai ridicate în R.P.U. și R.P.B. (9,1%). În schimb cooperarea bazată pe specializarea partenerilor în condiții de coproducție reprezintă 45,2%, adică cea mai mare parte din totalul contractelor, avînd ponderi mai ridicate în R.P.B. (63,7%) și U.R.S.S. (57,4%). Această reorientare traduce realitatea modifică-

realizat îmbunătățiri în structura exporturilor țărilor socialiste (vezi tabelul nr. 4), interdependențele dintre cele

Tabelul nr. 4

Structura exporturilor unor țări socialiste europene *) în țările capitaliste dezvoltate

— în % —

Grupa de produse	1963	1978
Produse agricole și alimentare	25,9	8,4
Materii prime	19,7	12,8
Combustibili	19,7	34,9
Produse manufacturate de bază	9,4	17,0
Alte produse manufacturate	11,7	7,8
Mașini și mijloace de transport	7,12	10,1
Produse chimice	5,98	6,6

*) Datele nu se referă la Iugoslavia (1963 și 1978) și Albania (1978).
Sursa: Economic Bulletin for Europe, vol. 31, nr. 1; Al. Pulu, op. cit.

două grupe de țări se realizează încă în mare parte prin relații de tip „vertical“. Astfel în cadrul unor țări socialiste mari exportatoare de produse primare este clară complementaritatea de tip industrie extractivă-industrie prelucrătoare, care s-a accentuat în ultimii ani în condițiile conjuncturii excepționale a combustibililor și materiilor prime. În cazul altor țări, s-au afirmat mai puternic interdependențele în cadrul industriei, dar asimetria continuă să se manifeste pe alt plan: industriei de prelucrare avansată pe de o parte și industriei de bază pe de altă parte.

Ioan POPA

TENDINȚE CONJUNCTURI

Dinamica prețurilor

internationale în luna iunie 1980

PREȚURILE internaționale ale produselor de bază cuprinse în nomenclatorul de export-import al R.S. România au prezentat pe ansamblu o ușoară scădere în iunie a.c. (-0,3%), spre deosebire de luna precedentă când au crescut cu 3,0%.

Prețurile au scăzut, în primul rând, la grupa de combustibili (-0,8%), determinat de diminuarea prețurilor la produse petroliere (-2,0%) ca rezultat al nivelului extrem de redus al cererii și al stocurilor excedentare existente atât la comercianți cit și la consumatori. Prețurile au crescut la cărbuni și coals (+1,3%) sub influența deprecierii dolarului, iar la țigări au rămas practic staționare.

La materii prime și semifabricate industriale, prețurile au prezentat pe ansamblu o mai mare stabilitate (-0,1%), cu toate că au înregistrat o evoluție diferențiată de la o categorie de produse la alta. Pe de o parte, prețurile au scăzut la fibre animale și vegetale (-4,2%), precum și la metale feroase și neferoase (-0,6%). Pe de altă parte, prețurile au crescut la piei brute de bovine (+8,6), cauciuc natural (+2,5), lemn și produse din lemn (+1,3%) și minereuri (+1,2%).

La materii prime și semifabricate (+3%), prețurile au fost o evoluție diferențiată.

Astfel, prețurile au crescut la zahăr (+5,0%) și la animale, carne și produse animaliere (+1,0%), respectiv la produsele pentru care disponibilitățile mondiale sunt relativ limitate. Pe de altă parte, prețurile au scăzut la produsele la care ofertele de pe piața externă sunt excedentare, respectiv la cafea (-5%), cacao (-4%), semințe oleaginoase și grăsimi animale și vegetale (-1,0%) și cereale (-0,1%).

Indicele sintetic I.E.M. — în 1978—1979 și mai-iunie 1980

(1970=100)

Categoria de produse	Anul	Indici anulii	Mai	Iunie
INDICE GENERAL				
	1978	297,7	238,6	241,3
	1979	358,6 ^{a)}	332,9	347,8
	1980		385,9 ^{a)}	384,9 ^{a)}
1. Produse alimentare				
	1978	191,8	190,0	188,9
	1979	225,2	213,6	224,6
	1980		257,3 ^{a)}	258,0 ^{a)}
- cereale	1978	187,7	180,2	193,0
	1979	231,1	217,1	245,0
	1980		235,4	235,3
- sen. oleag. prod. deriv. gras. anim. și veg.	1978	201,6	201,0	204,1
	1979	237,0	235,4	243,8
	1980		265,9	264,9 ^{a)}
- animale, carne și prod. animale	1978	175,5	167,1	165,8
	1979	300,1	159,9	194,3
	1980		217,1 ^{a)}	219,3 ^{a)}
- zahăr, și produse tropicale	1978	228,8	223,7	220,4
	1979	250,0	221,9	239,8
	1980		480,6	483,3 ^{a)}
2. Combustibili				
	1978	442,0	422,7	422,1
	1979	759,7	750,7	812,9
	1980		750,7	812,9
- cărbuni și coals	1978	350,2	333,2	341,8
	1979	405,2	300,0	308,8
	1980		475,0	461,2 ^{a)}
- gaze	1978	548,0	547,0	547,0
	1979	899,3	787,4	815,6
	1980		1620,4	1420,4
- produse petroliere	1978	473,5	452,7	448,3
	1979	1099,6	1067,8	1133,4
	1980		1130,7	1107,9
3. Materii prime				
	1978	211,5	202,8	207,8
	1979	258,8 ^{a)}	254,9	257,6
	1980		278,5 ^{a)}	278,2 ^{a)}
- minereuri	1978	137,1	132,2	132,9
	1979	160,1 ^{a)}	152,4	153,1
	1980		187,4 ^{a)}	189,7 ^{a)}
- metale	1978	202,9	197,2	198,9
	1979	250,8	248,3	250,7
	1980		262,8 ^{a)}	261,1 ^{a)}
- cauciuc	1978	279,2	254,5	277,8
	1979	357,9	368,2	367,6
	1980		376,6	385,9
- lemn și produse din lemn	1978	249,9	233,6	247,1
	1979	304,4	280,1	293,9
	1980		363,9 ^{a)}	368,8 ^{a)}
- fibre anim. și veg.	1978	215,1	211,3	214,2
	1979	232,1	226,1	229,7
	1980		265,6 ^{a)}	254,5 ^{a)}
- piel	1978	247,7	216,6	228,0
	1979	389,7	492,7	432,9
	1980		173,9	188,9

a) Date provizorii pentru: fier-mangan, fier-siliciu oțel general, tablă grosă, gaze subțire, sârmă neagră, țevi din oțel laminată de cupru, minereu de fier, cromită, gaze de mangan, huliță, coals de furnal, țigări, gazele de rășinoase, ocluzor, hârtie, țuță, ziere, aliat de rize, vite vii, porci vii, sunică, picnic, ouă.

Sectorul de conjunctură internațională și marketing — I.E.M.

Programe de dezvoltare

Pakistan — reorientarea priorităților

ECONOMIA Pakistanului se dezvoltă în prezent în jaloarele planului cincinal pentru perioada 1979—1983 care pune accentul pe dezvoltarea agricolă și sporirea contribuției sectorului particular în principal în procesul dezvoltării industriale. Planul prevede un ritm de creștere anual de 7,2 la sută pentru P.I.B., de 10 la sută pentru industrie și 6 la sută pentru agricultură. Din cadrul cheltuielilor alocate dezvoltării (de 39,5 miliarde rupii) aproximativ 80 la sută sunt destinate creșterii capacităților de producție, iar restul modernizării fondurilor fixe, astfel încât să se majoreze în final contribuția industriei prelucrătoare la P.N.B., de la 15,9 la sută la 18,4 la sută în 1983, ritmul creșterii ramurii prelucrătoare pe perioada planului fiind stabilit la 12,5 la sută.

Dat fiind datorii externe ridicate ale țării, guvernul a trecut de la un program de proiecte constituitoare la o redimensionare a cheltuielilor de dezvoltare. În agricultură s-a renunțat la construirea unor obiective multifuncționale (rețea de irigații, proiecte în electricitate) către un program care vizează primordial sporirea randamentului la hectar prin consum intens de îngrășăminte, intensificarea lucrărilor de mecanizare. În industrie, plecând de la măsurile de protecție a industriei naționale (scutiri fiscale, reduceri de taxe vamale, liberalizare la import) guvernul a trecut la aplicarea unor proiecte pentru stimularea industriei miniere (exploatarea zăcămintelor de cupru, de caolin, minereurilor de fier etc.) și intensificarea prospecțiunilor petroliere — pentru acest domeniu de pildă alocându-se 10 la sută din investițiile industriale ale planului 1979—83.

În programul de investiții industriale pe perioada planului cincinal (4,4 mrd. dolari) industria chimică beneficiază de ponderea majoritară urmată de industria textilă, alimentară, a cimentului și minereurilor nemetalifere precum și industria constructoare de mașini. Printre principalele proiecte figurează construcția unei oțelării la Karachi care va produce coals, uzina siderurgică de la Tatila, o fabrică de autocamioane, o linie de montaj pentru tractoare, câteva fabrici de zahăr și de ciment, un complex de îngrășăminte, câteva termocentrale și prima instalație pentru fibre poliesterice.

Relațiile de colaborare dintre Pakistan și România au marcat o serie de rezultate pozitive, având la bază acorduri comerciale și de cooperare economică. Un loc important în cadrul schimburilor revine livrărilor românești de mașini și utilaje complexe destinate concretizării unor obiective construite în cooperare (rafinăria de la Karachi) precum și livrările românești de produse chimice, iar importurile constând cu precădere din produse tradiționale ale acestei țări.

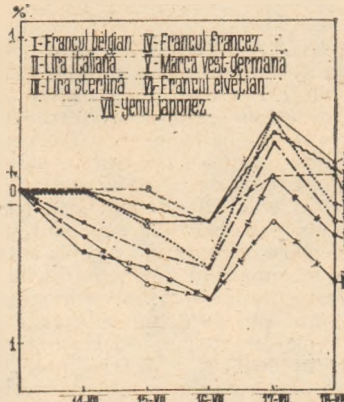
Lucian PRICOP

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SAPTAMINA 14—19 IULIE 1980 dolarul S.U.A. a avut o ușoară tendință de depreciere față de ansamblul valurilor occidentale într-o piață care a fost caracterizată printr-un calm relativ, manifestat și în amplitudinea restrânsă a oscilațiilor cursurilor de schimb.

Acastă evoluție a fost influențată de datele referitoare la P.N.B. în S.U.A. pentru al doilea trimestru, care a înregistrat o scădere de 9,1%—1,7%, precum și de creșterea inflației cu 10% în termeni anuali. De asemenea, o influență este datorată procesului de generalizare al nivelului de 11,2% p.a. al dobinzilor preferențiale „prime-rate” adoptat de alte bănci, fapt care a dus la continuarea procesului de scădere a dobinzilor pe piața internă din S.U.A.

Lira sterlină a avut o ușoară tendință de depreciere față de dolarul S.U.A. profitând și de reducerea de aproape 1% a ratei inflației înregistrate în Marea Britanie care se situează acum în termeni anuali la circa 21%. La închiderea, lira cota la circa 2,3763 dolari/liră. Francul elvețian a avut o evoluție mai sinuoasă, atingând un nivel minim de circa 1,6123 situat cu circa 0,7% sub cursul de referință de 1,600 franci/l dolar. La închidere, francul a redus puțin din terenul cedat și a cota cu numai 0,2% sub cursul precedent, la circa 1,6050 franci/l dolar S.U.A. Marca vest-germană a înregistrat o mișcare mai restrânsă ca amplitudine și după un minim de 1,7480 mărci/l dolar a terminat la circa 1,7430 mărci/l dolar, cu circa 0,2% sub

Evoluția principalelor valuri occidentale în raport cu dolarul S.U.A. în săptămâna 14—19 iulie 1980, luându-se ca bază cursul din 11 iulie 1980

nivelul săptămânii precedente. Francul belgian a avut un moment de depreciere de circa 0,5% peste cursul de referință la circa 27,80 franci/l dolar după care a recăzut ușor terminând intervalul la circa 27,92 franci/l dolar (+0,2%). Francul francez a înregistrat în final un ușor recul față de nivelul de referință, cotind la închiderea la circa 4,0480 franci/l dolar S.U.A. Lira italiană a atins un maxim de circa 827,30 lire pentru un dolar și a reușit ca la închiderea de 830 lire/l dolar să se situeze peste nivelul de referință. Yenul japonez a avut o tendință constant descendentă și a înregistrat un minim al intervalului de circa 219,35 yeni/l dolar (depreciere de circa 0,7%).

Dobinzile la eurodepozite la șase luni în dolari și mărci vest-germane au continuat să înregistreze o scădere lentă, situându-se la circa 9,4375% și, respectiv, 8,625%, în timp ce eurofranci elvețieni la aceeași perioadă, s-au negociat la circa 5,375%.

Piața aurului a avut o tendință marcată de scădere a prețului metalului galben care a atins la ultimul fixing al intervalului la Londra nivelul minim de 610 dolari/uncie înregistrat în săptămâna prezentată.

Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

OMENIREA DISPUNE DE MIJLOACELE NECESARE PENTRU A LICHIDA SUBDEZVOLTAREA

PE MĂSURA înaintării în timp se intensifică și se coordonează eforturile de clarificare a obiectivelor și căilor de realizare a noii ordini economice internaționale. Promotori, dar și adversari ai noii ordini, toți depun eforturi sporite mai ales acum, în a-

propierea sesiunii O.N.U. din toamnă, tificarea carențelor pentru prefigurarea nui viitoare, alții pentru a dovedi că actuala ordine nu și-a trăit traiul și pentru a minimiza șansele înlocuirii ei.

Una din manifestările internaționale de prestigiu pe această temă a fost aceea care s-a ținut de curind la **Dubrovnik** (vezi rubrica Curier din nr. 29 din 18 iulie 1980), consacrată problemelor financiare ale noii ordini economice internaționale.

O situație absurdă și primejdioasă

DISCUȚIILE au scos în relief una din cele mai tulburătoare contradicții ale lumii contemporane. S-a arătat că pentru prima oară în istoria umanității, menținând pacea, noi dispunem, colectiv vorbind, de mijloacele necesare pentru asigurarea supra-vieuirii și chiar a prosperității majorității populației globului aflate acum în suferință, pentru promovarea adevăratei dezvoltări, pentru a da fiecărei ființe umane posibilitatea de a-și pune în valoare energia creatoare. Cu toate acestea, lipsurile cresc, mecanismele se dereglează omenirea trăiește în criză.

„Criza globală din sistemul global al relațiilor economice“, așa cum a fost caracterizată actuala criză structurală a economiei mondiale, se manifestă atât la nivelul țărilor luate individual, cât și la acela al relațiilor economice internaționale. Această criză a avut drept consecință pe plan financiar apariția unei situații absurde și, cu timpul, primejdioase: există resurse financiare enorme care circulă permanent în lume și care nu sunt utilizate nici în țările dezvoltate și nici în cele în curs de dezvoltare. În aceste condiții, fondurile destinate finanțării dezvoltării sunt tot mai puțin adecvate ca volum, iar calitatea finanțării se înrăutățește. S-a considerat că această situație se datorește faptului că o parte crescândă din resursele financiare se eschivează de la investițiile pentru dezvoltare și iau drumul spre operațiile speculative, fenomen oarecum de înțeles în condițiile inflației generalizate din lumea capitalistă.

Ca urmare, decalajele dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare au continuat să crească, deși convingerea unanimă este că internaționalizarea schimburilor aprofundează interdependența dintre toate economiile din lume și că interesul major al țărilor dezvoltate nu mai este acum acela de a menține subdezvoltarea, ci mai curînd acela de a avea drept parteneri țări ieșite din stadiul rămînerii în urmă din punct de vedere economic. „Istoria dezvoltării economice mondiale arată că de industrializarea regiunilor rămase în urmă beneficiază țările dezvoltate și depinde expansiunea comerțului mondial. Prosperitatea economică a lumii nu poate fi construită pe sărăcia a trei pătrimi din populație“ (Li Baohua, președintele Băncii Chinei).

Această situație este fără ieșire — au subliniat numeroși participanți la reuniunea de la Dubrovnik — atîta vreme cît se mai aplică vechile și perimatele metode ale economiei de piață. „Piața nu este nici un panaceu și nici un mecanism care să se autosatisfacă. Pe timpuri se afirma că logica pieței este invulnerabilă și se presupunea că piața monetară, a capitalurilor, a factorilor de producție și a mărfurilor se articulează spontan pentru a da cele mai bune rezultate posibile. Oligopolurile și grupările economice și financiare au zdruncinat această certitudine calmă“ (Fr. Perroux, directorul Institutului de studii matematice și economice aplicate din Paris).

Numeroase forțe politice, îndeosebi țările în curs de dezvoltare, impun astăzi revizuirea ortodoxiilor. Este necesar să se creeze un nou sistem economic internațional cît mai curînd posibil, adică înainte ca degradarea sistemului actual, datorită incapacității mecanismelor existente de a face față problemelor lumii contemporane, să ducă la o accentuare și mai mare a crizei. la o „antidezvoltare“ în locul dezvoltării.

Necesitatea imperioasă a unui program de acțiune

PORNIND de la aceste considerente, majoritatea participanților la Conferință au ajuns la concluzia necesității de a se elabora un program de acțiune, orientat spre realizarea principiilor și obiectivelor noii ordini economice internaționale și care să prevadă în principal:

1) **Restructurarea economiei mondiale**, în vederea creării condițiilor pentru realizarea unei activități coordonate a tuturor membrilor comunității internaționale în spirit de egalitate și interes mutual, a accelerării dezvoltării economice a țărilor rămase în urmă și a eliminării inegalității generatoare de dependență în toate formele de cooperare economică: producție, comerț, finanțare, transfer de tehnologie, informație.

2) **Aplicarea pe o bază globală și universală a principiilor interdependenței și solidarității internaționale**; aceasta presupune utilizarea crescîndă a potențialului țărilor dezvoltate, în prezent subutilizat, și totodată, întărirea politicii de întraajutorare a țărilor în curs de dezvoltare.

3) **Crearea unui nou sistem monetar internațional și a unei noi politici monetare**, care să faciliteze creșterea volumului de resurse pentru finanțarea dezvoltării și liberalizarea condițiilor în care se acordă aceste resurse. „În prezent există cel mai fantastic ritm de inflație mondială combinată cu o profundă recesiune economică“, deși nu au existat niciodată atîția experți monetari și bancari și atîtea reuniuni internaționale de specialitate, afirma (autocritic?) cunoscutul economist american, re-devenit belgian, Robert Triffin.

Noul sistem monetar internațional va trebui să îndeplinească nu numai o funcție de sprijinire a dezvoltării economice, ci și una de stabilizare a condițiilor economice și monetare (se știe că cel mai grav atinse de riscul valutar sînt țările în curs de dezvoltare), de creare a unei noi diviziuni internaționale a muncii, de realizare a egalității între state, astfel încît să înceteze situarea țărilor în curs de dezvoltare la periferia sistemului, așa cum a fost cazul cu sistemul monetar internațional de la Bretton Woods. „Acest sistem a conceput lumea în două sfere principale: de o parte S.U.A. și de altă parte Europa și Japonia... Lumea a treia s-a aflat în afara acestui cadru conceptual; ea nu exista decît ca o anexă a unuia sau altuia dintre blocuri“ (D. N. Ndegwa, guvernatorul Băncii centrale a Kenyei).

Totodată, noul sistem va trebui să restrîngă monopolul dolarului și al altor câteva monede naționale ca mijloace de plată internațională, prin întărirea rolului drepturilor speciale de trageră (D.S.T.), eventual și al unității de cont europene (E.C.U.).

4) **Restructurarea rezervelor de mijloace de plată internaționale**, a căror creștere nu va mai trebui să se bazeze pe creșterea necorelată și necontrolată a circulației internaționale a unor monede naționale și într-o măsură coplesitoare a dolarului S.U.A., ci pe D.S.T. în condițiile unei formule noi, mai drepte, de repartizare a emisiunilor de D.S.T.

5) **Legarea D.S.T. de finanțarea dezvoltării**, în condițiile care ar urma să fie stabilite. Această legare ar spori posibilitățile de finanțare și ar putea în cele din urmă să fie atrăgătoare nu numai pentru țările în curs de dezvoltare, ci și pentru cele dezvoltate, stimulîndu-le activitatea economică.

6) **Finanțarea internațională a dezvoltării economice** trebuie să aibă ca obiective reducerea treptată a decalajelor economice dintre țări și dezvoltarea mai echilibrată a economiei mondiale. Principalele direcții de acțiune vor trebui să fie, după opinia unor participanți, următoarele (în ordinea priorităților): rezolvarea problemei alimentare, aprovizionarea cu energie, transporturile și industria.

Întrucît prețul petrolului în continuă creștere constituie în numeroase cazuri principala cauză a deficitelor balantei de plăți, s-a considerat necesar să se creeze un mecanism special de cooperare între țările în curs de dezvoltare importatoare de petrol și țările O.P.E.C.

7) Din punct de vedere **instituțional**, o parte din participanții la discuții au considerat necesar ca actualul cadru să fie mult lărgit prin înființarea unui Fond mondial al dezvoltării, a unui Fond special O.P.E.C. ca agenție internațională de cooperare financiară și de asistență, a unui Fond de finanțare a impor-

Opțiuni și reorientări în dezvoltare

FRANȚA — PRIORITĂȚI PÎNĂ ÎN 1985

COMISARIATUL general al Planului din Franța, care pregătește în prezent proiectul Planului pentru perioada 1981—1985 (ce urmează a fi supus spre aprobare Adunării Naționale în toamna acestui an) a realizat în acest sens 27 scenarii privind evoluția economiei pînă în anul 1985, atenția principală fiind îndreptată de această dată către coordonarea și coroborarea măsurilor vizînd reducerea somajului.

Variantele proiectului de plan au în vedere cîteva principii de bază, printre care :

- Acordarea unui rol esențial investițiilor în sectorul industrial, în comparație cu serviciile și necesitatea creșterii sprijinului financiar din partea statului pentru industrie. Această orientare, total opusă celei inițiale care prevedea dezvoltarea prioritară a serviciilor, este considerată necesară în prezenți pentru menținerea unui nivel de trai ridicat, pentru creșterea exporturilor în vederea asigurării independenței economice amenințată în prezent de majorarea facturii petroliere

Proiectul de plan se pronunță pentru stimularea inovațiilor, reforma sistemului

de pregătire a cadrelor, legătura între cercetare și producție, creșterea capacității investițiilor. Investițiile vor trebui să se îndrepte cu prioritate către sectoarele de vîrf aflate în plin progres tehnic, de natură să stimuleze crearea de noi locuri de muncă și întărirea poziției Franței în comerțul internațional față de celelalte țări, industrializate, precum și față de țările în curs de dezvoltare mai avansate.

Pentru asigurarea acestor investiții, studiile optează în favoarea creșterii capacității de autofinanțare a întreprinderilor industriale — care este, în prezent, depășită de situația din alte țări industrializate — precum și pentru stimularea orientării de fonduri către sectorul industrial în raport cu alte sectoare ale vieții economice.

Tot în contextul preocupărilor de dezvoltare industrială, în cadrul propunerilor se sugerează că locuri de muncă ar putea fi create și pe calea unui interes mai mare acordat industriilor de reciclare a materiilor prime secundare.

- Utilizarea mai eficientă a pîrghiei impozitelor prin creșterea impozitelor

indirecte, în special referitoare la consumul energetic.

- Stimularea diferențiată a serviciilor, proiectul de plan propunînd, de exemplu, menținerea la un nivel ridicat a cheltuielilor pentru sănătate — cu impact direct asupra utilizării eficiente a forței de muncă — și în schimb reducerea altor cheltuieli cu caracter social, fără implicații asupra producției.

- Reducerea duratei timpului de muncă, problemă asupra căreia nu au fost luate încă decizii și care va trebui să fie coroborată cu creșterea puterii de cumpărare a populației și cu menținerea la un nivel acceptabil, fără majorări, a cheltuielilor publice destinate dezvoltării economice.

Autorii acestui studiu nu pot, încă, să precizeze în ce măsură toate previziunile sînt realizabile sau dacă ele vor avea pe deplin efectul scontat asupra reducerii șomajului. O primă concluzie, însă, permite să se sublinieze rolul important ce trebuie să revină statului în stimularea planificării la nivelul economiei naționale.

Em. S.

→
tului de echipamente, de dezvoltare a agriculturii, de finanțare a dezvoltării științei și tehnologiei.

Resursele potențiale pentru activarea finanțării dezvoltării prin aceste fonduri ar putea fi asigurate de țările industrializate, care în prezent cheltuiesc circa 500 miliarde dolari anual pentru cursa înarmărilor și în același timp pierd aproximativ aceeași sumă ca diferență între produsul social potențial și cel realizat în urma stagflației, precum și de țările O.P.E.C. prin reciclarea excedentelor lor de petrodolari.

S-a apreciat, de asemenea, că organismele financiare internaționale, cum ar fi F.M.I. și B.I.R.D., ar trebui să activeze mai mult în sensul acoperirii nevoilor dezvoltării economice.

Alți participanți s-au pronunțat pentru o regionalizare a finanțării dezvoltării, considerînd că organismele cu vocație mondială n-ar putea cuprinde în bune condiții întreaga problemă, atît de variată, a economiei țărilor în curs de dezvoltare.

În sfîrșit, unii participanți s-au opus ideii de creare a unor noi organisme de finanțare a dezvoltării care, după părerea lor, n-ar face decît să sporească birocratismul.

8) S-a emis ideea creării unei forme de sistem fiscal internațional în sprijinul dezvoltării, cum ar fi acela menit să asigure procurarea celor 0,7 la sută din produsul național brut pe care țările dezvoltate s-au angajat să le verse în favoarea țărilor în curs de dezvoltare sub formă de ajutor oficial și care n-au fost vărsate pînă acum decît parțial (vezi pag. 31).

9) Potrivit opiniei generale, **capitalul particular** va continua să aibă, prin intermediul piețelor financiare occidentale, un rol de bază în finanțarea dezvoltării, deși este posibil ca băncile comerciale să participe mai puțin la această finanțare decît în anii '70, ca urmare a îndatorării ridicate a țărilor în curs de dezvoltare.

Finanțarea dezvoltării va trebui să aibă în continuare, după unele păreri, un caracter mixt, public și particular, în ce privește atît obiectivele, cît și resursele. Întrucît aportul capitalului particular este încă necesar pentru completarea celorlalte resurse ale activității de finanțare a dezvoltării, s-a apreciat că trebuie găsite căi și mijloace suplimentare pentru acoperirea riscurilor acestei finanțări și pentru îmbunătățirea condițiilor de acordare a împrumuturilor prin piețele de capital.

Obiectivul final, după alte păreri, va trebui totuși să fie reducerea treptată a ponderii finanțării în condiții comerciale și creșterea concomitentă a finanțării necomerciale (subvenționate) a țărilor în curs de dezvoltare, articularea ei mai bună pe țări în funcție de programele de dezvoltare. S-a considerat că rolul finanțării în condiții comerciale ar putea rămîne important în

cazul țărilor mai dezvoltate, precum și al unor forme de operații de import-export.

10) Numeroși participanți s-au pronunțat pentru o **refinanțare mai eficientă și mai ieftină** a datoriilor contractate de țările în curs de dezvoltare. S-a arătat în această privință că în prezent transferul de capital din țările în curs de dezvoltare spre țările dezvoltate, sub forma serviciului datoriei externe, este mai mare decît intrările de capital în țările în curs de dezvoltare.

11) Au existat, de asemenea, numeroase opinii și sugestii în favoarea **intensificării relațiilor economice** bi și multilaterale dintre țările în curs de dezvoltare, inclusiv pe plan financiar și bancar. Țările, mari sau mici — spunea Li Baohua — trebuie să coopereze între ele. Aceasta este adevărat în ce privește relațiile dintre țările în curs de dezvoltare, aceasta este adevărat, de asemenea, în ce privește relațiile dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate.

Numeroase propuneri prezentate la Dubrovnik reflectă tezele susținute de România în cadrul diferitelor manifestări anterioare consacrate dezvoltării. Dealtfel, o serie de conlocuțori au recunoscut în ideile și acțiunile promovate de România, cu deosebire de președintele Nicolae Ceaușescu, o contribuție de seamă la pregătirea noii strategii internaționale a dezvoltării în cadrul noii ordini economice mondiale.

Participanții din România la Conferință au subliniat în referențele lor că România militează pentru o Cartă a Națiunilor Unite cu privire la principiile noi ale raporturilor internaționale, care să stea la baza cooperării economice dintre națiuni, în condiții de deplină egalitate și echitate. S-a arătat că, în vederea lichidării subdezvoltării, România situează pe prim plan efortul propriu și că a reprezentat ea însăși un exemplu în această privință. Țara noastră promovează, totodată, colaborarea, inclusiv în domeniul financiar, între toate țările în curs de dezvoltare. Dealtfel, unul din referatele susținute la Dubrovnik a avut ca temă cooperarea bilaterală a României cu țările în curs de dezvoltare.

S-a mai arătat că România a propus elaborarea unui program multilateral și de lungă durată de sprijinire a eforturilor depuse de țările rămase în urmă, program la care țările avansate să-și aducă contribuția.

Din dezbateri s-a putut desprinde cu claritate concluzia că cu cît se vor cristaliza mai repede și mai bine ideile și mecanismele noii ordini și în domeniul financiar-monetar internațional, cu atît omenirea va putea progresa mai repede.

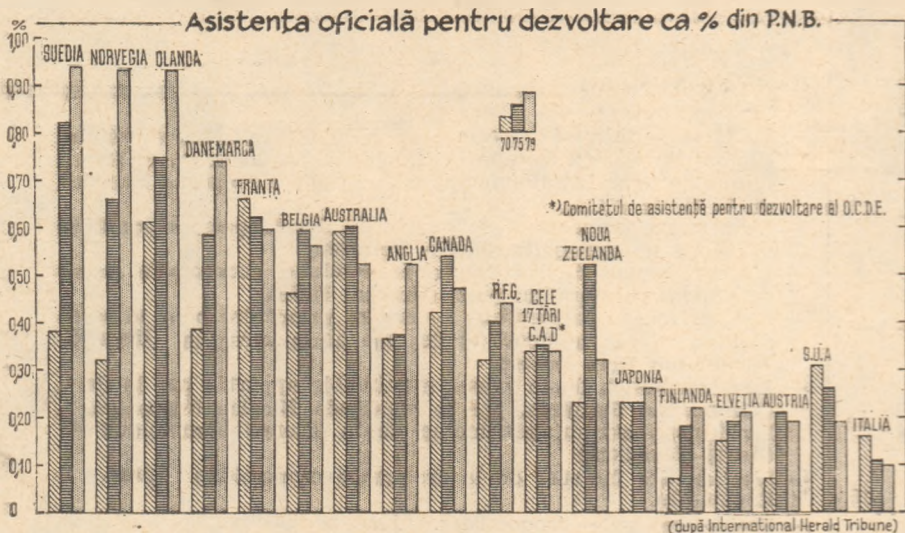
dr. Costin C. KIRIȚESCU

Evoluția asistenței oficiale pentru dezvoltare

DEȘI A SPORIT anul trecut cu 2% în termeni reali, volumul asistenței oficiale pentru dezvoltare acordate țărilor în curs de dezvoltare de 7 state industrializate din Occident rămâne încă într-o măsură considerabilă sub nivelul de 0,7% din produsul lor național brut, asumat în cadrul O.C.D.E. Așa cum rezultă din graficul de mai jos, cota asistenței oficiale pentru dezvoltare a fost anul trecut pe ansam-

blul celor 17 țări de 0,34% din P.N.B., ajungând însă la 0,94% în cazul Suediei și 0,93% în cel al Olandei și Norvegiei. S.U.A., care din punct de vedere al volumului absolut al asistenței reprezintă cel mai mare contribuabil din cadrul O.C.D.E., au înregistrat anul trecut cel mai scăzut nivel relativ din istoria lor (0,19%).

De aceea studiul „Perspective economice mondiale” elaborat recent de F.M.I. cheamă la intensificarea eforturilor pentru sporirea volumului asistenței oficiale, în special către țările cel mai puțin dezvoltate, lipsite de acces la piețele particulare de capital.

R. P. D. Coreeană: dezvoltarea industriei locale

ÎN BAZA politicii de dezvoltare a industriei locale — inaugurată în anul 1958 atât pentru ameliorarea aprovizionării populației cu bunuri de larg consum și utilizarea mai deplină a resurselor locale de materii prime și forță de muncă, cât și pentru degrevarea industriei republicane (mai ales în domeniul industriei ușoare) — această ramură ocupă un loc important în economia R.P.D. Coreene.

În decursul perioadei scurse de atunci, deși mai multe sute dintre uni-

tățile sale — de dimensiuni mari și de importanță națională — au trecut în subordonarea republicană, industria locală și-a sporit de câteva ori producția. Se prevede că în cursul celui de-al doilea plan cincinal, ponderea sa în producția națională a diferitelor produse de larg consum să ajungă la peste 60%.

În vederea asigurării progresului continuu al industriei locale, în aproape toate provinciile R.P.D. Coreene au fost create centre de producție a articolelor chimice de bază (sodă caustică, acid clorhidric ș.a.) și a pieselor de schimb, iar în fiecare an (la 7 iunie, când se serbează ziua industriei locale) în orașele-capitală de provincie se organizează expoziții ale producției acestei ramuri și se procedează la un larg schimb de experiență.

Poziție împotriva protecționismului

CONSILIUL ministerial al Asociației europene a liberului schimb (E.F.T.A.), cuprinzând: Suedia, Norvegia, Finlanda, Islanda, Elveția, Austria și Portugalia, care s-a întrunit în prima jumătate a lunii iunie în Suedia pentru a aniversa două decenii de la înființarea acestei organizații și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu nivelul înalt al inflației, cu nesiguranța crescândă privind livrările de energie pe piața mondială și prețul acesteia, precum și în

legătură cu problema echilibrării balanțelor de plăți.

În comunicatul dat la încheierea reuniunii se precizează că creșterea economică foarte lentă, corelată cu un nivel ridicat al șomajului în țările O.C.D.E., luate în ansamblu, duce la un risc crescut de protecționism. Pentru a se evita un asemenea risc, miniștrii participanți au făcut apel la întărirea cooperării internaționale în cadrul unui sistem de comerț mondial cu caracter deschis și au declarat că țările E.F.T.A. sunt pregătite să participe la o nouă serie de negocieri economice globale în cadrul Organizației Națiunilor Unite, cu condiția ca astfel de negocieri să fie duse pe baza unor strategii realiste.

Program de studii de viitorologie

DUPĂ cum informează revista **La Recherche**, studiul de viitorologie pe termen lung, lansat de Comunitatea Economică Europeană în anul 1974, a căpătat forma unui program denumit F.A.S.T. („Forecasting and Assessment in the Field of Science and Technology”). Urmind a fi pus în practică în acest an, programul este dotat cu un fond de circa 10 milioane de franci francezi.

Obiectivul programului F.A.S.T. este de a „pune în lumină” perspective, probleme și conflicte potențiale susceptibile să afecteze dezvoltarea pe termen lung a C.E.E., precum și de a elabora propuneri de orientări alternative în domeniul cercetării și dezvoltării tehnologice. Mai precis, F.A.S.T. urmează să treacă în revistă într-o primă etapă (până în iulie 1982) acțiunile de cercetare-dezvoltare tehnologică, ce ar putea influența direct sau indirect utilizarea forței de muncă, în perspectiva creșterii rolului informaticii și al progresului științelor biologice în dezvoltarea economico-socială, acesta din urmă fiind considerat drept sursa unor mutații majore în următorii 30 de ani. Programul de cercetare (cu excepția anumitor studii) va fi realizat de echipe aparținând țărilor care fac parte din C.E.E.

Japonia — reducerea dependenței de petrol

ÎN CADRUL programului de dezvoltare a surselor alternative de energie guvernul japonez are în vedere ca obiective, pentru următorii zece ani, reducerea la 50% a necesarului de petrol utilizat în scopuri energetice (față de 75% cât reprezenta în bilanșa energetică în 1977), precum și aprofundarea cercetărilor privind energia geotermică, nucleară, eoliană, energia mareelor și utilizarea cărbunelui.

Într-o primă etapă eforturile vor fi îndreptate cu precădere către folosirea energiei nucleare, a cărbunelui și a gazului natural lichefiat. Până în 1985 vor intra în funcțiune 14 centrale nucleare, ceea ce ridică la 35 numărul total al acestora, dublându-se astfel puterea instalată, la 30 000 MW.

În ce privește utilizarea cărbunelui, guvernul nipon acordă atenție deosebită lichefierii și gazeificării acestuia, iar oină în momentul obținerii de rezultate cu aplicabilitate practică strategia niponă are în vedere, dat fiind condițiile dificile de exploatare în țară, creșterea importurilor de cărbune. În 1990 în bilanșa energetică a țării energia nucleară va reprezenta 10,9%, cărbunele 17,6% iar gazul natural 9%, față de 19,7% cât reprezentau toate aceste surse la un loc în 1977.

Referitor la sursele neconvenționale, până în 1995 se prevede darea în exploatare a 20 de centrale geotermice, cu o putere de 7 000 MW.

Revista ECONOMICA

Editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 30 din 25 iulie 1980

- Mesajul adresat tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. 1

15 ani de la Congresul al IX-lea al P.C.R.

- Anvergura economică și socială a dezvoltării echilibrate în profil teritorial (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Sporirea eficienței economice, coordonată esențială a politicii partidului (Decebal Urdea) 6

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Cerințe ale realizării sarcinilor de plan. Repararea în condiții optime a fondurilor fixe (Aureliu Ionescu, Gheorghe Păun) 8
- Bilanțurile energetice și economisirea energiei (V. Boescu, I. Țintea) 10
- Maximă concentrare pentru finalizarea recoltării grului (M. Savu) 12
- Cerințele agriculturii — criteriu prioritar în tipizarea tractoarelor și mașinilor agricole (Hera C. Bucur, Ion Hera Bucur) 13
- Prognoza în fundamentarea planului la nivel de întreprindere (Constantin Tudose) 15

CONDUCERE — ORGANIZARE

- Adunările generale ale oamenilor muncii. Concentrarea eforturilor asupra realizării tuturor indicatorilor de plan (Dan Condrea) 17

TEORII-IDEI

- Contribuția de inestimabilă valoare adusă de Partidul Comunist Român, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la îmbogățirea patrimoniului științei economice (I) (Aurel Negucioiu) 19
- Acțiunea factorilor creșterii economice (II) (prof. I. Rachmuth) 21
- Legile economice în socialism (Nită Dobrotă) 23
- Școli ● curente ● economiști. Perspectiva socialistă a țării în concepția unor gânditori transilvăneni (conf. dr. Toader Ionescu) 24

ECONOMIE MONDIALĂ

- Cooperarea economică dintre țările socialiste și cele capitaliste dezvoltate (I) (Ioan Popa) 26
- Omenirea dispune de mijloacele necesare pentru a lichida subdezvoltarea (dr. Costin C. Kirițescu) 29
- Opțiuni și reorientări în dezvoltare. Franța — priorități pînă în 1985 (Em. S) 30
- Mondorama 31

În SUPLEMENTUL numărului : curier economico-legislativ.

IN THIS ISSUE

- The Message addressed to comrade Nicolae Ceaușescu, secretary general of the Romanian Communist Party, president of the Socialist Republic of Romania, by the Executive Political Committee of the C. C. of the R.C.P. 1
- The economic and social amplitude of the balanced territorial development (Barbu Gh. Petrescu) 4
- Economic efficiency upgrowing — essential coordinate of the policy of the party (Decebal Urdea) 6
- The agriculture needs — essential for making standard tractors and agricultural machinery (Hera C. Bucur, Ion Hera Bucur) 13
- The invaluable contribution brought by the Romanian Communist Party, by comrade Nicolae Ceaușescu, to enriching the inheritance of the economic science (I) (Aurel Negucioiu) 19
- The action of the economic growth factors (Prof. I. Rachmuth) 21
- Schools—trends—economists. The socialist outlook of the country in the view of some Transylvanian thinkers (Reader Dr. Toader Ionescu) 24
- Mankind has the necessary resources to do away with underdevelopment (Dr. Costin C. Kirițescu) 29

DANS LE NUMERO

- Le Message adressé au camarade Nicolae Ceaușescu secrétaire général du Parti Communiste Roumain, président de la République Socialiste de Roumanie, par le Comité Politique Exécutif du C. C. du P.C.R. 1
- L'envergure économique et sociale du développement équilibré en profile territorial (Barbu Gh. Petrescu) 4
- L'accroissement de l'efficience économique, coordonnée essentielle de la politique du parti (Decebal Urdea) 6
- Les besoins de l'agriculture — critère prioritaire pour la standardisation des tracteurs et des machines agricoles (Hera C. Bucur, Ion Hera Bucur) 13
- La contribution d'une valeur inestimable apportée par le Parti Communiste Roumain, par le camarade Nicolae Ceaușescu, à l'enrichissement du patrimoine de la science économique (I) (Aurel Negucioiu) 19
- L'action des facteurs de la croissance économique (prof. I. Rachmuth) 21
- Ecoles—courants—économistes. La perspective socialiste du pays dans la conception de quelques penseurs transylvains (maître de conférences dr. Toader Ionescu) 24
- L'humanité dispose des moyens nécessaires pour liquider le sous-développement (dr. Costin C. Kirițescu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Послание, адресованное генеральному секретарю Румынской Коммунистической Партии, президенту Социалистической Республики Румыния, товарищу Николае Чаушеску, Исполнительным Политическим Комитетом Ц.К. Р.К.П. 1
- Экономические и социальные масштабы уравновешенного развития в территориальном разрезе (Барбу Г. Петреску) 4
- Повышение экономической эффективности, существенная координата политики партии (Децебал Урда) 6
- Потребности сельского хозяйства — приоритетный критерий в области типизации тракторов и сельскохозяйственных машин (Хера К. Букур, Ион Хера Букур) 13
- Неоценимый вклад Румынской Коммунистической Партии, товарища Николае Чаушеску в обогащение достояния экономической науки (I) (Аурел Негучою) 19
- Действие факторов экономического роста (проф. И. Рахмут) 21
- Школы ● течения ● экономисты. Социалистическая перспектива страны в концепции некоторых трансильванских мыслителей (ст. преп. выс. шк. др. Тоадер Ионеску) 24
- Человечество располагает нужными средствами для ликвидации недоразвития (др. Костин К. Киритеску) 29

NOUA ADRESĂ A REDACȚIEI

OUR NEW ADDRESS ● NOTRE NOUVELLE ADRESSE ●

НАШ НОВЫЙ АДРЕСС

**Bd. Magheru nr. 28-30, etaj 1
70 159 București, sectorul 1,**

Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1 București

Asigurarea de accidente poate fi contractată de orice persoană în vîrstă de la 16 ani împliniți, indiferent de profesie și de locul de muncă. Dintre evenimentele neprevăzute pentru urmările cărora se plătesc sumele asigurate corespunzătoare, amintim: lovirea, căderea, alunecarea, prăbușirea de teren, explozia, trăsnetul, acțiunea curentului electric, inecul, degerarea, intoxicația subită, arsura, accidentele produse de funcționarea sau folosirea mașinilor, instrumentelor, sculelor sau armelor, cele întimplite ca urmare a circulației mijloacelor de transport sau din cauza accidentelor întimplite acestora etc.

Această asigurare se practică în următoarele variante:

● Asigurarea de accidente pentru sume fixe, totale, de 19 000 de lei, se contractează pe durata de 3 luni, sau pe durate constituind multiplul acesteia, pînă la 2 ani.

Pe aceeași perioadă se pot încheia una, două sau trei asigurări pentru sume fixe.

● Asigurarea de accidente pentru sume convenite se contractează pe durate de la 1 an la 5 ani. La această asigurare primele se pot achita și în rate.

Primele de plată, la ambele variante, se stabilesc în funcție de mărimea sumei pentru care solicitantul dorește să se asigure, precum și de durata contractului (de exemplu: la asigurarea pentru sume fixe, prima de plată este de 15 lei pe 3 luni, iar la asigurarea pentru sume convenite prima de

plată este de 3,20 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din sumele asigurate prevăzute în poliță).

● Asigurarea familială de accidente cuprinde, pe lângă asiguratul principal, pe soția acestuia și pe toți copiii în vîrstă de 5 pînă la 16 ani, la sume totale de 15 000 de lei pentru fiecare persoană.

Prima de plată, pentru o durată a asigurării de 3 luni, este de 25 de lei, pentru toate persoanele cuprinse în asigurare.

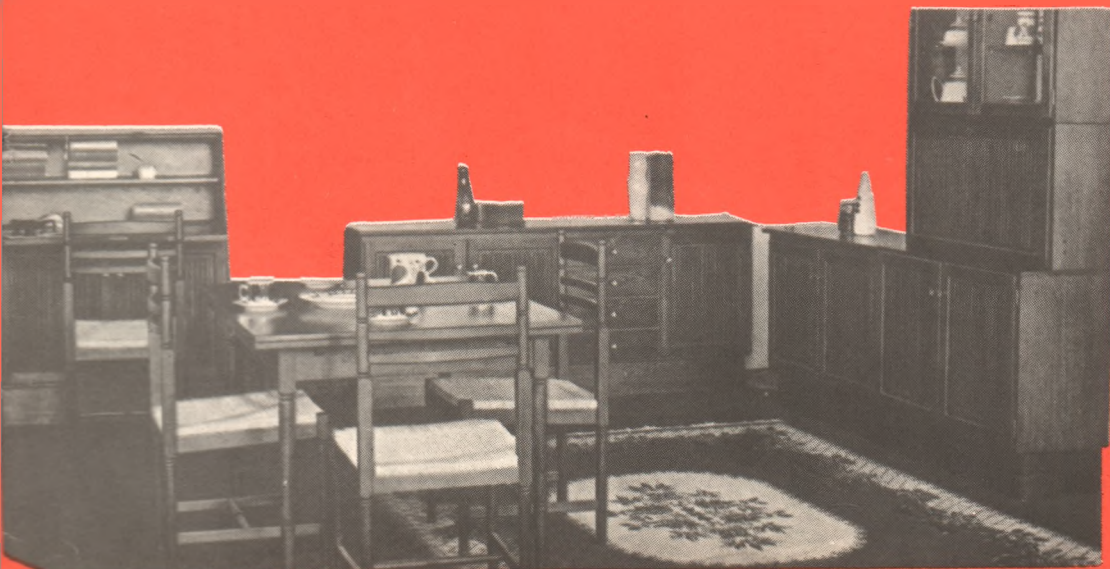
● Asigurarea de accidente „Turist” se recomandă a se contracta cu ocazia efectuării unor deplasări. Această asigurare cuprinde atît cazurile de accidente ale asiguratului, cît și cele de deteriorare sau distrugere a bunurilor casnice și gospodărești ale acestuia lăsate la domiciliu sau luate în deplasare.

Sumele asigurate sînt între 15 000 de lei și 40 000 de lei pentru cazurile de vătămări corporale (în funcție de natura accidentului) și de 20 000 de lei pentru pagubele la bunurile casnice și gospodărești.

La această asigurare, prima de plată este de 15 lei pentru o lună.

Asigurările de accidente pentru sume fixe, pentru sume convenite și cele familiale cuprind și pagubele la bunurile casnice și gospodărești, pentru o sumă asigurată de 5 000 de lei de fiecare poliță.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

PENTRU DUMNEAVOASTRĂ!
PENTRU COPIII DUMNEAVOASTRĂ!

Cofetăriile :

- SCALA, b-dul Bălcescu nr. 36, telefon 16.73.49.
- CASATA, b-dul Magheru nr. 26, telefon 50.47.35.
- DUNĂREA, str. Biserica Enei nr. 1, telefon 14.22.08.
- ALBINA, str. Academiei nr. 19, telefon 15.16.86.
- LILIAFUL, Drumul Taberei complex 2-3, telefon 31.46.13.
- VICTORIA, Calea Victoriei nr. 14, telefon 14.96.31.
- OPERETA, Piața Națiunilor Unite, telefon 13.13.23.
- IRIS, șos. Mihai Bravu nr. 117-119, telefon 21.74.40.
- SUD, b-dul Șerban Vodă nr. 180, telefon 41.13.92.

oferă un variat sortiment de PRĂJITURI, DULCIURI PREAMBALATE și SPECIALITĂȚI DE ÎNGHEȚATĂ cu un bogat conținut de vitamine și glucide.

